

"Fiecare Om sădește
un copac în viața lui,
căci el pleacă,
dar trăiește,
prin roadele copacului"
Viorel ȚURCANU

Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

COLOCVIU ȘTIINȚIFIC
cu participare internațională
În memoriam Profesorului Viorel ȚURCANU,
ediția III

cu genericul:
“Învățământul superior contabil: provocări și soluții”

CULEGERE de TEZE ȘTIINȚIFICE

15 noiembrie 2024, Chișinău, ASE M

Chișinău, 2024

CZU 378(478+498):657(082)

Î-59

Responsabilitatea pentru conținutul fiecărui articol aparține autorilor

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII DIN REPUBLICA MOLDOVA

"Învățământul superior contabil: provocări și soluții", colocviu științific (3 ; 2024 ; Chișinău). Colocviu științific cu participare internațională in memoriam profesorului Viorel Țurcanu, ediția a 3-a cu genericul: "Învățământul superior contabil: provocări și soluții" : Culegere de teze științifice, 15 noiembrie 2024, Chișinău / scientific committee: Liliana Lazari [et al.]. – Chișinău : SEP ASEM, 2024. – 100 p. : fig., tab.

Cerințe de sistem: PDF Reader.

Antetit.: Academia de Studii Economice din Moldova, Universitatea Ștefan cel Mare, Suceava, România.

– Rez.: lb. engl. – Referințe bibliogr. la sfârșitul art.

ISBN 978-9975-167-94-9 (PDF).

378(478+498):657(082)

Î-59

ISBN 978-9975-167-94-9 (PDF).

DOI: <https://doi.org/10.53486/isc2024>

©ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN MOLDOVA, 2024
©UNIVERSITATEA ȘTEFAN CEL MARE, SUCEAVA, ROMÂNIA, 2024

© SEP al ASEM

SCIENTIFIC COMMITTEE:

Liliana LAZARI, PhD, Academy of Economic Studies of Moldova, <https://orcid.org/0000-0001-8310-2341>
Veronica GROSU, PhD, Stefan cel Mare University, Suceava, Romania, <https://orcid.org/0000-0003-2465-4722>
Maia BAJAN, PhD, Academy of Economic Studies of Moldova, <https://orcid.org/0000-0001-6903-8275>
Lilia GRIGOROI, PhD, Academy of Economic Studies of Moldova, <https://orcid.org/0000-0002-9741-0932>
Svetlana MIHAILA, PhD, Academy of Economic Studies of Moldova, <https://orcid.org/0000-0001-5289-8885>
Elena HLACIUC, PhD, Stefan cel Mare University, Suceava, Romania, <https://orcid.org/0000-0003-0601-748X>
Ruslan HAREA, PhD, Academy of Economic Studies of Moldova, <https://orcid.org/0000-0003-0098-6837>
Georgeta MELNIC, PhD, Academy of Economic Studies of Moldova, <https://orcid.org/0000-0003-3876-5394>
Camelia-Cătălina MIHALCIUC, PhD, Stefan cel Mare University, Suceava, România,
<https://orcid.org/0000-0001-5598-5829>
Marian SOCOLIUC, PhD, Stefan cel Mare University, Suceava, Romania <https://orcid.org/0000-0001-6378-6686>
Anatol MELEGA, PhD, Stefan cel Mare University, Suceava, Romania <https://orcid.org/0000-0003-4763-0520>
Anamaria-Geanina MACOVEI, PhD, Stefan cel Mare University, Suceava, Romania <https://orcid.org/0000-0002-7995-1145>

ORGANIZING COMMITTEE:

Liliana LAZARI, PhD, Academy of Economic Studies of Moldova
Veronica GROSU, PhD, Stefan cel Mare University, Suceava, Romania
Lilia GRIGOROI, PhD, Academy of Economic Studies of Moldova
Maia BAJAN, PhD, Academia de Studii Economice din Moldova
Svetlana MIHAILA, PhD, Academy of Economic Studies of Moldova
Ruslan HAREA, PhD, Academy of Economic Studies of Moldova
Georgeta MELNIC, PhD, Academy of Economic Studies of Moldova
Cristina Gabriela COSMULESE, PhD, Stefan cel Mare University, Suceava, Romania
Stela CARAMAN, Academy of Economic Studies of Moldova
Lavinia ABABII, undergraduate student, Academy of Economic Studies of Moldova
Ruxanda HAREA, undergraduate student, Academy of Economic Studies of Moldova
Daniela GULEA, master's student, Academy of Economic Studies of Moldova
Rodica FRUNZE, PhD student, Academy of Economic Studies of Moldova

UDC, DOI indexing and archiving of articles in the IREK Institutional Repository: Cheradi Natalia dr., Habașescu Silvia, Gudima Ana, Iarovaia Alla, Studzinschi Svetlana, Pancartov Elena, Sili Natalia (ASEM Scientific Library)

CONTENT/CUPRINS

PLENARY SESSION/ LUCRĂRI ÎN PLEN

GRIGOROI Lilia, ȚURCANU Liliana, Academia de Studii Economice din Moldova	6
De la teorie la practică: integrarea sustenabilității în Curriculumul universitar contabil	
BÎRCĂ Aliona, Academia de Studii Economice din Moldova	10
Inovația sistemului de învățământ superior contabil prin conservarea biodiversității ecosistemelor	
GROSU Veronica, DASCALU Iulian, Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava	14
Redefinirea învățământului contabil în contextul provocărilor secolului XXI	
LAZARI Liliana, Academia de Studii Economice din Moldova	18
Învățământului superior contabil în ASEM: aspecte distinctive	
SOCOLIUC Marian, Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava	23
Implementarea competențelor ESCO în vederea creșterii inserției pe piața muncii a absolvenților din domeniul Contabilitate	
MIHAILA Svetlana, ASEM, GROSU Veronica, USV, BĂDICU Galina, ASEM	27
Modele de succes și provocări în cadrul programelor de doctorat în cotutelă	

SESSION/ LUCRĂRI ÎN SECȚIUNE

BAJAN Maia, Academia de Studii Economice din Moldova	31
Program comun de studii pe domeniul Contabilității: experiențe și provocări	
MIHAILA Svetlana, ASEM, ANDRIOAIA Ioana, USV, FRUMUSACHI Ludmila, USPEE	35
Necesitatea adaptării curriculumului învățământului superior din domeniul contabilității la cerințele economiei actuale	
COSMULESE Cristina Gabriela, Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava, România	39
Necesitatea adaptării educației contabile la cerințele erei 5.0: provocări, soluții și direcții de viitor în formarea profesională	
CĂPĂȚĂNĂ Sofia, Universitatea Cooperatist-Comercială din Moldova	43
Metode interactive de instruire aplicate în contabilitate	
MIHAILA Svetlana, BĂDICU Galina, Academia de Studii Economice din Moldova	46
Relevanța lucrului individual în creșterea performanței academice	
GRAUR Anatol, Academia de Studii Economice din Moldova	50
Pregătirea studentului contabil pentru roluri strategice în era digitală	
FRUMUSACHI Ludmila, USPEE „C.Stere”	53
Contabilitatea la intersecția cu inteligența artificială: provocare contemporană	

COLOCVIU ȘTIINȚIFIC CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ
În memoriam Profesorului Viorel ȚURCANU, ediția III, 15 noiembrie 2024
Învățământul superior contabil: provocări și soluții

IACHIMOVSKI Anatolie, Academia de Studii Economice din Moldova	57
Rolul învățământului superior contabil în procesul de formare profesională în domeniul auditului	
GRIGOROI Lilia, FRUNZE Rodica, Academia de Studii Economice din Moldova	61
Rolul Curriculumului contabil în dezvoltarea competențelor de evaluare a patrimoniului	
CARAMAN Stela, Academia de Studii Economice din Moldova	65
Acreditarea programelor de formare continuă: garantarea calității?	
BUTNARU (CIOBOTAR) Alina drd., Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava, România	69
Învățământul superior și digitalizarea: timp online și timp offline	
NEDERIȚA Alexandru, Academia de Studii Economice din Moldova	73
Considerații privind structura și modul de predare-învățare a disciplinei „Politici și opțiuni contabile” la ciclul II – Masterat	
POPOVICI Angela, Academia de Studii Economice din Moldova	77
Predarea disciplinei ”Contabilitate financiară” în învățământul superior: provocări și soluții	
GRABAROVSKI Ludmila, Academia de Studii Economice din Moldova	81
Abordări interdisciplinare în predarea Contabilității manageriale	
HAREA Ruslan, HAREA Ruxanda, Academia de Studii Economice din Moldova	85
Metode interactive aplicate pentru învățarea disciplinei "Contabilitatea în alimentația publică"	
MELNIC Georgeta, Academia de Studii Economice din Moldova	89
Rolul metodelor interactive de predare-învățare în creșterea calității predării disciplinei ”Contabilitatea instituțiilor bugetare”	
CHIRILOV Nelea, Academia de Studii Economice din Moldova	93
Eficiența metodelor didactice moderne de instruire la disciplina “Analiza Economico-Financiară”	
CAUȘ Lidia, Academia de Studii Economice din Moldova	97
Provocări în procesul de predare a disciplinei ”Contabilitatea financiară aplicată”	

PLENARY SESSIONS/ LUCRĂRI ÎN PLEN

CZU: [657.1:378.091.214]:339.137.2

DOI: <https://doi.org/10.53486/isc2024.01>

DE LA TEORIE LA PRACTICĂ: INTEGRAREA SUSTENABILITĂȚII ÎN
CURRICULUMUL UNIVERSITAR CONTABIL

FROM THEORY TO PRACTICE: INTEGRATION OF SUSTAINABILITY IN THE
UNIVERSITY ACCOUNTING CURRICULUM

GRIGOROI Lilia

PhD, docent, Academy of Economic Studies, lilia.grigoroii@ase.md

ORCID ID: 0000-0002-9741-0932

ȚURCANU Liliana

student PhD, Academy of Economic Studies, lilianaturcanu82@gmail.com

ORCID ID: 0009-0004-2982-166X

***Abstract.** In this paper, we explore the intersection between the professional training of accountants and the principles of sustainability, with the aim of identifying opportunities to develop relevant competencies and skills to address the complex challenges of a sustainable economy.*

Cuvinte cheie: sustenabilitate, educație contabilă, contabilitate, curriculum universitar contabil.

JEL Classification: I23, M14

Introducere. Cererea pentru informații fiabile și relevante privind sustenabilitatea a crescut semnificativ în ultimii ani, determinând profesia contabilă să își adapteze pregătirea și serviciile pentru a răspunde noilor nevoi ale părților interesate. În contextul noilor responsabilități ale contabililor, se așteaptă ca aceștia să beneficieze de o pregătire specifică și aprofundată, care impune o revizuire a programelor de formare profesională. În prezent, deși există o recunoaștere a necesității unei pregătiri continue și adaptate la noile realități, cadrul curricular este încă insuficient structurat pentru a asigura dezvoltarea competențelor necesare pentru a face față complexității crescânde a rolului de contabil. Integrarea sustenabilității în curriculumul universitar reprezintă o tendință globală care vizează pregătirea unei noi generații de profesioniști capabili să abordeze complexitatea problemelor actuale și să contribuie la construirea unui viitor mai durabil (IFAC, 2024). Importanța integrării principiilor de dezvoltare durabilă în pregătirea economiștilor și recunoașterea academică a acestei necesități sunt subiecte dezbătute în literatura de specialitate de peste două decenii (Lungu, Caraiani, & Cornelia, 2013). Multe dintre competențele necesare pentru a aborda provocările legate de sustenabilitate, cum ar fi analiza datelor, evaluarea riscurilor și raportarea, sunt deja parte integrantă din curriculum și practica contabilă. Totodată sunt necesare cunoștințe suplimentare pentru a echipa contabilii pe deplin cu competențele cerute de sustenabilitate. Încă în anul 2021, ACCA a

publicat o cercetare relevantă la nivel global despre poziționarea contabililor în centrul organizațiilor durabile (ACCA Think Ahead, 2021) care a examinat legătura dintre factorii de schimbare care modelează organizațiile durabile și munca profesioniștilor contabili pentru următorul deceniu și a identificat competențele de bază ale acestora în materie de sustenabilitate la care se așteaptă afacerile sustenabile și societatea. Problematika pregătirii viitorilor contabili pentru sustenabilitate continuă este explorată printr-o altă cercetare (Machado, 2022) care accentuează necesitatea și modalitățile prin care programele de învățare și dezvoltare pot contribui la dezvoltarea competențelor necesare profesioniștilor contabili pentru afacerile durabile și descrie tendințele care ar trebui să schimbe proiectarea și livrarea programelor de învățare și dezvoltare. Prin urmare, întrebările de cercetare care apar din analiza literaturii de specialitate sunt: RQ1. Contabilii joacă un rol esențial în promovarea sustenabilității. RQ2. Curriculum universitar contabil necesită adaptări pentru a răspunde cerințelor de dezvoltare sustenabilă.

Conținut. Sustenabilitatea este un concept amplu și este adesea privită prin prisma factorilor de mediu, sociali și de guvernanță (ESG) (International Federation of Accountants IFAC, 2024). Luând în considerare acești trei factori ca puncte de referință, putem defini mai clar direcțiile de acțiune necesare pentru a alinia învățământul superior contabil cu nevoile viitoare ale societății. Pentru a putea interveni în mod eficient, trebuie să înțelegem în profunzime interdependența dintre contabilitate și principiile dezvoltării durabile, care este prezentată în figura 1.

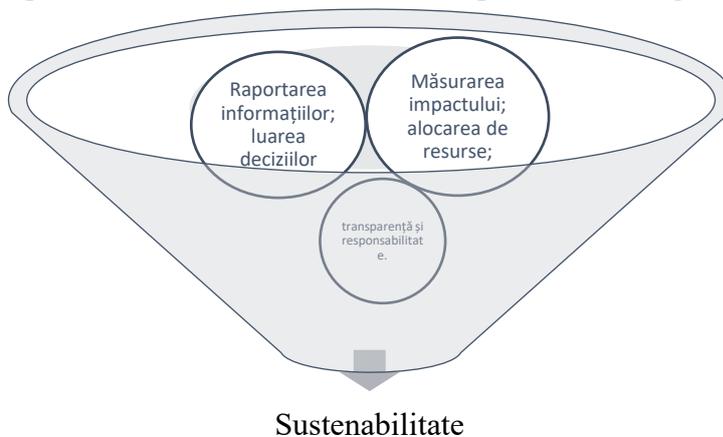

Figura 1. Interdependența dintre contabilitate și sustenabilitate

Contabilitatea oferă instrumentele necesare pentru a măsura impactul activităților unei entități asupra mediului și societății. Prin indicatori specifici, contabilii pot cuantifica emisiile de carbon, consumul de resurse, impactul social și alți factori relevanți pentru sustenabilitate. Rapoartele de sustenabilitate, care includ informații financiare și non-financiare, oferă o imagine completă a impactului companiei asupra mediului și societății. Informațiile contabile legate de sustenabilitate pot ajuta entitățile să ia decizii mai informate și mai strategice. De exemplu, prin analiza costurilor și beneficiilor asociate unor inițiative de sustenabilitate, entitățile pot identifica cele mai eficiente modalități de a reduce impactul lor negativ și de a crea valoare pe termen lung. Contabilitatea poate fi utilizată pentru a alocă resursele într-un mod mai eficient, astfel încât să se susțină atât obiectivele financiare, cât și cele de sustenabilitate. Contabilitatea contribuie la creșterea transparenței și a responsabilității entităților față de stakeholderi, inclusiv investitori, angajați, clienți și comunități locale. Ritmul schimbării pentru

raportarea de sustenabilitate este extrem de rapid (Vitale, 2023) și impune o cooperare strânsă între universități, organismele profesionale, profesioniștii contabili și mediu de afaceri pentru a evita să fim depășiți și a ne asigura că profesia noastră rămâne relevantă în acest context. Există diverse modalități de a integra sustenabilitatea în curriculumul universitar, după cum urmează:

- **Disciplină separată:** Introducerea unei discipline dedicate sustenabilității, unde studenții să studieze conceptele de bază, strategiile și instrumentele pentru a aborda problemele legate de mediu, societate și economie;
 - **Integrarea în discipline existente:** Integrarea temelor de sustenabilitate în cadrul disciplinelor existente, cum ar fi contabilitate managerială, contabilitate financiară, audit intern, audit financiar, etc.;
 - **Sarcini pentru activități individuale bazate pe gândirea critică,** care pot include eseuri legate de probleme de sustenabilitate, analize critice a literaturii de specialitate care acoperă contabilitatea privind mediul și problemele sociale, analize ale răspunsurilor corporațiilor la presiunea publică și dezvoltarea de soluții originale la problemele actuale.
 - **Proiecte de cercetare:** Implicarea studenților în proiecte de cercetare cu tematică de sustenabilitate, pentru a le oferi oportunitatea de a aplica cunoștințele teoretice în practică;
 - **Parteneriate cu organizații din afara universității:** Colaborarea cu companii, ONG-uri și instituții publice pentru a oferi studenților experiențe practice și oportunități de networking;
 - **Educație pentru dezvoltare durabilă:** Promovarea educației pentru dezvoltare durabilă la toate nivelurile universității, inclusiv prin activități extra curriculare, campanii de sensibilizare și evenimente.
- Prin analizarea în detaliu a curriculumului universitar contabil și a metodelor de învățare-predare putem dezvolta o viziune strategică pentru viitorul învățământului superior contabil, asigurând astfel că absolvenții noștri sunt pregătiți să facă față complexității și dinamicii mediului economic actual.

Concluzii. Conștiente de necesitatea de a adapta profesia contabilă la noile realități, organizațiile profesionale internaționale și entitățile de contabilitate investesc în dezvoltarea competențelor membrilor lor. Prin intermediul publicațiilor dedicate, acestea urmăresc să îi doteze pe contabili cu cunoștințele și abilitățile necesare pentru a contribui la tranziția către o economie circulară și durabilă, răspunzând astfel cerințelor unei societăți în continuă evoluție. Având în vedere rolul multidimensional al contabililor în cadrul organizațiilor și contribuția lor esențială la tranziția către economii sustenabile și circulare, instituțiile de învățământ superior în domeniul contabilității sunt invitate să-și actualizeze programele de studiu. Printr-o proiectare curriculară inovatoare, universitățile trebuie să anticipeze cerințele unui context economic în continuă evoluție și să cultive la studenți competențe specifice, capabile să răspundă provocărilor unei economii durabile.

Referințe

1. ACCA Think Ahead. (2021). *ACCA Think Ahead*. Preluat pe octombrie 29, 2024, de pe <https://www.accaglobal.com/uk/en/professional-insights/pro-accountants-the-future/pro-accountants-heart-sustainable-orgs.html>
2. IFAC. (2024, Aprilie 22). *International Federation of Accountants IFAC*. Preluat pe Noiembrie 01, 2024, de pe <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/education/publications/educarea-contabililor-pentru-un-viitor-sustenabil>
3. *International Federation of Accountants IFAC*. (2024, Aprilie 23). Preluat pe Noiembrie 01, 2024, de pe <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/small-and-medium-sized-practices-smpps/publications/lista-de-verificare-materie-de-sustenabilitate-pentru-intreprinderile-mici>

COLOCVIU ȘTIINȚIFIC CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ
În memoriam Profesorului Viorel ȚURCANU, ediția III, 15 noiembrie 2024
Învățământul superior contabil: provocări și soluții

4. Lungu, I.-C., Caraiani, C., & Cornelia, D. (2013). Educația pentru sustenabilitate – premisă a competitivității economice postcriză cu inferențe posibile pentru România. *Revista Economie teoretică și aplicată*, XX(No. 5(582). Disponibil: https://store.ectap.ro/articole/860_ro.pdf), 49-68.
5. Machado, S. (2022, Mai 11). *ACCA Think Ahead*. Preluat pe Octombrie 29, 2024, de pe <https://www.accaglobal.com/gb/en/professional-insights/pro-accountants-the-future/developing-skills-sustainable-business-finance-professional.html>
6. Vitale, A.-M. (2023, August 15). *International Federation of Accounting*. Preluat pe Octombrie 27, 2024, de pe <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/discussion/sustainability-education-what-s-new-and-what-hasn-t-changed-0>

**INOVAȚIA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR CONTABIL PRIN
CONSERVAREA BIODIVERSITĂȚII ȘI ECOSISTEMELOR**

**INNOVATING THE HIGHER EDUCATION ACCOUNTING SYSTEM BY CONSERVING
BIODIVERSITY AND THE ECOSYSTEMS**

BÎRCĂ Aliona

dr. hab, conf. univ., Institute of Agricultural Economics, Romania, Academy of Economic Studies of

Moldova, birca.alional@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9365-7639>

***Abstract:** National accounting higher education is conforming to changes in the global economy. In this sense, biodiversity and ecosystem services are the next steps in the evolution of sustainable development based on transparency. Ecosystem services are that part of biodiversity that carries an economic and accounting footprint with reference to supply, extraction and production services. Improved accounting involves reviewing the content of expenses and including those related to biodiversity conservation, risk and opportunity assessment criteria, cost content and the concept of biodiversity performance.*

Keywords: biodiversity, ecosystem services, accounting education

JEL Classifications: M14, M41, Q57, L25, I23

Introducere

Până nu demult ne orientam spre ajustarea învățământului superior contabil potrivit politicilor internaționale de dezvoltare sustenabilă. Politicile active ale IFAC și ale burselor de valori în acest sens se modifică în funcție de performanțe, impactul societal, economia verde, încălzirea globală. În prezent, aria de investigație se lărgeste, iar problemele semnificative ale conservării biodiversității și ale serviciilor ecosistemice sunt și ale contabilității. Studiul acestei probleme îl inițiem prin cercetarea cauzelor ce au determinat implicarea directă a contabilității, urmată de examinarea în detaliu a laturii contabile a biodiversității și a serviciilor ecosistemice. În consecință, urmărim să aducem unele propuneri pentru actualizarea curriculumului universitar contabil.

Cadrul dezvoltării politicilor și a strategiilor contabile privind conservarea biodiversității

Unul dintre cele mai semnificative evenimente ce a marcat intensificarea politicilor și strategiilor în domeniul dezvoltării sustenabile ține de Acordul de la Paris – Convenția - cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice – 2016. Acest acord include un plan de acțiuni privind limitarea încălzirii globale determinând entitățile să elaboreze strategii pe termen lung, mediu și scurt cu privire la reducerea emisiilor de gaz în activitățile desfășurate, iar dacă implică mijloace financiare semnificative, atunci trebuie prezentate în situațiile financiare. Spre exemplu pentru raportările financiare 2021, standardele IFRS nu conțineau referințe în mod explicit legate de climă, însă companiile trebuiau să prezinte informații legate de modul în care conducerea a luat în considerare aspectele legate de climă în legătură cu cele mai semnificative judecăți și estimări pe care le-a realizat. În scopul accelerării acțiunilor în vederea atingerii obiectivelor Acordului de la Paris, Summitul

COP26 din Glasgow 2021 a avut un rol important în protejarea planetei prin discutarea acțiunilor concrete în sprijinul entităților în procesul tranziției spre o economie verde. În această perspectivă, administratorii fundației IFRS au anunțat crearea Consiliului pentru Standardele Internaționale de Sustenabilitate (ISSB) care funcționează alături de IASB. Elaborând ulterior o serie de acte normative, iar în noiembrie 2024 au fost aprobate IFRS S1 *Dispoziții generale pentru prezentarea informațiilor financiare cu privire la sustenabilitate (General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information)* și IFRS S2 *Prezentări de informații legate de climă (Climate-related Disclosures)*. Astfel, dacă până nu demult se vorbea despre standarde de sustenabilitate, rapoarte de sustenabilitate, în prezent problema se amplifică și îmbracă o altă formă prin includerea problemelor legate de conservarea biodiversității și cuantificarea capitalului natural. O altă măsură în acest sens vizează lansarea de către Consiliul pentru Standarde Internaționale de Audit și Asigurare în 2023 spre discuții publice a ISSA 5000 *Dispoziții generale pentru misiunile de asigurare în materie de sustenabilitate (General Requirements for Sustainability Assurance Engagements)*. Acest standard a fost aprobat în noiembrie 2024 cu aplicabilitate din ianuarie 2025 și conține reguli/principii specifice misiunilor de asigurare limitată și asigurare rezonabilă în legătură cu informațiile ce vizează dezvoltarea sustenabilă, respectiv biodiversitatea și economia verde.

Economia verde din perspectiva biodiversității

Axată în ultima perioadă pe cercetări temeinice în domeniul guvernancei corporative, ne dam seama că știința economică trece printr-o nouă etapă și anume economia verde. Dezvoltarea durabilă și/sau sustenabilă, transparența în activitate se completează prin noi elemente cu referire la biodiversitate și servicii ecosistemice. Problemele căutării celor mai adecvate căi de conservare a biodiversității este tot mai mult discutată la nivel internațional, iar contabilitatea trebuie să accepte o nouă provocare prin căutarea celor mai eficiente căi de îmbunătățire a științei, a învățământului și a activității practice. În acest sens, a fost analizată la modul general noțiunea de biodiversitate prin delimitarea la modul general în figura 1 a laturii economice a acesteia.

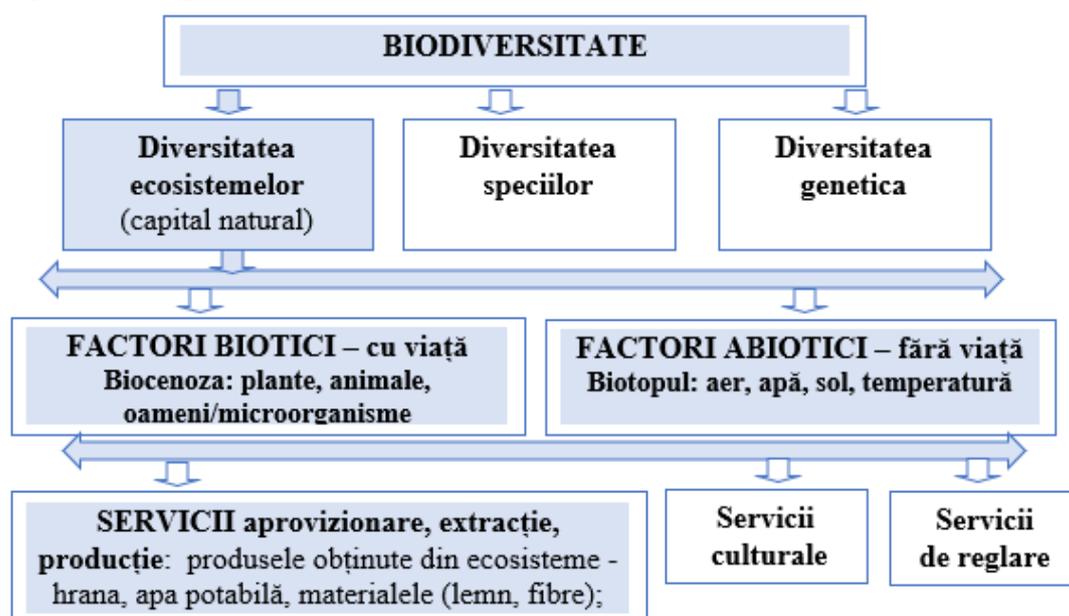

Figura 1. Elementele generale ale biodiversității și perspectiva economică

Sursa: elaborată de autor în baza [2], [6]

După cum se observă din figură, latura economică a conceptului de biodiversitate ne îndreaptă spre *diversitatea ecosistemelor* cu cele două ramuri ale sale și anume *factorii biotici și abiotici*. Conținutul acestor factor se regăsesc în activitățile desfășurate de entitate, iar interpretarea acestora ne îndreaptă, în cea mai mare parte, spre serviciile ecosistemice cu referire la: *servicii de aprovizionare, extracție și producție; servicii culturale; servicii de reglare*.

Contabilitatea și biodiversitatea

Contextul în care se află contabilitatea o determină să realizeze o serie de acțiuni concrete pentru a răspunde la problemele existente și totodată a preveni unele probleme care pot să apară ulterior. În figura 2 se prezintă într-o manieră sintetizată unele măsuri de îmbunătățire a curriculumului universitar contabil.

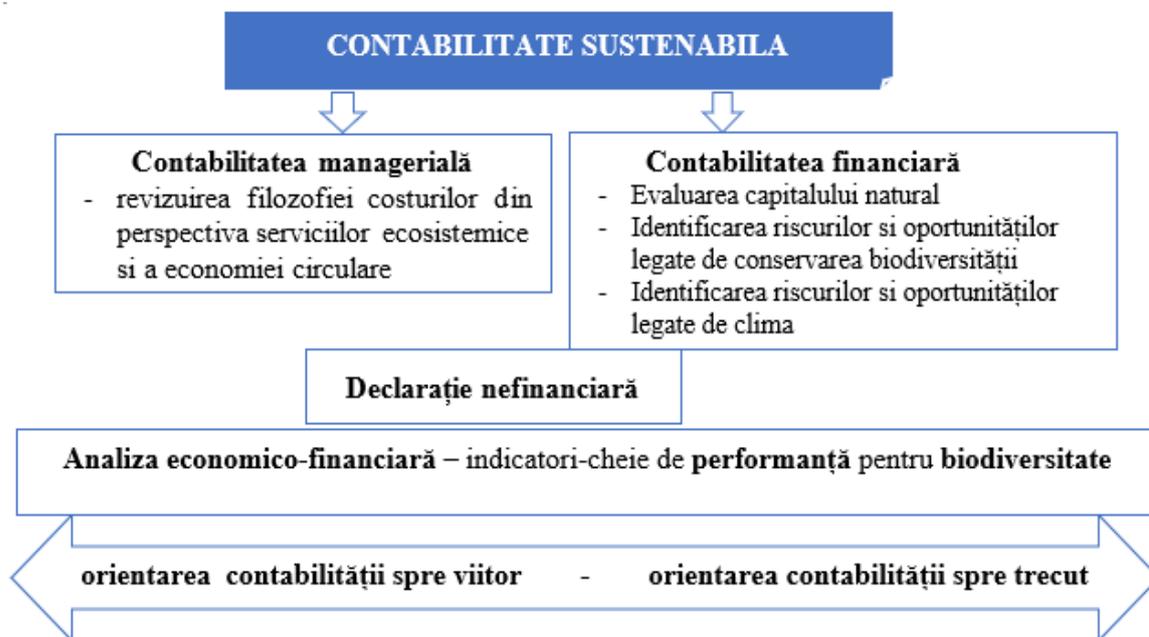

Figura 2. Îmbunătățirea contabilității din perspectiva conservării biodiversității

Sursa: elaborată de autor

Informația din figura 2 relevă cele mai importante propuneri necesare în scopul racordării contabilității la noile condiții ale economiei mondiale. După cum se observă din figură, am păstrat denumirea de contabilitate sustenabilă deoarece există standarde de contabilitate și de educație în acest domeniu. Biodiversitatea ne oferă un prilej de a demonstra orientarea contabilității nu numai spre evenimentele trecute, dar și cele viitoare prin faptul că standardele IFRS S1 și IFRS S2 vizează prezentarea de informații cu privire la riscuri și oportunități prin estimarea evenimentelor viitoare cu acțiune semnificativă asupra performanței entității. O altă latură vizează declarațiile nefinanciare cu informații ce nu pot fi cuantificate, însă există evenimente cu influențe semnificative.

În eficientizarea contabilității financiare trebuie să punem accent pe evaluarea capitalului natural, identificarea riscurilor și oportunităților legate de conservarea biodiversității etc. Optimizarea contabilității manageriale se realizează prin revizuirea filozofiei costurilor din perspectiva serviciilor ecosistemice și a economiei circulare. Eficientizarea analizei economico-financiare necesită revizuirea conținutului indicatorilor-cheie de performanță financiară și nefinanciară pentru conservarea biodiversității la nivel de entitate.

Concluzii

Îmbunătățirea contabilității necesită revizuirea conținutului cheltuielilor și includerea a celor legate de conservarea biodiversității, de asemenea revizuirea criteriilor de evaluare a riscurilor și oportunităților cu influență semnificativă asupra performanței financiare și nefinanciare.

Contabilitatea managerială trebuie să revizuiască conținutul costurilor din perspectiva serviciilor ecosistemice și a economiei circulare și dezvoltarea conceptului de performanțe pentru biodiversitate.

Referințe bibliografice:

1. Acordul de la Paris – Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice. Disponibil: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:22016A1019\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:22016A1019(01))
2. Biodiversity. Disponibil: <https://biodiversity.europa.eu/policy/biodiversity-policies-at-the-european-level>
3. Consiliul pentru Standarde Internaționale de Audit și Asigurare. Disponibil: <https://www.iaasb.org/focus-areas/understanding-international-standard-sustainability-assurance-5000>
4. CECCAR. Disponibil: <https://ceccar.ro/ro/?p=30169>
5. Fundația IFRS. Disponibil: <https://www.ifrs.org/news-and-events/calendar/2024/november/international-sustainability-standards-board/>
6. Report Corporate Carbon Footprint, Jan 2022 – Dec 2022, IFAG. Disponibil: <https://www.ifac.org/who-we-are/our-purpose>

REDEFINIREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI CONTABIL ÎN CONTEXTUL PROVOCĂRILOR SECOLULUI XXI

REDEFINING ACCOUNTING EDUCATION IN THE CONTEXT OF 21ST CENTURY CHALLENGES

GROSU Veronica¹ DASCALU Iulian²

Prof. univ., dr., Universitatea Ștefan cel Mare, România veronica.grosu@usm.ro
Student Doctorand, Universitatea Ștefan cel Mare, România, iuliannd@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-5283-562X¹ 0000-0003-4763-0520²

Abstract. *This paper examines the impact of rapid changes in technology and the labor market on higher education, highlighting the need to adapt accounting curricula to new technologies, such as artificial intelligence, blockchain and big data, to prepare students for a professional environment in more and more digitized. Among the main challenges found in the specialized literature are the integration of new technologies in study programs, the development of teaching methods that correspond to the preferences of new generations, as well as the security of online data. Among the solutions proposed in this paper, we mention the modernization of teaching methods through tools such as case studies, practical projects, together with the modernization of the education program and the introduction of interdisciplinary subjects. Such learning models would prepare students with up-to-date skills and the possibility to apply theoretical knowledge in real contexts, developing their critical thinking and innovation capacity. In addition, the specialized literature emphasizes that the effective involvement of students in the learning process and the integration of new technologies in education are the key variables to make accounting education adaptable and relevant in the contemporary context.*

Keywords: Curriculum flexibil; Digitalizare; Educație contabilă; Gândire critică; Tehnologie.

JEL Classification: M41

Introducere.

În prezent, avansurile rapide în tehnologie și schimbările în afacerile pieței globale impun adevărate provocări educației superioare, în special în sfera contabilității, unde unii autori consideră că întreg domeniul ar putea fi automatizat (Handoyo și colab., 2019). De asemenea, aceste provocări sunt accentuate și din cauza provocărilor pe care noile generații (*Millennials și Generația Z*) le întâmpină pe piața muncii, aceștia fiind mai bine pregătiți din punct de vedere tehnologic și cu o preferință pentru învățarea interactivă și personalizată (Altbach și colab., 2019).

În literatura de specialitate, Geranina și colab. (2022) subliniază necesitatea revizuirii programelor de studii universitare de contabilitate în corelație cu aceste noi tendințe de dezvoltare. Mai mult, conform lui Qasim și colab. (2022) menționează, atitudinea negativă a tinerilor vis-a-vis de digitalizarea profesiei contabile și efectele sale asupra perspectivelor de angajare după promovarea acestei specializări. Motiv pentru care, aceste schimbări tehnologice, inclusiv utilizarea inteligenței artificiale, a tehnologiilor cloud și *blockchain*, necesită o regândire a curriculumului academic, inclusiv pregătirea studenților în dobândirea unor competențe esențiale în analiza datelor și utilizarea aplicațiilor digitale avansate. În egală măsură, provocările cu care se confruntă instituțiile de învățământ sunt mult mai complexe, pe lângă actualizarea conținutului educațional, fiind nevoie și de

o regândire a metodelor de predare pentru a răspunde nevoilor unui public tânăr obișnuit cu interacțiunea digitală constantă și cu învățarea rapidă (Slezak, 2023).

Așadar, trăim într-o lume care se mișcă tot mai rapid datorită tehnologiei, iar învățământul superior trebuie să își redefinească strategia pentru a dota studenții cu cunoștințe teoretice, dar și cu competențe practice care să le asigure integrarea pe piața muncii. În caz contrar, există pericolul real ca programele de studii să devină învechite, să nu mai fie capabile să pregătească absolvenții pentru provocările profesiei.

Prin urmare, soluțiile propuse în această lucrare sunt crearea unui curriculum mai flexibil care să se implice module practice privind noile tehnologii digitale. De asemenea, încurajarea implicării studenților prin metode de predare noi care să permită gândirea critică și creativitatea. În acest context, scopul acestei lucrări este de a revizui literatura de specialitate cu privire la provocările existente și soluțiile potențiale pentru îmbunătățirea învățământului superior contabil, oferind în același timp numeroase perspective, bazate pe cercetările existente și pe analiza tendințelor tehnologice contemporane.

Conținut.

Învățământul superior în domeniul contabilității se confruntă cu diverse provocări și oportunități legate de evoluțiile tehnologice, dar și aspecte ce țin de evoluția demografică actuală. Considerăm că aceste evoluții necesită o reflecție atât asupra metodelor de predare, a programelor de studii, cât și a modului în care noile tehnologii pot fi integrate în procesul educațional.

Provocările învățământului superior contabil

În primul rând, literatura de specialitate arată că digitalizarea a schimbat modus de operare al mediului academic și al pieței muncii. Conform lui Czerniewicz și colab. (2023), noile tehnologii precum inteligența artificială, *blockchain* și big data solicită un nou set de competențe din partea absolvenților programelor de contabilitate. Astfel de competențe implică posibilitatea de a analiza și interpreta date complexe și nu doar cunoștințe teoretice în domeniul subiectului. O altă provocare substanțială constă în schimbările efective în preferințele de învățare ale noilor generații (Szabó-Szentgróti și colab., 2021). În prezent, acestea reprezintă cea mai mare parte a studenților care frecventează învățământul superior. Conform literaturii de specialitate (Mahmoud și colab., 2021), aceste generații au o preferință pentru metodele de predare interactive și care, totodată, implică tehnologia și activități de colaborare. Evident, acest fapt creează o presiune constantă asupra institutelor de învățământ superior pentru a implementa noi metode de predare. În plus, Pasewark și colab. (2021) au observat că programele de contabilitate din universități tind să fie destul de arhaice și reticente la schimbări majore, motiv pentru care majoritatea nereflectând noile cerințe ale pieței. Acest decalaj face ca mulți absolvenți să nu fie pregătiți pentru provocările reale ale profesiei, unde sunt necesare abilități în utilizarea tehnologiei și competențe interpersonale. O altă provocare este cea referitoare la riscuri de securitate, care au fost accentuate de procesul digitalizării, printre care și problemele legate de securitatea datelor. Astfel, în literatura de specialitate, Chan (2023) subliniază că instituțiile de învățământ ar trebui să includă o formare specială privind gestionarea securității datelor pentru a pregăti studenții să navigheze în siguranță în acest mediu.

Perspective asupra acestor provocărilor bazate pe cercetări existente

În ceea ce privește integrarea noilor tehnologii în educație, este foarte important, conform studiilor de specialitate, ca integrarea tehnologiilor moderne să facă educația contabilă relevantă. Așa cum afirmă Fitria (2021), utilizarea inteligenței artificiale (IA) și a altor tehnologii poate reduce sarcinile repetitive și poate spori capacitatea studenților de a analiza mai bine. Astfel, implementarea acestor tehnologii în cursuri dezvoltă competențe esențiale pentru viitori contabili. Reflectând asupra adaptării metodelor de predare, autori precum Hsu și colab. (2023) recomandă practici axate pe participare activă și experiență practică; prin urmare, o concentrare pe studii de caz, proiecte bazate pe scenarii din viața reală și platformele de învățare interactive, care să sporească implicarea noilor generații de studenți. Alți autori, remarcă faptul că există o nevoie urgentă de a dezvolta un curriculum flexibil cu elemente interdisciplinare. Acest nou tip de curriculum ar pregăti studenții pentru sarcini contabile tradiționale, dar și pentru sarcini de consultanță și analiză strategică (Tulyaganova și colab., 2024). Pe lângă acestea, rămâne problema gestionării securității datelor, aceasta fiind o provocare majoră conform literaturii pe care am evidențiat-o anterior. Tavares și colab. (2023) recomandă ca orice problemă legată de securitatea cibernetică și protecția datelor să necesite o formare specifică, care să asigure educația contabilă la un nivel la care studenții să poată face față provocărilor care vin odată cu noile tehnologii. Acest lucru le va permite studenților să înțeleagă riscurile digitalizării și să îi abiliteze cu competențe care pot organiza măsuri proactive în protejarea integrității informațiilor financiare.

Concluzii.

În prezent, ne aflăm la o intersecție între tradiție și inovare, unde învățământul superior se află sub presiunea dinamismului tehnologic și a nevoilor unei noi generații de studenți. În această lucrare, am dezbătut diferitele provocări, dar și oportunități cu care se confruntă domeniul contabil, accentul fiind pus pe nevoia de evoluție și adaptabilitate constantă din acest domeniu. Astfel, am identificat diverse perspective din literatura de specialitate, care pot susține și asigura că educația contabilă rămâne una relevantă, iar absolvenții vor fi pregătiți la cerințele de pe piața muncii. Considerăm că tehnologia nu mai poate fi privită ca un simplu instrument auxiliar, fiind în prezent o componentă de bază în procesul educațional. Noile tehnologii, precum inteligența artificială, *blockchain*, *big data*, vor revoluționa modul în care sunt furnizate cunoștințele, dar și competențele necesare din acest domeniu. Așadar, introducerea acestor tehnologii în educația contabilă ar putea dezvolta creativitatea studenților și le-ar putea oferi competențe practice utile în carierele lor viitoare.

Referințe bibliografice.

1. Altbach, P. G., Reisberg, L., & Rumbley, L. E. (2019). *Trends in global higher education: Tracking an academic revolution* (Vol. 22). Brill.
2. Chan, C. K. Y. (2023). A comprehensive AI policy education framework for university teaching and learning. *International journal of educational technology in higher education*, 20(1), 38.
3. Czerniewicz, L., Mogliacci, R., Walji, S., Cliff, A., Swinnerton, B., & Morris, N. (2023). Academics teaching and learning at the nexus: unbundling, marketisation and digitisation in higher education. *Teaching in Higher Education*, 28(6), 1295-1309.
4. Fitria, T. N. (2021, December). Artificial intelligence (AI) in education: Using AI tools for teaching and learning process. In *Prosiding Seminar Nasional & Call for Paper STIE AAS* (Vol. 4, No. 1, pp. 134-147).

5. Garanina, T., Ranta, M., & Dumay, J. (2022). Blockchain in accounting research: current trends and emerging topics. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 35(7), 1507-1533
6. Handoyo, S., & Anas, S. (2019). Accounting education challenges in the new millennium era. *Journal of Accounting Auditing and Business–Vol*, 2(1).
7. Hsu, C. Y., & Wu, T. T. (2023). Application of Business Simulation Games in Flipped Classrooms to Facilitate Student Engagement and Higher-Order Thinking Skills for Sustainable Learning Practices. *Sustainability*, 15(24), 16867.
8. Mahmoud, A. B., Fuxman, L., Mohr, I., Reisel, W. D., & Grigoriou, N. (2021). “We aren't your reincarnation!” workplace motivation across X, Y and Z generations. *International Journal of Manpower*, 42(1), 193-209.
9. Pasewark, W. R. (2021). Preparing accountants of the future: Five ways business schools struggle to meet the needs of the profession. *Issues in Accounting Education*, 36(4), 119-151.
10. Qasim, A., El Refae, G. A., & Eletter, S. (2022). Embracing emerging technologies and artificial intelligence into the undergraduate accounting curriculum: Reflections from the UAE. *Journal of Emerging Technologies in Accounting*, 19(2), 155-169.
11. Slezák, J. (2023). Artificial intelligence, big data, blockchain and cloud computing—future accounting?.
12. Szabó-Szentgróti, G., Végvári, B., & Varga, J. (2021). Impact of Industry 4.0 and digitization on labor market for 2030-verification of Keynes' prediction. *Sustainability*, 13(14), 7703.
13. Tavares, M. C., Azevedo, G., Marques, R. P., & Bastos, M. A. (2023). Challenges of education in the accounting profession in the Era 5.0: A systematic review. *Cogent Business & Management*, 10(2), 2220198.
14. Tulyaganova, R., & Fontaine, J. (2024, June). Rethinking Education for the Modern Generation: Embracing Innovation in Pedagogy. In *Conference Proceedings. The Future of Education 2024*.

ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR CONTABIL ÎN ASEM: ASPECTE DISTINCTIVE

HIGHER ACCOUNTING EDUCATION IN AESM: DISTINCTIVE ASPECTS

LAZARI Liliana

dr, conf. univ., Academia de Studii Economice din Moldova, liliana.lazari@ase.md

ORCID ID: [0000-0001-8310-2341](https://orcid.org/0000-0001-8310-2341)

***Abstract.** This research presents the distinctive aspects of higher accounting education offered by the Academy of Economic Studies of Moldova (AESM), arising from the requirements faced by accounting education in higher education in the Republic of Moldova (RM). The topicality of the research is determined by the continuous changes in the regulatory framework of: higher education in the Republic of Moldova, accounting organization, requirements for the accounting profession established at the international level and not least by the transformations of economic processes, artificial intelligence, etc. The purpose of this research is to examine what are the offers of studies in the accounting field within AESM and what challenges are presented. The following scientific research methods were used in the study: analysis of the regulatory framework in higher education in the RM, synthesis of information on the organization of university accounting education in AESM, comparison to identify distinctive features, deducing challenges regarding dual and distance learning for accounting education.*

Keywords: educație contabilă, învățământ superior, studenți, cicluri de studii, forme de studii.

JEL Classification: M40, M41, A22, A23

Introducere. Analiza situației actuale în domeniul educației contabile și auditului în învățământul superior reprezintă un interes atât la nivel național confirmat de studiul “Accounting and Auditing Education. Strategies for Improvement MOLDOVA” [1] realizat sub egida Centrului pentru Reforma Raportării Financiare al Băncii Mondiale prin implicarea mediului universitar reprezentat de Academia de Studii Economice din Moldova (ASEM) și Universitatea de Stat din Moldova (USM) și de asociația profesională din domeniu reprezentată de Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști și Republica Moldova (ACAP), care putem menționa că reprezintă liderii în formarea profesională inițială realizată de universități și dezvoltarea profesională continuă realizată de organismul profesional. Examinarea pregătirii profesionale în domeniul educației universitare pe domeniul profesional 041. Contabilitate este de un interes înalt și datorită faptului că contabilitatea, auditul și analiza economică, se regăsesc în toate formele de proprietate ale entităților și în toate domeniile de activitate zi de zi, asigură calitatea informațiilor financiare pentru fiecare utilizator de informații ceea ce denotă valoarea profesiei pentru societate. Nu în ultimul rând interesul pentru pregătirea profesională universitară contabilă este confirmată și prin elaborarea Standardelor de Calificare pe domeniul în domeniul 0411. Contabilitate pentru ciclul I Licență, ciclul II Masterat, ciclul III Doctorat la nivel național din anul 2023 [3].

În acest context, realizarea studiului cu privire la examinarea și prezentarea aspectelor distinctive ale educației contabile universitare în ASEM reprezintă un interes în primul rând pentru potențialii candidați ce doresc să urmeze profesia contabilă și să avanseze în aprofundarea cunoștințelor și

competențelor profesionale, la fel pentru mediul universitar din RM și nu în ultimul rând pentru mediul economic care reprezintă angajatorii și beneficiarii rezultatelor muncii contabile.

Cercetări pe domeniul educației contabile universitare au fost realizate de către Grigori L., Lazari L., Bajan M., Dolghi C., Cojocar M., Căpățână S., Graur A., Erhan L., Caraman S., din România: Grosu V., Apostol C., Bunget O., Farcane N., Bliidișel R., Dumitrescu A., etc. – fapt ce determină atât un interes cât și o preocupare pentru mediul academic din domeniul contabilității.

Metodologia cercetării. Scopul prezentului studiu este de a cerceta și prezenta aspectele distinctive și caracteristice educației contabile universitare desfășurate în ASEM pentru cele trei cicluri: Licență, Masterat și Doctorat, dar și modul de adaptare al educației contabile la schimbări și impactul asupra educației contabile universitare în ASEM. După scopul funcțional fiind o cercetare exploratorie care stabilește aspectele specifice pentru educația contabilă universitară în ASEM în condițiile multiplelor schimbări existente pe domeniul educației dar și pe activitățile profesionale, din punct de vedere al modului de analiză a informațiilor supuse cercetării fiind o cercetare calitativă a cadrului normativ aferent studiului și cantitativă cu privire la sistematizarea datelor interne din ASEM. În baza cercetărilor realizate a fost stabilit următorul scop: elucidarea programele de studii furnizate pe domeniul educației contabile în ASEM și prezentarea caracteristicilor distinctive.

Conținut. În cadrul ASEM este constituită Facultatea de Contabilitate ce asigură gestiunea educației contabile la ciclul I Licență, Școala de Excelență în Economie și Business (ȘMEEB) pentru ciclul II Masterat, Școala de Doctorat (ȘD) pentru ciclul III Doctorat și pregătirea profesională este asigurată de către Departamentul Contabilitate, Audit și Analiză Economică (CAAE). În acest context, în figura 1 se prezintă programele de studii pe domeniul profesional 041. Contabilitate oferite de ASEM:

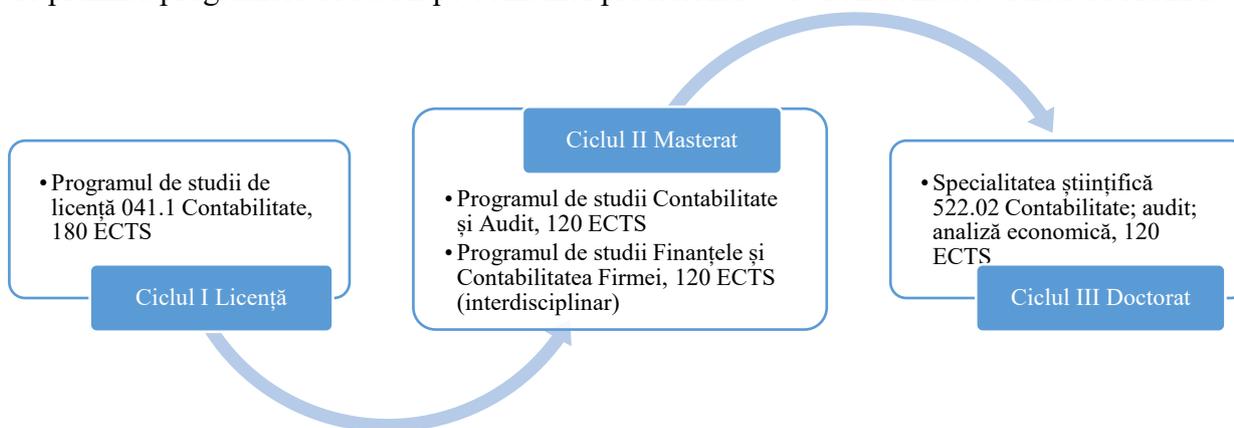

Figura 1. Programele de studii universitare pe domeniul profesional 041. Contabilitate oferite de ASEM

Sursa: elaborat de autor

Programul de studii 041.1 Contabilitate ciclul I Licență, ASEM asigură studii la forma de învățământ cu frecvență cu durata studiilor de 3 ani, învățământ cu frecvență redusă cu durata studiilor de 4 ani și cu durata studiilor de 3 ani în baza studiilor profesionale și de licență din domeniul general de studii științe economice (din anul 2018) și dispune de program comun de studii ASEM-USV (Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava, România) unde își desfășoară studii din 2018 studenți din USV în ASEM și din ASEM în USV. Studiile oferite sunt organizate cu limba de predare română și limba de

predare rusă. În figura 2 se prezintă evoluția studenților absolvenți la programul de studii Contabilitate ciclul Licență în perioada 2018-2024:

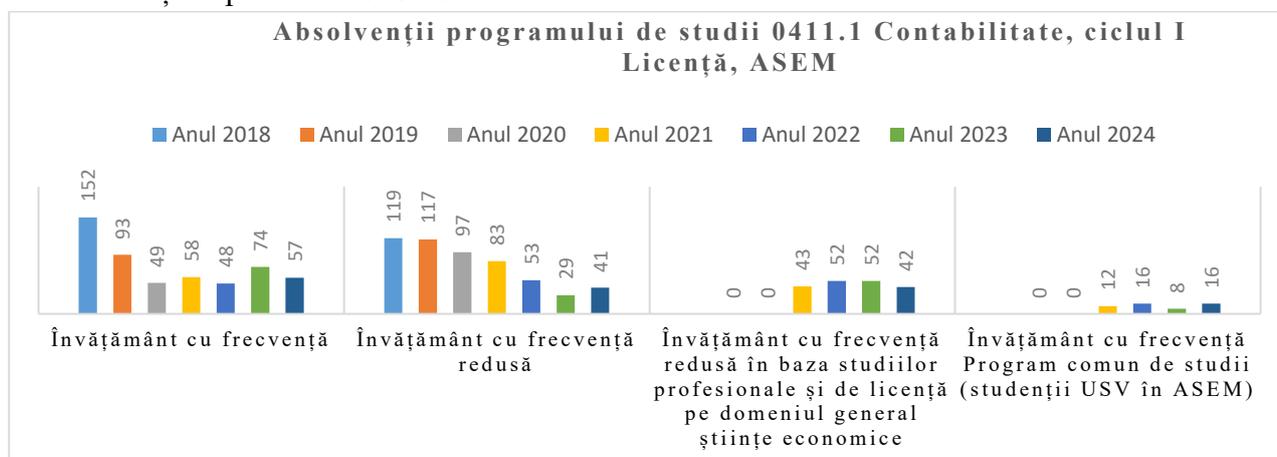

Figura 2. Evoluția studenților absolvenți la programul de studii Contabilitate ciclul Licență în ASEM

Sursa: elaborat de autor în baza Rapoartelor de activitate interne pentru perioada 2018-2024 [16]

Cu privire la programele de studii la ciclul II Masterat, ASEM oferă studii pentru programul Contabilitate și Audit (CA) atât la învățământ cu frecvență cât și învățământ cu frecvență redusă, programul interdisciplinar Finanțele și Contabilitatea Firmei (FCF) la învățământ cu frecvență cu predare în limba română și în limba rusă. În figura 3 se prezintă evoluția studenților absolvenți pe domeniul Contabilitate la ciclul II Masterat în perioada 2018-2024:

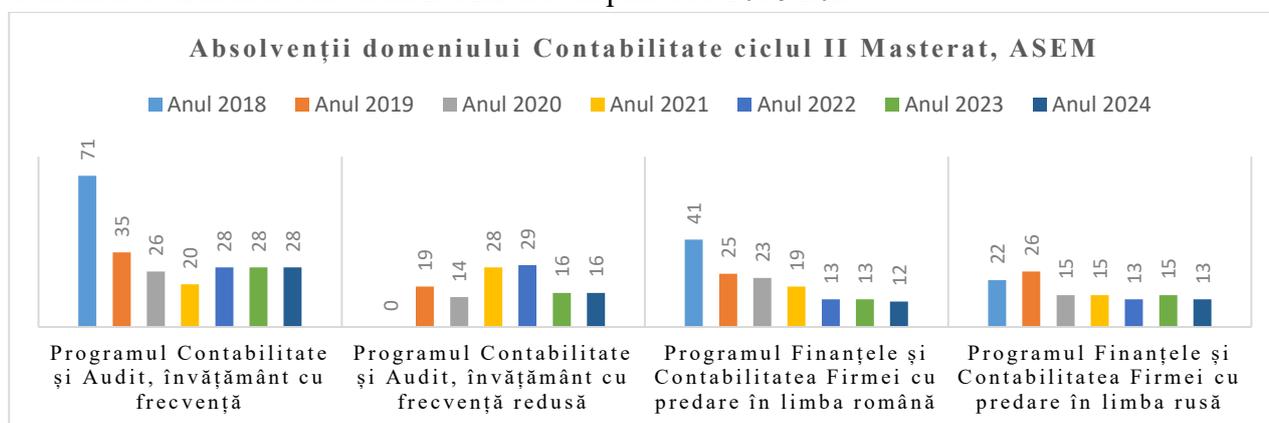

Figura 3. Evoluția studenților absolvenți pe domeniul Contabilitate la programele de studii la ciclul II Masterat în ASEM

Sursa: elaborat de autor în baza Rapoartelor de activitate interne pentru perioada 2018-2024 [16]

La ciclul III Doctorat pe domeniul profesional 041. Contabilitate este oferită specialitatea științifică 522.02 Contabilitate, audit, analiză economică, atât la învățământ cu frecvență cât și frecvență redusă, dar și cu formare în limba română și în limba rusă. La ciclul III Doctorat se organizează programul în cotutelă ASEM-USV la fel cu studenții ASEM în USV și studenții USV în ASEM. Ciclul III Doctorat este organizat pentru obținerea titlului științific de doctor în științe economice și obținerea titlului științific de doctor habilitat în științe economice. În figura 4 se prezintă

evoluția obținerii titlului științific de doctor și doctor habilitat la specialitatea științifică 522.02 Contabilitate; audit; analiză economică, la ciclul III Doctorat în perioada 2018-2024:

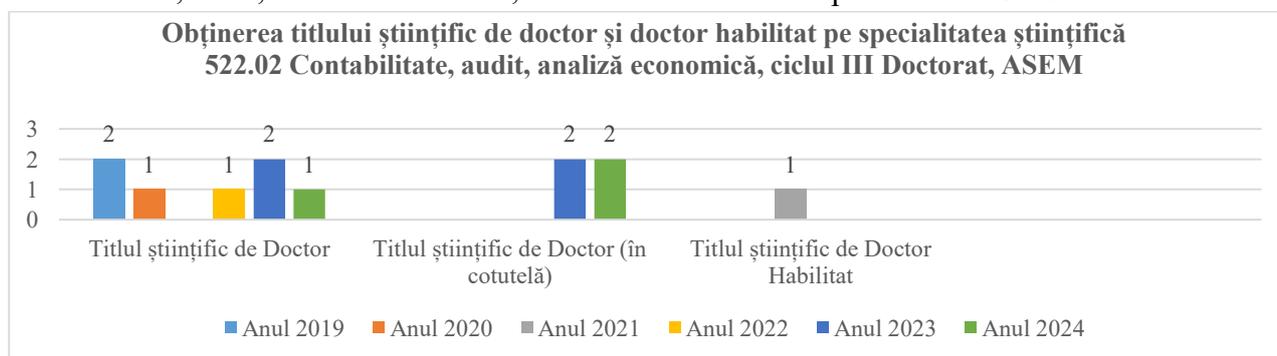

Figura 4. Evoluția obținerii titlului științific de doctor și doctor habilitat la specialitatea științifică 522.02 Contabilitate; audit, analiză economică ciclul III Doctorat în ASEM

Sursa: elaborat de autor în baza [Rapoartelor de activitate interne](#) pentru perioada 2019-2024 [16]

Sigur că existența ciclurilor Licență, Masterat și Doctorat pe domeniul profesional 0411. Contabilitate în ASEM reprezintă o oportunitate de formare profesională, avansare și dezvoltare ce este asigurată instituțional. Cu toate acestea putem menționa următoarele provocări în cadrul studiilor din domeniul educației universitare precum includerea formei de învățământ la distanță, formarea profesională prin învățământ dual, examinarea deschiderii programelor comune pentru ciclul II Masterat, toate aplicate la domeniul profesional 0411. Contabilitate.

Concluzii. Acest studiu prezintă o examinare în detaliu cu privire la programele de studii oferite pe domeniul de formare profesională 0411. Contabilitate în ASEM. În acest context ținem să menționăm formarea profesională etapizată pentru toate trei cicluri: Licență, Masterat, Doctorat, fiind asigurată formarea profesională și aprofundarea prin continuarea studiilor la toate cele trei cicluri de învățământ superior. În baza studiului realizat, putem confirma că studiile pe domeniul de formare profesională 0411. Contabilitate în ASEM sunt gata pentru a face față schimbărilor atât din domeniul educației cât din domeniul profesional și vor asigura sustenabilitatea profesională contabilă în Republica Moldova.

Referințe bibliografice.

- Accounting and Auditing Education, strategies for improvement MOLDOVA, Centre for Financial Reporting Reform WORLD BANK GROUP, 2019. Disponibil: <https://www.acap.md/fckeditorfiles/docs/20190129-moldova-concept-final-1201679101-763940210.pdf>
- Codul Educației Republicii Moldova nr. 152 din 17.04.2014. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138917&lang=ro#;
- Plan-cadru pentru studii superioare de licență (ciclul I), de master (ciclul II) și integrate din 10.02.2020. https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_8.pdf, Regulament de organizare a studiilor superioare de licență (ciclul I) și integrate nr. 1625 din 12.12.2019. https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordinul_nr._1625_din_12.12.2019.pdf, Regulament-cadru de inițiere și organizare a programelor comune de studii superioare nr. 898 din 26.08.2020. https://mecc.gov.md/sites/default/files/ord.898_programe_comune_1.pdf, Regulament cu privire la organizarea și desfășurarea studiilor superioare de master – ciclul II nr. 80 din 16.02.2022. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=130035&lang=ro, NOMENCLATORUL domeniilor de studii și al specialităților în instituțiile de învățământ superior nr. 412

COLOCVIU ȘTIINȚIFIC CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ
În memoriam Profesorului Viorel ȚURCANU, ediția III, 15 noiembrie 2024
Învățământul superior contabil: provocări și soluții

- din 12.06.2024 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143592&lang=ro, Regulament-cadru de organizare și desfășurare a evaluării finale a studiilor superioare de licență (ciclu I) și integrate nr. 1175 din 19.09.2023. https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordinul_1175_din_19.09.2023_evaluare_finala.pdf, Standardele de Calificare și Standardele de competență pe domeniul 0411. Contabilitate la ciclul de studii I Licență (6 CNC) https://mecc.gov.md/sites/default/files/6_cnc_contabilitate.pdf, II Master (7 CNC) https://mecc.gov.md/sites/default/files/7_cnc_contabilitate.pdf, III Doctorat (8 CNC) https://mecc.gov.md/sites/default/files/8_cnc_contabilitate.pdf, 2023
4. Manualul de reglementări Internaționale de educație, ediția 2019. International Accounting Education Standards Board. Disponibil: <https://ceccar.ro/ro/wp-content/uploads/2021/01/HANDBOOK-OF-INTERNATIONAL-EDUCATION-PRONOUNCEMENTS-RO.pdf>
 5. Standarde Internaționale de Educație (IES). Disponibil: <https://www.iaesb.org/publications/manual-de-standarde-interna-ionale-de-educa-ie-2019>
 6. BAJAN, Maia, GRIGOROI, Lilia, LAZARI, Liliana. Educația contabilă în mediul universitar: provocări și perspective. În: International Scientific Conference on Accounting - ISCA 2024, Conferință Științifică Internațională, 5-6 aprilie 2024, Chisinau, 2024, p. 312-321, 0,75 c.a. ISBN 978-9975-167-61-1 (PDF). DOI: <https://doi.org/10.53486/isca2024>. Disponibil: https://caae.ase.md/files/conferinte/isca/Culegere_ISCA_2024.pdf
 7. GRIGOROI, L., LAZARI, L. Educația universitară contabilă: avem nevoie de schimbare. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/9-16_16.pdf
 8. APOSTOL, C. Repere actuale în formarea viitorului specialist în contabilitate. Disponibil: https://caae.ase.md/files/conferinte/isca/Culegere_ISCA_2023.pdf
 9. GRIGOROI, L., LAZARI, L. Digitalizarea – mijloc sau scop al educației universitare contabile. Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/conf_con_05.04.19.pdf
 10. BUNGET, O. C., FARCANE, N., BLIDIȘEL, R. G., DUMITRESCU, A. C. Provocări și perspective în educația contabilă. Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/conf_con_05.04.19.pdf
 11. LAZARI, L., GRIGOROI, L. Compatibilitatea curriculumului universitar contabil cu cerințele profesiei contabile pe piața muncii și mediul IT: realități, nevoi și așteptări. Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/conf_aprilie_2021.pdf
 12. LAZARI, L. Adaptarea educației contabile la tendințele în schimbare. Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/Culegere_teze_Colocviu_2023.pdf
 13. Planurile de învățământ pentru domeniul profesional 041. Contabilitate ciclul I Licență învățământ cu frecvență și învățământ cu frecvență redusă. Disponibil: <https://ase.md/programe-licenta/>
 14. Planurile de învățământ pentru domeniul profesional 041. Contabilitate ciclul II Masterat programul de studii “Contabilitate și Audit” învățământ cu frecvență și învățământ cu frecvență redusă și programul de studii “Finanțele și Contabilitatea Firmei” (interdisciplinar) învățământ cu frecvență. Disponibil: <https://ase.md/programe-master/>
 15. Planurile de învățământ pentru domeniul profesional 041. Contabilitate ciclul III Doctorat programul de studii pe specialitatea științifică 522.02 “Contabilitate; audit; analiză economică” învățământ cu frecvență și învățământ cu frecvență redusă. Disponibil: <https://ase.md/programe-doctorat/>
 16. Raport de activitate al Departamentului Contabilitate, Audit și Analiză Economică pentru anii de studii 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022, 2022-2023, 2023-2024.

IMPLEMENTAREA COMPETENȚELOR EBSKO ÎN VEDEREA CREȘTERII INSERȚIEI PE PIAȚA MUNCII A ABSOLVENȚILOR DIN DOMENIUL CONTABILITATE

IMPLEMENTATION OF ESCO COMPETENCES WITH A VIEW TO INCREASING THE LABOR MARKET INSERTION OF ACCOUNTING GRADUATES

SOCOLIUC Marian

prof. univ., dr., Universitatea Ștefan cel Mare, România, marian.socoliuc@usm.ro

ORCID ID: 0000-0001-6378-6686

Abstract. *This research examines the importance and necessity of implementing ESCO competencies in order to increase the labor market insertion of accounting graduates.*

Keywords: Competențe, ESCO, contabilitate, absolvenți.

JEL Classification: M40

Introducere. Sectorul pieței muncii este un sector în care competențele și abilitățile celor care activează se doresc a fi cât mai ridicate și conectate domeniului în care indivizii activează. În acest sens, în orice domeniu de activitate, sunt urmărite un set de aptitudini și competențe pe care personalul să le dețină la un nivel cât mai înalt. Astfel, piața muncii este susținută de competențele ESCO care prezintă publicului larg o clasificare a elementelor necesare spre a fi deținute de un individ ce dorește să obțină o ocupație profesională. Așadar, competențele ESCO clasifică competențele ocupațiilor și calificărilor care sunt relevante pe piața muncii în comuniune cu un anumit domeniu de activitate. Prin acest mod, ESCO, formând un limbaj comun pentru fiecare domeniu de calificare, sprijină eficiența pieței muncii fiind util în formare, educație și muncă.

Figura 1- Structura volumului de informații prezentat de competențele ESCO

Conținut. *Competențele ESCO - complex de valori esențiale.* ESCO reușește să creeze o legătură între educație și piața muncii. Această legătură se conturează în mod special prin furnizarea tehnologiilor care aprofundează relația dintre abilități, ocupații, competențe și calificări. Aflându-se în această legătură, sistemul educațional și piața muncii pot manageria mai eficient disponibilitatea tuturor elementelor care conturează fișa angajatului ideal.

Competențele ESCO se clasifică în mai multe subdiviziuni, menite să ofere claritate și precizie tuturor domeniilor de activitate active pe piața din UE. Așa cum prezintă figura 1, acest concept prezintă informații cu privire la diverse grupe de competențe precum: competențe tehnice, competențe digitale, competențe transversale și alte cunoștințe legate de reglementare și conformitate [5].

Analizând departamentul de contabilitate, ESCO prezintă lista detaliată a tuturor caracteristicilor esențiale pentru un viitor angajat în acest departament. Tabelul 1 surprinde principalele caracteristici relevante pentru această meserie.

Tabel 1 Competențe generale - ESCO 2411

Competențe tehnice	Capacitatea de a analiza date financiare, de a interpreta indicatorii financiari, abilitatea de a prezenta informații financiare într-o formă clară și precisă.
Competențe digitale	Abilitatea de a analiza volume mari de date utilizând instrumente tehnice, cunoștințe de bază în utilizarea instrumentelor de automatizare.
Competențe transversale	Abilități de a identifica problemele financiare și de a găsi soluții eficiente, capacitatea de a se adapta la schimbările în reglementările financiare.
Cunoștințe de reglementare și conformitate	Cunoașterea standardelor IFRS și/sau GAAP, înțelegerea legislației fiscale aplicabile, respectarea codurilor de etică profesională și a standardelor de integritate în practica contabilă

Impactul competențelor ESCO asupra inserției pe piața muncii. Competențele ESCO sunt utile pentru angajatori, prin claritatea pe care o oferă. Angajatul ideal poate fi nominalizat mai ușor datorită standardizării competențelor, fiind reduse costurile și timpul investit de către angajator în procesul recrutare.

Dintr-o altă perspectivă, ESCO reușește să alinieze educația cu piața muncii. Acest lucru sporește atenția instituțiilor de învățământ care trebuie să pună tot mai mult accentul pe adaptarea curriculumului la cerințele pieței, sporind astfel relevanța pregătirii absolvenților. Astfel, se vor crea beneficii absolvenților, deoarece ei vor avea acces și la piețele de muncă internaționale, competențele lor fiind ușor de identificat. Astfel, tinerii pot avea o înțelegere mai complexă asupra cerințelor specifice pentru jobul la care își doresc să aplice, evaluarea individuală fiind esențială pentru o alegere corectă și rațională.

Alinierea ESCO cu pregătirea absolvenților crește semnificativ rata de angajare a absolvenților. Această aliniere va pregăti viitorii angajați competitivi, eficienți și adaptați cerințelor actuale ale pieței. Nivelul de pregătire fiind unul foarte ridicat, șomajul în rândul tinerilor se reduce semnificativ, contribuind astfel la o inserție mai rapidă pe piața muncii.

Competențele ESCO și curriculumul universitar actual. Pentru o mai bună înțelegere a stadiului actual a implementării competențelor ESCO în instituțiile de învățământ, am ales să supunem analizei universitățile de top din România și Republica Moldova care oferă programe de specialitate, pentru care am evaluat programele de studiu reprezentative cât și fișele de disciplină specifice. Figura 2 prezintă cele trei mărimi pe care le-am urmărit în analiza noastră, pentru a observa stadiul actual al implementării competențelor. Am urmărit evaluarea competențelor actuale, dar și gradul de mapare a competențelor ESCO pe curriculumul universitar [1].

În prezent, universitățile oferă cunoștințe teoretice solide, implicând cursuri tradiționale și diverse activități practice [2]. Analizând fișele de disciplină din domeniul contabilității, am observat faptul că acestea sunt foarte bine ancorate în teorie, fiind acoperite toate conceptele de bază, precum conta-

Figura 2 - Ipoteze de analiză a curriculumului universitar

bilitate financiară, contabilitate publică, legislație fiscală sau economie. Din punct de vedere a activităților practice, în campusul universităților, acestea sunt susținute mai mult după modelul tradițional, accesul la software-urile de specialitate fiind destul de limitat. Cu toate acestea, sunt susținute sesiuni de internship cu companiile din arealul universităților, fiind alocate perioade de timp în care studentul este integrat într-o societate în care acesta are acces la programe de specialitate dezvoltate și personal care lucrează în domeniu. Tabelul 2 prezintă toate aceste informații analizate din punct de vedere a competențelor ESCO, pentru fiecare universitate analizată.

Tabel 2 - Concluzii ale analizei Curriculumului universitar din perspectiva competențelor ESCO

Universitate analizată	Concluziile analizei
ASE Timișoara	Cursuri pentru dobândirea competențelor ESCO, reglementări contabile internaționale și tehnici de audit.
UIAC Iași	Integrarea competențelor ESCO în cursurile a diverse materii, în raportare financiară și gestionarea resurselor financiare.
USV Suceava	Curriculum ajustat pentru a include competențe ESCO în audit financiar, managementul finanțelor și pregătirea situațiilor financiare.
ASEM Chișinău	Integrarea competențelor ESCO în domeniul contabilității financiare, auditului, managementului fiscal și raportării financiare.
ASE București	Competențele și cunoștințele sunt structurate în cursurile de contabilitate, pentru a răspunde cerințelor actuale de pe piața muncii.
FSEGA Cluj	Oferă programe de studiu pentru a dezvolta competențe relevante pieței.

Un aspect foarte important observat în analiza acestor șase universități este faptul că toate acestea au și programe cu dublă diplomă. Acest lucru este foarte important, deoarece oferă prestigiu universităților, prin extinderea ariei de activitate. În mod practic, aceste universități oferă absolvenților acces la două diplome internaționale, acces la resurse educaționale extinse, oferă dezvoltare personală și profesională prin posibilități extinse de carieră și angajare. Prin programele de dublă diplomă costurile pentru educația internațională sunt reduse, iar diploma finală prezintă recunoaștere profesională. *Inteligența artificială versus contabilitatea digitalizată.* Competențele ESCO prezintă nișe de dezvoltare a contabilității [3], ceea ce crează un cadru a unei gândiri pe termen lung a ceea ce înseamnă contabilitatea digitalizată. Tabelul 3 prezintă în antiteză aspecte legate de rolul general, complexitate, nivel de pregătire și rolul în educația universitară a inteligenței artificiale și a contabilității digitale [6].

Tabel 3 - Analiza inteligenței artificiale și contabilității digitalizate

	Inteligența artificială	Contabilitatea digitalizată
Rol	Inteligența artificială folosește algoritmi diverși pentru a procesa volume mari de date, prin tipare complexe și analize predictive.	Automatizarea operațiunilor de bază, eliminând procesele manuale prin utilizarea unor softuri specifice digitalizării contabilității.
Complexitate	Complex, implică algoritmi și analiză de date.	Relativ simplu, automatizează procese repetitive.
Pregătire	Cursuri de learning, programare.	Training în software-uri contabile
Rol în educația universitară	Studentii pot participa la proiecte care simulează analiza datelor pentru prognoze sau detectarea riscurilor.	Majoritatea facultăților includ cursuri care formează studenții în utilizarea software-urilor de contabilitate.

Concluzii privind competențele ESCO și gradul de implementare a acestora în cadrul instituțiilor de învățământ. În urma analizei, putem afirma că procentul estimat al modului în care universitățile analizate reușesc să alinieze curriculumul programelor de contabilitate cu cerințele competențelor ESCO este unul mediu spre ridicat. Deși analizând un campion strategic, se observă că facultățile/programele de studiu din domeniul contabilitate au început să-și extindă programele prin introducerea unor competențe digitale și analitice, numărul celor care au adoptat competențele ESCO fiind încă destul de scăzut. Totuși, cerințele pieței muncii și recomandările europene vor duce probabil la o creștere treptată a numărului de universități care vor integra aceste competențe în anii următori. Atingerea unei integrări pe scară largă a competențelor ESCO va necesita însă resurse, colaborări instituționale și deschiderea către actualizarea continuă a curriculumului educațional [4].

Tabel 4 - Soluții de îmbunătățire a actualului curriculum universitar

Universități	Ce recomandă ESCO	Posibile îmbunătățiri
Cursuri teoretice ample	Competențe digitale și software specializat.	Introducerea cursurilor de software financiar.
Bază solidă în contabilitate financiară	Competențe de analiză financiară și audit.	Workshop-uri de analiză financiară și proiecte de audit practic.
Stagii ocazionale în industrie	Practică aplicată și colaborare constantă cu firme.	Extinderea parteneriatelor cu companii și crearea de stagii personalizate.
Concentrare pe cunoștințe de bază	Dezvoltarea competențelor transversale.	Training-uri de comunicare, gândire analitică și rezolvarea problemelor.

Concluzii. În concluzie, actualul sistem educațional poate fi extins punând accentul pe competențele ESCO, oferind un cadru de învățare în care se pun în echilibru cunoștințele tehnice de contabilitate, competențele tehnologice și abilitățile necesare. Astfel, se aliniază curriculumul universitar prezent cu cerințele ESCO, care vor propulsa spre cariera profesională dorită absolvenții de licență și/sau masterat, reducând semnificativ rata șomajului după finalizarea studiilor universitare.

Bibliografie:

1. Cosgrove, J., Sostero, M., & Bertoni, E. (2024). Mapping DigComp digital competences to the ESCO skills framework for analysis of digital skills in EU online job advertisements.
2. Dolghi, C. (2023). Provocările educației contabile și cerințele pieței muncii la exercitarea profesiei în contextul abordărilor contemporane. In *International scientific conference on accounting, ISCA 2023* (pp. 272-276).
3. Pavlova, M., & Petrova, R. (2024). Application of the competency approach in building a modern competency profile of professional accountants in Bulgaria. *Trakia Journal of Sciences*, 22(2).
4. Grama, A. V. Beyond Hard Skills: A New Perspective on the ESCO Taxonomy with the Integration of Soft Skills. *ACADEMIC JOURNAL*, 11.
5. TILEA, M. Competențele transversale în didactica modernă. *GHID DE BUNE PRACTICI*,
6. Rajashekharaiyah, J. Higher Education Institutions: The Key Players in Training and Developing Professional Skills among Graduate Students. *BOOK REVIEW*, 14.

MODELE DE SUCCES ȘI PROVOCĂRI ÎN CADRUL PROGRAMELOR DE DOCTORAT ÎN COTUTELĂ

SUCCESS MODELS AND CHALLENGES WITHIN COTUTELA DOCTORAL PROGRAMS

Svetlana MIHAILA

dr., conf. univ., Academia de Studii Economice din Moldova, svetlana.mihaila@ase.md

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5289-8885>

Veronica GROSU

dr., prof. univ., Universitatea Ștefan cel Mare, România, veronica.grosu@usm.ro

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2465-4722>

Galina BĂDICU

dr., conf. univ., Academia de Studii Economice din Moldova, badicu.galina@ase.md

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9429-3654>

***Abstract.** Doctoral co-authorship programs are an emerging trend in the global academic context, facilitating interdisciplinary and inter-institutional collaboration between universities and providing doctoral students with a wider range of academic resources and perspectives. This article aims to explore the successful models of these programs as well as the challenges encountered in their implementation, focusing on good practices identified and innovative solutions to overcome obstacles. Our study is based on a qualitative analysis of the answers collected through a questionnaire addressed to doctoral students from the Republic of Moldova, in cotutelle with the "Ștefan cel Mare" University of Suceava and ASEM Doctoral School, within the specialty of Accounting, Auditing and Economic Analysis, in order to collect relevant insights and substantiate the proposed conclusions.*

Keywords: modele de succes, provocări, program de doctorat în cotutelă

JEL Classification: I20, M41, M42.

Introducere. În era globalizării educației și cercetării, mobilitatea academică și colaborarea internațională capătă o importanță tot mai mare, iar programele de doctorat în cotutelă devin o soluție inovatoare pentru promovarea excelenței academice și a diversității culturale. Aceste programe, caracterizate prin supravegherea doctorală asigurată de conducători științifici din două sau mai multe universități, nu doar că sprijină formarea unei perspective multidisciplinare și multiculturale, dar și oferă doctoranzilor oportunitatea de a beneficia de resurse academice extinse și de a construi rețele internaționale valoroase. Cu toate acestea, implementarea acestor programe implică o serie de provocări legate de armonizarea cerințelor academice, coordonarea între universități și integrarea culturală a doctoranzilor.

Acest articol își propune să analizeze atât modelele de succes, cât și dificultățile întâmpinate în derularea programelor de cotutelă, având la bază o cercetare calitativă a răspunsurilor oferite de

doctoranzii din Republica Moldova, înscriși în cotutelă cu Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava și Școala Doctorală ASEM, în cadrul specialității Contabilitate, Audit și Analiză Economică. Scopul principal este de a identifica bunele practici și de a propune soluții care să contribuie la îmbunătățirea și dezvoltarea sustenabilă a acestor programe. Obiectul cercetării îl reprezintă programele de doctorat în cotutelă, cu accent pe experiențele și percepțiile doctoranzilor din Republica Moldova care studiază în cotutelă cu Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava și Școala Doctorală ASEM, în domeniul Contabilitate, Audit și Analiză Economică. Sunt investigate structurile acestor programe, managementul academic, integrarea culturală și provocările întâmpinate de doctoranzi.

Metodologia cercetării. Studiul utilizează o abordare calitativă, bazată pe analiza datelor colectate prin intermediul unui chestionar structurat, adresat doctoranzilor din Republica Moldova, implicați în programe de cotutelă cu Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava și Școala Doctorală ASEM. Chestionarul a fost proiectat pentru a investiga multiple dimensiuni ale acestor programe, inclusiv calitatea supravegherii academice, coordonarea interinstituțională, integrarea culturală și beneficiile resimțite în dezvoltarea profesională. Distribuit online, chestionarul a permis accesarea unui eșantion relevant de participanți, răspunsurile fiind anonimizate pentru a asigura confidențialitatea acestora. Analiza datelor s-a realizat prin metoda analizei tematice, identificând principalele categorii și subcategoriile corespunzătoare obiectivelor cercetării. Rezultatele sintetizate evidențiază atât tendințele generale, cât și experiențe individuale remarcabile, contribuind astfel la o înțelegere aprofundată a dinamicii și impactului programelor de cotutelă.

Studiul de față utilizează o metodologie mixtă, incluzând analiza literaturii de specialitate, pentru identificarea modelelor și practicilor de succes raportate în literatură științifică, bazată pe analiza datelor colectate prin intermediul chestionarului.

Conținut. Analiza surselor de literatură relevă trei modele de succes în colaborarea academică pentru programele doctorale internaționale: *modelul de colaborare integrată*, *modelul de coordonare adaptativă* și *modelul de integrare culturală*, fiecare dintre acestea oferind abordări distincte și complementare pentru susținerea dezvoltării doctoranzilor [1].

Modelul de colaborare integrată se bazează pe parteneriate între universități care colaborează pentru a crea planuri comune de studiu și cercetare. Aceste parteneriate sunt adesea realizate în cadrul consorțiilor internaționale, al alianțelor academice sau al parteneriatelor strategice. Exemple notabile includ următoarele instituții: Universitatea Europeană de Tehnologie (EUT+) [2], Alianța Universităților Europene (EUA) [3], Universitatea ECIU (European Consortium of Innovative Universities) [4], CIVIS (A European Civic University) [5].

Modelul de coordonare adaptivă în cercetare, implică coordonare flexibilă între mai mulți cercetători, este folosit de obicei în universitățile care promovează colaborarea interdisciplinară și coordonarea în rețea. Printre universitățile cunoscute pentru adoptarea sau experimentarea unor astfel de modele de coordonare adaptivă se numără: Universitatea Oxford [6] și Universitatea Cambridge (Regatul Unit) [7], Universitatea Toronto [8] și McGill University (Canada) [9].

Modelul de integrare culturală, pe lângă suportul academic, include o pregătire culturală și lingvistică dedicată doctoranzilor, contribuind la facilitarea integrării acestora în ambele culturi academice: Universitatea din Melbourne (Australia) [10].

Rezultatele sondajului oferă o perspectivă asupra percepțiilor doctoranzilor cu privire la avantajele, dezavantajele și oportunitățile generate de programele de cotutelă, subliniind atât beneficiile semnificative ale acestei forme de colaborare academică, cât și provocările asociate acesteia. Studiul se bazează pe răspunsurile a 13 doctoranzi, dintre care unii sunt înscriși ca doctoranzi de bază la Academia de Studii Economice din Moldova (ASEM) și urmează programul de cotutelă cu Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava (USV), în timp ce alții sunt înscriși de bază la USV și participă la cotutela cu ASEM.

În urma analizei răspunsurilor la întrebarea referitoare la domeniul de cercetare al doctoranzilor în cadrul programului de doctorat în cotutelă, s-a constatat că majoritatea participanților sunt implicați în cercetări din domeniul Contabilității (12), reflectând astfel specificul programului de cotutelă la care sunt înscriși. De asemenea, unii respondenți au menționat interese în audit (1). Majoritatea doctoranzilor consideră că procesele administrative din cadrul cotuteli sunt foarte eficiente (46,2%) sau eficiente (30,8%), deși există și aspecte care necesită îmbunătățiri. În ceea ce privește coordonarea între universități, majoritatea respondenților apreciază că programele de studiu sunt aliniate (76,9%), însă 23,1% dintre aceștia consideră că procesul de coordonare este doar parțial eficient.

Conform rezultatelor sondajului, majoritatea doctoranzilor (38,5%) comunică săptămânal cu fiecare conducător științific, urmată de un procent semnificativ de 30,8% care comunică bilunar. Doar un număr mic de respondenți menționează că comunică lunar (7,7%) sau rar (23,1%) cu conducătorul lor științific, ceea ce sugerează că majoritatea doctoranzilor beneficiază de un contact frecvent cu mentorii lor, în timp ce unii ar putea întâmpina dificultăți în a stabili o comunicare regulată.

Majoritatea doctoranzilor consideră că îndrumarea oferită în cadrul cotuteli este complementat de expertize diferite (53,8%), ceea ce sugerează o colaborare fructuoasă între conducători științifici și membrii comisiei de îndrumare, fiecare aducând contribuții distincte la cercetarea doctorală. Un procent semnificativ (46,2%) dintre respondenți consideră că conducătorii științifici au expertize similare, ceea ce indică o abordare mai uniformă, dar totuși colaborativă. În general, nu s-au raportat probleme majore legate de contradicții între abordările conducătorilor.

Concluzii. Cele mai mari provocări semnalate de doctoranzi în cadrul programelor de cotutelă sunt diferențele de reglementări și cerințe academice (69,2%), urmate de dificultăți legate de managementul timpului și al resurselor. Aceste aspecte sugerează că, deși majoritatea doctoranzilor se confruntă cu divergențe între cerințele universităților implicate, gestionarea eficientă a timpului (53,8%) și a resurselor (61,6%) reprezintă o altă provocare majoră. În schimb, lipsa coordonării între instituții, integrarea culturală și alte provocări menționate nu au fost identificate ca probleme majore. Contrar provocărilor, un program de cotutelă aduce multiple beneficii importante atât pe plan academic, cât și personal. Majoritatea respondenților subliniază impactul pozitiv al cotuteli asupra dezvoltării lor profesionale și a carierei academice, fiind evidențiate următoarele aspecte: accesul la resurse și expertiză diversă (70%), reputația academică internațională (69,2%), dezvoltarea profesională multidisciplinară și internațională (76,9%), relații profesionale internaționale (70%). Prin urmare, programele de cotutelă facilitează mobilitatea academică, dezvoltarea profesională internațională și diversificarea perspectivei de cercetare. Ele permit accesul la resurse și expertiză din multiple instituții, stimulând inovația și generând soluții interdisciplinare. Actualitatea acestor programe rezidă în adaptabilitatea la cerințele globalizării educaționale și în capacitatea de a forma cercetători cu o viziune internațională, capabili să abordeze probleme complexe prin colaborarea

interdisciplinară. Totuși, complexitatea acestor programe generează și provocări, cum ar fi diferențele de standarde academice, barierele culturale și gestionarea coordonată a timpului și a resurselor.

Pentru a îmbunătăți programele de doctorat în cotutelă, universitățile ar trebui să: dezvolte ghiduri clare de administrare a programelor de cotutelă, stabilind cerințe academice și administrative comune; stabilească procese de monitorizare și suport continuu care să asigure alinierea dintre așteptările conducătorilor științifici și progresul doctorandului; asigure un cadru financiar sustenabil care să acopere cheltuielile pentru mobilitate și alte costuri necesare; alinieze cel puțin o parte a cerințelor de cercetare, de exemplu, un set comun de obiective de cercetare și o structură flexibilă pentru evaluare, care să permită o singură susținere a tezei; stabilească un plan comun de studiu, care ar putea conține cursuri și examene comune, eliminând duplicarea eforturilor; faciliteze o singură susținere. În multe colaborări de cotutelă internațională, universitățile acceptă o singură susținere a tezei printr-o comisie mixtă, ceea ce reduce stresul și sarcina pentru doctorand.

Bibliografie.

1. Jones, E., Norlin, B., Rönqvist, C., & Sullivan, K.P.H. (Eds.). (2024). *Internationalization of the Doctoral Experience: Models, Opportunities and Outcomes* (1st ed.). Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781003317555>
2. Universitatea Europeană de Tehnologie (EUT+), <https://www.univ-tech.eu/>
3. Alianța Universităților Europene (EUA), <https://www.eua.eu/>
4. Universitatea ECIU (European Consortium of Innovative Universities), <https://www.eciu.eu/>
5. CIVIS (A European Civic University), <https://civis.eu/ro>
6. Universitatea Oxford, <http://www.excel.md/higher-school-in-britain/Oxford-University/>
7. Universitatea Cambridge (Regatul Unit), <http://www.excel.md/higher-school-in-britain/Cambridge-University/>
8. Universitatea Toronto, <https://www.utoronto.ca/>
9. McGill University (Canada), <https://www.mcgill.ca/>
10. Universitatea din Melbourne (Australia), <https://www.unimelb.edu.au/>

SESSION/ LUCRĂRI ÎN SECȚIUNE

CZU: [657.1:378.091.214]:(478+498)

DOI: <https://doi.org/10.53486/isc2024.07>

**PROGRAM COMUN DE STUDII PE DOMENIUL CONTABILITĂȚII:
EXPERIENȚE ȘI PROVOCĂRI**

JOINT ACCOUNTING STUDY PROGRAM: EXPERIENCES AND CHALLENGES

BAJAN Maia

dr., conf. univ., Academia de Studii Economice din Moldova, bajan.maia@ase.md

ORCID ID: [0000-0001-6903-8275](https://orcid.org/0000-0001-6903-8275)

***Abstract.** In order to meet the demands of the business environment, the mission of universities is to train competent specialists to meet the current and future demands of the local and international labor market. ASEM, as a university committed to the future, has joint study programs, among which is the joint program in the field of accounting: Accounting and Accounting and Management Informatics coordinated by the Academy of Economic Studies of Moldova and the “Ștefan cel Mare” University of Suceava, Romania. This joint study program reflects an excellent chance for students to become not only holders of two degrees during the study period within a bachelor's program, but also to gain international experience. This paper describes the experiences and good practices accumulated by the university, as well as the challenges that lie in managing this joint study program.*

Keywords: program comun de studii, diplomă dublă, educație contabilă.

JEL Classification: A22, I25, M40

Introducere. Într-o lume tot mai globalizată, piața muncii este în continuă schimbare, iar printre cerințele angajatorilor se solicită o flexibilitate mai mare și adaptabilitate rapidă a forței de muncă la provocările actuale. În contextul dat, misiunea universităților ține de pregătirea specialiștilor integri și competenți pentru a face față cerințelor actuale și de perspectivă ale pieței forței de muncă locale și internaționale. Pentru a răspunde cerințelor mediului de afaceri la nivel național și internațional în Strategia de dezvoltare „Educația 2030” [1] se promovează dezvoltarea de programe comune de studii cu universitățile din străinătate.

Academia de Studii Economice din Moldova (ASEM), ca universitate angajată în viitor colaborează și dezvoltă parteneriate cu 116 universități din lume [2]. Cu multe dintre universitățile partenere, ASEM are semnate și acorduri privind dezvoltarea programelor de studii superioare comune. Datorită acestor colaborări, oferta educațională a ASEM conține programe de licență și masterat comune care vizează extinderea oportunităților și valorificarea competențelor dobândite de către studenți, prin promovarea simultană la două instituții de învățământ superior acreditate.

Actualmente, programul de dublă diplomă este o inițiativă care câștigă tot mai multă popularitate în peisajul academic, astfel printre oferta educațională ASEM privind programele comune de studii universitare integrate se subscrie și programul comun de studii la Ciclul I Licență pe domeniul

contabilității: *Contabilitate*, ASEM și *Contabilitate și informatică de gestiune* din cadrul Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, România (USV). Prin acest program comun de studii se reflectă o șansă excelentă pentru studenții de a deveni nu doar deținători a două diplome în perioada de studiu în cadrul unui program de licență pe domeniul contabilității, dar și de a obține experiență internațională.

Programul comun de studiu pe domeniul contabilității *Contabilitate* și *Contabilitate și informatică de gestiune* este primul program comun de studii universitare integrate pentru ASEM începând cu anul 2018. Acest program comun de studii este unul mai specific pentru ASEM comparativ cu celelalte programe comune deținute, deoarece programul comun de studii pe domeniul contabilității dintre ASEM și USV este unicul program care deține studenți din ambele universități, care la finele studiilor obțin atât diploma ASEM, cât și diploma USV.

Organizarea și funcționarea programului comun de studii. În Republica Moldova, programele comune de studii superioare de licență se organizează în baza art. 6 din Regulamentul de organizare a studiilor superioare de licență (ciclul I) și integrate [3], care prevede o colaborare între două sau mai multe instituții responsabile de elaborarea și aprobarea programului de studii, organizarea admiterii, precum și de supervizarea academică, conferirea calificării și asigurarea calității. Ținând cont de prevederile regulamentului național [3] și instituțional [4], cât și de prevederile legale ale universității partenere și anume Regulamentul privind organizarea și funcționarea programului de studii universitare integrate ce conduce la diplomă dublă la USV [5], în Acordul interinstituțional se descriu condițiile de admitere, mobilitate, taxe de studii, recunoaștere reciprocă a creditelor ECTS, finalizare a studiilor și alte momente importante în procesul de gestionare a unui program comun de studii universitare integrate. În Acordul menționat este prevăzut că la absolvirea acestui program comun de studii: *Contabilitate* și *Contabilitate și informatică de gestiune* studenții primesc diploma ASEM și diploma USV.

Experiențe ale programului comun de studii. Programul comun de studii *Contabilitate* și *Contabilitate și informatică de gestiune* fiind conceput încă din anul 2018 și continuă până în prezent, în timp a acumulat mai multe experiențe de succes, printre care putem enumera următoarele:

- *Recunoaștere internațională și perspective de carieră:* diplomele din cadrul unui astfel de program comun de studii universitare și integrate sunt recunoscute la nivel internațional prin care crește considerabil șansele de angajare ale absolvenților și deschide uși către oportunități de carieră în diverse țări.
- *Experiențe interculturale:* oferă posibilitate de interacționare, atât studenților, cadrelor didactice, cât și responsabililor de program, cu experiențele și bunele practici ale universității partenere prin dezvoltarea abilităților de comunicare interculturale și adaptabilitatea la diverse medii de lucru.
- *Formarea unei rețele de contacte valoroase:* comunicarea din cadrul programului comun de studii lărgeste rețeaua de contacte atât în rândul studenților, cadrelor didactice cât și în rândul responsabililor de program formând astfel punți de legătură între universitățile partenere.
- *Experiențe în cercetare:* odată cu formarea unei rețele de contacte valoroase, universitățile partenere se invită reciproc la diverse evenimente științifice, înaintează proiecte bilaterale de cercetare, publică articole științifice și lucrări metodice etc.
- *Dezvoltarea cunoștințelor teoretice și abilităților practice:* oferă posibilitate studenților din cadrul programului comun să acumuleze cunoștințe teoretice solide pe domeniul contabilității bazate atât pe SNC, cât și pe IFRS, aplicate în diferite proiecte de cercetare, stagii pe specialitate, studii de caz, prin utilizarea software-urilor specializate pe contabilitate.

➤ *Interacțiunea cu mediul de afaceri:* conexiunea directă cu mediul de afaceri prin organizarea diferitor lecții publice, stagii de practică oferă posibilitate studenților să aplice cunoștințele teoretice în practică, precum și angajarea tinerilor specialiști în câmpul muncii.

În contextul bunelor practici și experiențelor acumulate de ASEM în urma gestionării programului *Contabilitate și Contabilitate și informatică de gestiune*, acest program comun oferă o oportunitate excelentă pentru studenți de a acumula și a aprofunda cunoștințele teoretice, precum și de a dezvolta competențele practice care va construi o carieră de succes și va acumula o experiență academică unică și complexă în domeniul contabilității.

Provocări ale programului comun de studii. Deși programul comun de studii de dublă diplomă pe domeniul contabilității *Contabilitate și Contabilitate și informatică de gestiune* oferă numeroase avantaje, la rândul său vine și cu o serie de provocări, printre care:

➤ *Managementul timpului:* implicarea în două programe universitare simultan necesită o planificare meticuloasă și o gestionare eficientă a timpului atât pentru candidații la studii cât și pentru cadrele didactice care asigură programul de studii.

➤ *Adaptarea la două sisteme educaționale:* fiecare universitate parteneră are propriul său sistem de învățământ, plan de învățământ, calendar universitar, platformă educațională, metode de predare, evaluare și alte cerințe specifice. Adaptarea rapidă la aceste diferențe necesită implicare majoră din partea candidaților la studii și a responsabililor de program.

➤ *Disciplinele specifice programului de studii:* planurile de învățământ fiind diferite, între universitățile partenere se încheie o Convenție de echivalare a disciplinelor pentru programe de studii universitare integrate ce conduce la diplomă dublă. În această convenție sunt prezentate atât disciplinele echivalate cât și disciplinele specifice care urmează a fi studiate de candidații la programul comun de studii. Pentru studiul disciplinelor specifice sunt organizate mobilități academice pentru studenți și cadre didactice în anumite perioade care asigură cerințele prevăzute de universitățile partenere (exemplu: asigurarea cu cazare în cămin a studenților pe perioada mobilității).

➤ *Deplasări/mobilități frecvente:* universitățile partenere fiind situate în țări diferite (în cazul nostru Republica Moldova și România), candidații la studii sunt nevoiți să se deplaseze în perioade prevăzute de către universitățile partenere pentru a studia și/sau evalua disciplinele specifice planului de învățământ.

Pentru a face față provocărilor menționate, studenții, cadrele didactice și responsabilii de program comun devin mai organizați, determinați și dornici să-și depășească limitele prin schimbul de bune practici și experiențe de succes ale instituțiilor partenere. Această interacțiune interculturală și academică aduce multiple beneficii atât individual pentru fiecare candidat la studii, cadru didactic, cât și la nivel instituțional.

Concluzii. Reunirea experiențelor și schimbul de bune practici dintre două universități, pe de o parte ASEM și pe de altă parte USV oferă posibilitatea de a pregăti contabili de înaltă calificare, care să poată prezenta management-ului entităților soluții viabile în domeniul contabil, să analizeze și să evalueze rezolvarea promptă și eficientă a deficiențelor contabile cu care se confruntă entitățile, desfășurarea de cercetări și furnizarea de sugestii cu privire la îmbunătățirea reglementării mediului de afaceri. În contextul celor expuse, scopul lucrării a fost realizat prin constatarea și stabilirea experiențelor și provocărilor educaționale oferite de programul comun de studii pe domeniul contabilității cu oferirea dublei diplome: diploma ASEM și diploma USV.

Programul de dublă diplomă pe domeniul contabilității: *Contabilitate* și *Contabilitate și informatică de gestiune* este o inițiativă care câștigă tot mai multă popularitate în oferta academică. Astfel, obiectivul programului comun de studiu se bazează pe extinderea oportunităților educaționale pentru candidații la studii, oferind în același timp studii în paralel la două universități (ASEM și USV), mobilități academice, precum și concentrarea pe dimensiunea europeană și internațională a studiilor.

Referințe bibliografice.

1. Strategia de dezvoltare „Educația 2030”. Disponibil:
https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/subiect-02-nu-900-mec-2022_1.pdf
2. Parteneriate încheiate dintre universități și ASEM <https://ase.md/parteneri/>
3. Regulamentul de organizare a studiilor superioare de licență (ciclul I) și integrate. Disponibil:
<https://www.mecc.gov.md/ro/content/ministerul-educatiei-culturii-si-cercetarii-aprobat-regulamentul-de-organizare-studiilor>
4. Regulamentul de organizare a studiilor superioare de licență (ciclul I) în ASEM. Disponibil:
https://ase.md/files/legal/interne/5.2_reg_licenta_2020.pdf
5. Regulamentul privind organizarea și funcționarea programului de studii universitare integrate ce conduce la diplomă dublă. Disponibil:
https://usv.ro/fisiere_utilizator/file/Acte%20oficiale/Hotatari%20Senat/2022/HS%2020_24%20februarie%202022_revizurie%20Regulament%20privind%20organizarea%20studii%20integrate%20ce%20conduc%20la%20dubla%20diploma_R79%20FS.pdf

**NECESITATEA ADAPTĂRII CURRICULUMULUI ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR DIN
DOMENIUL CONTABILITĂȚII LA CERINȚELE ECONOMIEI ACTUALE**

**THE NEED TO ADAPT THE ACCOUNTING HIGHER EDUCATION CURRICULUM TO
THE REQUIREMENTS OF TODAY'S ECONOMY**

MIHAILA Svetlana

dr., conf. univ., Academia de Studii Economice din Moldova, svetlana.mihaila@ase.md

ORCID ID: 0000-0001-5289-8885

ANDRIOAIA Ioana

drd., Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava, România, ioana.andrioaia99@gmail.com

ORCID ID: 0009-0007-3493-5911

FRUMUSACHI Ludmila

dr., lector univ., USPEE „C.Stere”, Moldova, lfrumusachi@mail.ru

ORCID ID: 0000-0001-7881-9049

***Abstract.** The subject of this research is the analysis of the need to align the higher education curriculum in the field of accounting with the requirements of the current economy. The objectives of the research are to see if the theoretical training acquired in the university environment responds to the needs required on the labor market, as well as the main suggestions for updating the accounting higher education curriculum. The applied methodology consists in the analysis of specialized literature in the field of accounting, with the aim that the results obtained help to identify possible incompatibilities between the current curriculum and the requirements of employers. The data analysis suggests the need for a curricular update that includes transversal skills and continuous learning to facilitate the rapid integration of graduates into the labor market. The research results provide recommendations regarding the adaptation of current socio-economic educational policies, as well as the collaboration between higher education institutions and the business environment, to ensure the relevance and topicality of the university curriculum.*

Keywords: învățământ superior, curriculum universitar, profesia contabilă, economie digitalizată

JEL Classification: M41, I23

Introducere. Procesul evolutiv al lumii se îndreaptă tot mai mult spre automatizare, în timp ce oamenii sunt nevoiți să dobândească noi competențe pentru a face față cerințelor impuse de avansarea economiei. Acest lucru determină creșterea cererii adaptării programelor de studiu la transformarea digitală și creșterea numărului de persoane ce se orientează spre învățământ superior adaptat la cerințele prezentului. Economia cunoașterii a evidențiat rolul capitalului intelectual asupra valorii companiilor deținut de angajați. Angajatorii din domeniul contabilității încurajează adesea învățarea continuă deoarece acest lucru le oferă un avantaj competitiv pe termen lung prin intermediul angajaților ce dețin competențele specifice adaptării la noile tehnologii și cerințe ale piețelor[1]. Scopul acestei cercetări este de a stabili dacă există o necesitate de adaptare a curriculumului învățământului superior din domeniul contabilității la cerințele pieței muncii și la stadiul economiei

actuale caracterizate de dinamism. Actualul context cere adaptarea curriculumului universitare pentru a putea fi dezvoltate competențe relevante pentru următorii absolvenți și pentru a-i integra în mediul de afaceri. Din acest motiv urmărim identificarea diferențelor dintre pregătirea teoretică oferită până în momentul expansiunii economiei digitale de universități și competențele cerute de angajatori. Obiectivele cercetării constau în stabilirea nivelului de aliniere a curriculumului universitare din domeniul contabilității la cerințele economiei moderne, menținând atât abordarea educațională dedicată pregătirii teoretice, cât și o abordare aplicativă dedicată dobândirii competențelor și abilităților așteptate în prezent. De asemenea, un alt obiectiv are în vedere identificarea și prezentarea unui set de competențe pe care curriculumul domeniului contabilității ar trebui să le includă.

Rezultatele cercetării sunt relevante pentru că oferă recomandări părților interesate cu privire la adaptarea politicilor educaționale socio-economice actuale, precum și pentru colaborarea între instituțiile de învățământ superior și mediul de afaceri, pentru a asigura relevanța și actualitatea curriculumului universitar.

Conținut. Sistemul educațional modern s-a format ca nevoie a economiei industriale odată cu apariția companiilor specifice perioadei ale căror operațiuni necesitau un număr mare de angajați specializați pe o etapă specifică activității, iar ulterior s-a orientat spre cunoaștere și în prezent spre automatizare proceselor [1].

Schimbările tehnologice și ale mediului de afaceri au suferit schimbări rapide, în același timp cu responsabilitățile ce cad în sarcina contabililor. Din acest motiv a fost identificată o incompatibilitate între ceea ce fac contabilii și ceea ce îi învață programa de contabilitate de bază. Evoluția economică a scos în evidență aceste diferențe, precum și nevoia universităților de a se adapta nevoii profesiei contabile în vederea dobândirii de către contabili a abilităților și competențelor specifice actualității [2].

Curriculum aferent domeniului contabilității trebuie aliniat cu cerințele pieței pentru a oferi absolvenți pregătiți să răspundă așteptărilor angajatorilor pentru a evita decalajul semnificativ de competențe între ceea ce cer angajatorii și ceea ce pot oferi absolvenții. Integrarea noilor tehnologii precum inteligența artificială, big data, securitate cibernetică are drept consecință nevoia specialiștilor contabili de a dobândi competențe suplimentare precum munca analitică și interpretativă pe măsură ce sarcinile convenționale vor fi automatizate [3]. Figura următoare prezintă principalele influențe ale economiei digitalizate asupra profesiei contabile:

Figura 1 Influența economiei digitalizate asupra profesiei contabile

Sursa: elaborat autor după [4].

În cazul în care progrese tehnologice și seturile de competențe asociate nu sunt încorporate curriculum învățământului superior din domeniul contabilității se va observa o discrepanță între educația

contabilă și practică. Pentru ca învățământul superior din domeniul contabilității să se mențină relevant și să ofere pieței muncii absolvenți conform așteptărilor este esențial ca învățământul contabil să se adapteze la mediul economic și corporativ în schimbare. Această temă de cercetare a intrat în atenția specialiștilor în domeniu cu ani în urmă. Autori precum Pan & Perera, (2012) au analizat relevanța programelor universitare de contabilitate pentru a stabili dacă pregătirea absolvenților recenți din domeniul contabilității corespunde competențelor și abilităților solicitate de angajatori. În urma analizelor realizate autorii au constatat diferențe între educația contabilă și standardele industriei. Similar, Carr, Chua, & Perera, (2006), au analizat alinierea învățământului superior contabil la cerințele pieței muncii, constatând în urma studiului diferențe între așteptările angajatorilor și modul în care sunt concepute programele de contabilitate [3].

Universitățile sunt cele care își asumă în mare parte responsabilitatea de observatori și consultanți prin includerea în curriculum a disciplinelor care să permită studenților să învețe prin simulare și aplicare. Profesorii universitari din domeniul contabilității pot orienta predarea spre însușirea de către studenți a competențelor transversale, calități personale și elemente de cetățenie internațională prin evaluare formativă și practică didactică, ajutând astfel la elaborarea și implementarea unui curriculum contabil la nivel mondial ce poate transforma educația contabilă în pregătirea pentru o profesie bine stăpânită[2].

Astfel, conform analizei literaturii de specialitate au fost identificate principalele competențe necesare mediului economic actual:

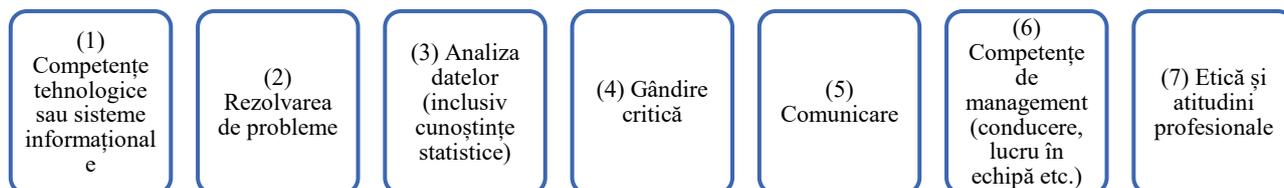

Figura 2 Competențele necesare pentru a face față erei digitale

Sursa: elaborat autor conform literaturii de specialitate

Pentru adaptarea curriculumului în domeniul contabilității la cerințele economiei actuale cele mai multe sugestii se îndreaptă spre integrarea digitalizării, automatizării și analizei datelor, precum și utilizarea programelor specializate de contabilitate în cadrul cursurilor special dedicate. De asemenea, o soluție eficientă poate fi crearea de parteneriate cu companiile de profil cu ajutorul cărora universitățile să dezvolte atât abilități tehnice, cât și transversale, precum comunicarea, gândirea critică și etica profesională solicitate de mediul de afaceri. Pentru a fi eficient contextului actual, curriculumul va trebui să permită flexibilitatea formatelor de învățare hibridă, cu cursuri la liberă alegere, a cărui evaluare să țină cont de feedback-ul angajatorilor pentru a asigura o îmbunătățire continuă a programelor. Totodată, universitățile ar putea încheia parteneriate cu companii specializate în software și inteligență artificială pentru a introduce în curriculum de contabilitate cursuri care să pregătească studenții din domeniul contabilității pentru provocările economiei digitale [5].

Concluzii. Acestea fiind spuse, învățământul contabil superior trebuie să ia în considerare cerințele mediului de afaceri și pieței muncii cu privire la competențele și cunoștințele deținute de absolvenți și să adapteze curriculumul și programele de contabilitate astfel încât și se sincronizeze cu cerințele economiei actuale influențată de progresul tehnologic digital. Profesionistul contabil este considerat

capital uman important în cadrul organizațiilor ce urmăresc obținerea unui avantaj competitiv, motiv pentru care angajații trebuie să dețină un set de competențe, atât personale, dar și de comunicare și lucru în echipă, la care se adaugă și ocupă un loc tot mai important competențe tehnice, de afaceri și digitale.

În urma elaborării acestei cercetări am constatat că rolul universităților este foarte relevant în procesul de schimbare, transformare și inovare a profesiei contabile. Se constată nevoia de colaborare între universități și mediul de afaceri în procesul de digitalizare a economiei, generând nevoia de actualizare a curriculumului învățământului superior din domeniul contabilității. Aceste schimbări sunt imperative în formarea profesioniștilor contabili capabili să se adapteze și să inoveze în contextul unei economii aflată în continuă schimbare.

Referințe bibliografice.

1. Petrychenko, O., Petrichenko, I., Burmaka, I., & Vynohradova, A. (2023). Changes in modern university: challenges of today and development trends. *Transport systems and technologies*, (41), 74-83.
2. Azevedo, G., Tavares, M. C., Bastos, M. A., Vale, J., & Bandeira, A. M. (2023, June). Universities in Era 5.0: the Future Accountant. In *2023 18th Iberian Conference on Information Systems and Technologies (CISTI)* (pp. 1-7). IEEE.
3. Ramadhan, S., Walid, A. M., Alkoutaini, H., Ahmed, F., Khorsheed, H., Obaied, S., & Amar, A. (2024). The Alignment of Accounting Curriculum with Market Requirements: The Iraqi Case. *ESI Preprints*, 27, 103-103.
4. Mujiono, M. N. (2021). The shifting role of accountants in the era of digital disruption. *International Journal of Multidisciplinary: Applied Business and Education Research*, 2(11), 1259-1274.
5. Tavares, M. C., Azevedo, G., Marques, R. P., & Bastos, M. A. (2023). Challenges of education in the accounting profession in the Era 5.0: A systematic review. *Cogent Business & Management*, 10(2), 2220198.

**NECESITATEA ADAPTĂRII EDUCAȚIEI CONTABILE LA CERINȚELE EREI 5.0:
PROVOCĂRI, SOLUȚII ȘI DIRECȚII DE VIITOR ÎN FORMAREA PROFESIONALĂ**

**THE NEED TO ADAPT ACCOUNTING EDUCATION TO THE REQUIREMENTS OF
ERA 5.0: CHALLENGES, SOLUTIONS AND FUTURE DIRECTIONS IN VOCATIONAL
TRAINING**

COSMULESE Cristina Gabriela

lect. univ. dr., Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava, România, gabriela.cosmulese@usm.ro

ORCID ID: 0000-0002-8406-7004

***Abstract.** This study examines the problems and solutions of accounting education in the context of the changes that have taken place in the Era 5.0, which is characterized by sophisticated technologies and extensive digitalization. In this regard, through the literature we focus on those studies that analyze the challenges faced by higher education institutions when it comes to adapting study programs to the new demands of the labor market. The literature review also considers papers that examine necessary adaptations in curriculum, technology integration and skills alignment. Thus, using the Google Scholar search engine and the keywords "professional competences", "curricular changes", "ethical challenges", the top 10 articles published between 2023 and 2024 were selected for analysis. The analysis focuses on identifying the main trends and proposed solutions related to current trends and challenges. The results indicate that accounting programs require major changes to incorporate knowledge in data analytics, use of digital platforms and artificial intelligence.*

Keywords: Era 5.0, digitalizare, adaptabilitate, competențe profesionale, schimbări curriculare, etica.

JEL Classification: M41, M15, A22

Introducere. În contextul erei 5.0, reformele în educația contabilă devin esențiale datorită schimbărilor accelerate în tehnologie, economie și în structurile sociale, care influențează profund mediul de afaceri globalizat. Aceste transformări nu se limitează doar la modificarea practicilor și metodelor contabile, ci impun și o adaptare a competențelor profesioniștilor contabili, pentru a răspunde provocărilor tot mai complexe ale piețelor financiare și ale mediului de afaceri [1, 2]. Studiul nostru își propune să identifice prin intermediul literaturii de specialitate principalele provocări cu care se confruntă sistemele educaționale contabile din prezent și să analizeze posibile soluții care ar putea sprijini adaptarea acestora la noile condiții digitale și economice. În acest sens, cercetarea explorează modalitățile prin care tehnologiile emergente, precum automatizarea, blockchain-ul și inteligența artificială, pot fi integrate în curricula educațională pentru a răspunde cerințelor în continuă schimbare ale pieței profesionale. În plus, studiul subliniază necesitatea pregătirii adecvate a profesorilor în vederea utilizării noilor tehnologii și adaptării metodelor de predare. Concluziile evidențiază importanța colaborării între instituțiile educaționale și angajatori pentru a asigura relevanța competențelor absolvenților, adaptându-se astfel la dinamica pieței muncii și cerințele unei economii digitalizate.

Revoluția digitală globală a avut un impact semnificativ asupra atât afacerilor, cât și a societăților [3]. Inteligența artificială (AI), tehnologiile robotice, sistemele cloud, blockchain și industria 4.0 sunt

câteva dintre inovațiile și transformările tehnologice care au loc în era digitală, având un impact semnificativ asupra industriei contabile [4]. Industria 5.0 și societatea 5.0 nu reprezintă doar o continuare cronologică sau o alternativă la paradigma industriei 4.0, ci reflectă o schimbare semnificativă în societăți și economii printr-o nouă paradigmă care plasează oamenii în centrul inovării și echilibrează dezvoltarea economică cu soluționarea problemelor sociale și de mediu [5].

Conținut. Aceasta secțiune are în vedere mai multe subsecțiuni, stabilite în funcție de selecția articolelor analizate pe baza criteriilor legate de cuvintele cheie „competențe digitale”, „schimbări curriculare”, „provocări etice”.

Adaptarea curriculară pentru integrarea competențelor digitale. Având în vedere noile nevoi de alfabetizare informațională, fie în domeniul digitalizării sau al Big Data (BD), contabilitatea (și finanțele) își pot asuma un rol mai strategic și pot contribui la modelarea viitorului. Educația contabilă este cea care trebuie să producă contabili care să corespundă nevoilor industriei și societății, cu un curriculum care să acopere aceste domenii de studiu [6,7]. Cu toate acestea, unele studii recente [8, 2] susțin că învățământul contabil nu poate ține pasul cu inovarea tehnologică a firmelor multinaționale de contabilitate, în ciuda investițiilor mari ale acestor firme în inovarea tehnologică. În fața schimbărilor din industrie, este necesar ca programele de contabilitate existente în universități să pregătească și să „echipeze” studenții cu competențele tehnologice necesare pentru cariere de succes în contabilitate și audit [9,10].

Pentru a face față noilor provocări este necesară o schimbare de abordare, dincolo de simpla integrare a noilor tehnologii ale informației și comunicațiilor în procesele de predare și învățare. Utilizarea susținută a tehnologiei în educație favorizează implicarea activă a elevilor și sprijină practicile educaționale durabile. Cu toate acestea, persistă provocări, în special în ceea ce privește obstacolele tehnice asociate cu infrastructura insuficientă și deficitul de competențe digitale în rândul educatorilor și al elevilor [11].

Componenta etică. Etica formează busola morală care ghidează comportamentul profesioniștilor contabili, influențând deciziile și acțiunile care modelează raportarea financiară, auditul și serviciile de consultanță [12]. Încrederea acordată profesiei contabile de către părțile interesate - de la investitori și creditorii la autoritățile de reglementare și publicul larg - depinde de comportamentul etic al celor cărora li se încredințează informații financiare [13]. Respectarea standardelor etice este esențială nu numai pentru credibilitatea situațiilor financiare, ci și pentru stabilitatea și eficiența piețelor financiare globale [14, 15]. Provocările etice din domeniul contabilității necesită mai mult decât simple măsuri reactive; acestea necesită abordări holistice care să abordeze cauzele profunde și să promoveze o cultură a integrității, transparenței și responsabilității [16, 17]. Procesul decizional etic în contabilitate nu este un demers unic. Importanța înțelegerii contextului specific în care apar provocările etice nu poate fi supraestimată [18]. Alte studii [19] aduc în discuție cazuri particulare cum ar fi impactul factorilor socioeconomiici asupra eticii raportării financiare, subliniază nevoia contabililor de a face față provocărilor unice, modelate de dinamica regională. O înțelegere a culturii locale, a condițiilor economice și a mediilor de reglementare este esențială pentru luarea unor decizii etice nuanțate.

Concluzii. Importanța globală a abordării acestor provocări necesită un angajament colectiv pentru promovarea practicilor etice, a transparenței și a responsabilității. Pe măsură ce profesia contabilă navighează într-o lume din ce în ce mai interconectată, apelul la acțiune este clar: promovarea unei culturi a integrității, adoptarea unor standarde etice care depășesc granițele și colaborarea

internațională pentru a susține principiile care stau la baza încrederii și credibilității profesiei contabile la nivel global. Formarea unor persoane capabile să se adapteze în această eră a transformării digitale este necesară pentru sustenabilitatea profesiei și supraviețuirea profesionistului contabil în viitor. instituțiile de învățământ și toate organismele implicate în profesie trebuie să ofere o educație contabilă care să răspundă cerințelor industriei privind noile competențe și să creeze sinergii care să sprijine și să motiveze acest capital uman să se recalifice, să învețe și să dezvolte noile competențe necesare în această eră digitală a transformării și evoluției constante.

Referințe bibliografice.

1. Kroon, N., do Céu Alves, M., & Martins, I. (2021). The impacts of emerging technologies on accountants' role and skills: Connecting to open innovation—a systematic literature review. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 7(3), 163.
2. Brabete, V., Barbu, C. M., Cîrciumaru, D., Goagă, D., & Berceanu, D. (2024). Redesign of Accounting Education to Meet the Challenges of Artificial Intelligence—A Literature Review. *Amfiteatru Economic*, 26(65), 275-293.
3. Al-Htaybat, K., von Alberti-Alhtaybat, L., & Alhatabat, Z. (2018). Educating digital natives for the future: accounting educators' evaluation of the accounting curriculum. *Accounting Education*, 27(4), 333-357. <https://doi.org/10.1080/09639284.2018.1437758>
4. Sabuncu, B. (2022). The effects of digital transformation on the accounting profession. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(1), 103-115.
5. Carayannis, E. G., & Morawska-Jancelewicz, J. (2022). The futures of Europe: Society 5.0 and Industry 5.0 as driving forces of future universities. *Journal of the Knowledge Economy*, 13(4), 3445-3471. <https://doi.org/10.1007/s13132-021-00854-2>
6. Sebele-Mpofu, F. Y. (2024). Hidden curriculum in accounting education in the digital era: the evolution, role, controversies, challenges and implications. *Cogent Arts & Humanities*, 11(1), 2402123. <https://doi.org/10.1080/23311983.2024.2402123>
7. Petrová, P. (2023). The Impact of Artificial Intelligence on the Accounting Subject Curriculum. *ACC JOURNAL*, 29(2), 84-91.
8. Tavares, M. C., Azevedo, G., Marques, R. P., & Bastos, M. A. (2023). Challenges of education in the accounting profession in the Era 5.0: A systematic review. *Cogent Business & Management*, 10(2), 2220198.
9. Damerji, H., & Salimi, A. (2021). Mediating effect of use perceptions on technology readiness and adoption of artificial intelligence in accounting. *Accounting Education*, 30, 107–130.
10. Giang, T. H. (2024). Enhancing Professional Skills for Accounting Students to Meet the Program's Graduation Standards. *European Journal of Contemporary Education and E-Learning*, 2(3), 226-246.
11. Mhlanga, D. (2024). Digital transformation of education, the limitations and prospects of introducing the fourth industrial revolution asynchronous online learning in emerging markets. *Discover Education*, 3(1), 32.
12. Armstrong, M. B., Ketz, J. E., & Owsen, D. (2003). Ethics education in accounting: Moving toward ethical motivation and ethical behavior. *Journal of Accounting education*, 21(1), 1-16.
13. Frank, E. O. (2020). An assessment of the conceptual linkages between the qualitative characteristics of useful financial information and ethical behavior within informal institutions. *Ekonomski horizonti*, 22(2), 137-148.
14. Jan, C.L. (2021). Detection of financial statement fraud using deep learning for sustainable development of capital markets under information asymmetry. *Sustainability*, 13(17), 9879.

15. Jejenywa, T. O., Mhlongo, N. Z., & Jejenywa, T. O. (2024). The role of ethical practices in accounting: A review of corporate governance and compliance trends. *Finance & Accounting Research Journal*, 6(4), 707-720. <https://doi.org/10.51594/farj.v6i4.1070>
16. Ezeigweneme, C.A., Umoh, A.A., Ilojianya, V.I. and Adegbite, A.O., 2024. Review Of Telecommunication Regulation And Policy: Comparative Analysis USA AND AFRICA. *Computer Science & IT Research Journal*, 5(1), pp.81-99.
17. Bhagat, G., & Jha, K.N. (2024). Investigating the Relationship of the Integrity Climate of a Public Organization with Corruption in Construction Projects. *Journal of Management in Engineering*, 40(1), 04023064.
18. Vu Lan Oanh, L., Tettamanzi, P., Tien Minh, D., Comoli, M., Mouloudj, K., Murgolo, M., & Dang Thu Hien, M. (2024). How Ethical Behavior Is Considered in Different Contexts: A Bibliometric Analysis of Global Research Trends. *Administrative Sciences*, 14(9), 200.
19. Bantekas, I., & Ezenagu, A. (2021). Ethical Considerations in Financial (Tax) and Non-Financial Corporate Human Rights Reporting. *University of Miami International and Comparative Law Review*, 28(2), 268.

METODE ACTIVE DE INSTRUIRE APLICATE ÎN CONTABILITATE

ACTIVE TRAINING METHODS APPLIED IN ACCOUNTING

CĂPĂȚĂNĂ Sofia

dr, conf. univ., Universitatea Cooperatist-Comercială din Moldova, capasofia@yahoo.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4614-3387>

***Abstract.** This research analyzes the impact and effectiveness of active learning methods in the teaching process of accounting, highlighting their importance in developing students' practical and theoretical skills. In contrast to traditional methods, which focus on passively teaching theory, active methods encourage active student involvement through techniques such as case studies, project-based learning, role-playing, simulations, and the analysis of real financial statements.*

The article emphasizes that these methods facilitate the understanding of complex accounting concepts and help students apply the knowledge acquired in real business contexts. Active methods foster critical thinking, the development of problem-solving skills, and the ability to make informed decisions, essential in a field such as accounting, which requires a practical and rational approach to financial information.

The article concludes that, to ensure the success of active methods in accounting training, it is essential to continuously assess students' progress, as well as to constantly adapt teaching approaches to their needs. Applying these methods can have a long-term positive impact on students' professional training and their preparation for the challenges of an ever-changing field, such as accounting.

Cuvinte – cheie: metodă, contabilitate, studii de caz, învățarea prin proiecte, jocuri de rol, simulări și analiza situațiilor financiare reale.

JEL Classification: A20, M41

Introducere.

Metodele de predare reprezintă ansamblul tehnicilor și strategiilor utilizate de profesori pentru a facilita procesul de învățare și pentru a sprijini dobândirea de cunoștințe și abilități de către studenți [1, p.26]. Aceste metode sunt esențiale pentru crearea unui mediu educațional eficient, în care informațiile sunt transmise într-un mod clar, captivant și relevant. În funcție de obiectivele educaționale, conținutul predat și caracteristicile grupului de studenți, metodele de predare pot varia semnificativ, de la abordări tradiționale, cum ar fi lecțiile expositive, până la metode mai inovative și interactive, care implică activ studenții în procesul învățării. Alegerea metodei de predare adecvate este un factor crucial pentru succesul educațional, mai ales în domenii complexe, cum ar fi contabilitatea, unde înțelegerea teoretică trebuie să fie susținută de abilități practice.

Conținut.

În era digitalizării, metodele active de instruire aplicate în contabilitate sunt din ce în ce mai inovative, adaptându-se tehnologiilor moderne și cerințelor pieței. Aceste metode încurajează implicarea directă a participanților, colaborarea și dezvoltarea abilităților prin practică. În continuare vom descrie câteva din metodele active de instruire aplicate în contabilitate:

- ◆ *Învățarea bazată pe proiecte (Project-based learning)*. În acest tip de instruire, studenții sunt implicați în gestionarea unui proiect contabil complet, cum ar fi auditarea unui set de date financiare sau întocmirea unui bilanț pentru o companie fictivă. De exemplu, studenții pot lucra la simularea înregistrării tranzacțiilor financiare ale unei entități, întocmirea bilanțului sau analiza financiară a unui set de date contabile. Aceste proiecte sunt adesea realizate în echipe, promovând colaborarea și dezvoltarea abilităților de comunicare și leadership [4];
- ◆ *Simulări și jocuri de rol (Simulations and Role-playing)*. Simulările sunt metode eficiente de instruire în contabilitate, care permit studenților sau angajaților să se confrunte cu scenarii din viața reală într-un mediu controlat. De exemplu, studenții pot înregistra vânzările, achizițiile, cheltuielile și alte operațiuni contabile, utilizând un software de contabilitate (ex. 1C-Contabilitate, Universal Accounting, etc.);
- ◆ *Învățarea colaborativă online (Collaborative online learning)*. Platformele de învățare online, cum ar fi Moodle sau Padlet, oferă posibilitatea de a desfășura sesiuni de învățare colaborativă, în care studenții pot rezolva teme contabile în grupuri, folosind resurse online și software de contabilitate accesibile în cloud. Forumurile de discuții, grupurile de lucru și sesiuni de tip webinar sunt integrate pentru a sprijini schimbul de idei și dezvoltarea gândirii critice [2];
- ◆ *Microînvățarea (Microlearning)*. Microînvățarea presupune sesiuni de învățare scurte și interactive, de obicei de câteva minute fiecare, care abordează teme contabile punctuale, precum „Cum să calculezi amortizarea!”, „Cum să perfecțezi Situația de fluxului de numerar” sau „Cum să interpretezi un bilanț”. Aceste sesiuni sunt adesea furnizate prin platforme de învățare digitală și pot fi accesate oricând, de oriunde, oferind flexibilitate și un mod rapid de aprofundare a cunoștințelor;
- ◆ *Analiza de caz (Case study)*. Studiul de caz reprezintă o metodă tradițională, dar extrem de eficientă, care poate fi integrată cu tehnologiile moderne. Studenții studiază cazuri reale din domeniul contabilității, de obicei bazate pe evenimente actuale sau istorice din companii, și sunt provocați să identifice problemele financiare, să propună soluții și să aplice tehnici contabile pentru a analiza datele și a formula rapoarte. Cazurile pot fi accesibile prin platforme digitale și actualizate constant pentru a reflecta evoluțiile din domeniul financiar;
- ◆ *Aplicarea tehnologiilor financiare (FinTech)*. În era digitalizării, integrarea software-urilor de contabilitate și a altor tehnologii financiare moderne, cum ar fi AI (Inteligența Artificială), blockchain-ul și analizele de date mari (big data), în procesele educaționale joacă un rol esențial. Prin utilizarea platformelor digitale și aplicațiilor de contabilitate (ex. 1C-Contabilitate, Universal Accounting, Sage), participanții pot învăța cum să gestioneze fluxuri financiare, să aplice tehnici de contabilitate de costuri, să efectueze reconcilierea conturilor și să interpreteze rapoarte financiare. Antrenamentele practice cu aceste instrumente sunt esențiale pentru a înțelege cum funcționează contabilitatea într-un mediu de afaceri dinamic;
- ◆ *Webinare și cursuri online interactive*. Webinarurile și cursurile online interactive sunt metode excelente pentru formarea continuă în contabilitate. Participanții pot învăța despre modificările recente ale legislației fiscale și contabile, să aplice concepte noi și să pună întrebări într-un format interactiv. Cursul poate include analize de caz, demonstrații de software contabile și sesiuni de întrebări și răspunsuri. Webinarurile sunt un mod eficient de a învăța într-un cadru flexibil, având interacțiune directă cu trainerii sau experții din domeniu;
- ◆ *Tutoriat și mentorat digital*. Un mentor sau un expert în contabilitate poate ghida un grup de cursanți într-o sesiune live, în care să le ofere feedback asupra temelor, să clarifice noțiuni dificile

sau să răspundă la întrebări legate de contabilitate. Aceasta poate include evaluarea unor documente contabile sau recomandări privind implementarea unor tehnici contabile într-o organizație. Metoda nominalizată oferă un suport personalizat, ajutând cursanții să rezolve probleme concrete și să aplice cunoștințele teoretice în practică;

- ◆ *Jocuri de rol.* Jocul, ca activitate specifică învățării, determină dezvoltarea creativității, a imaginației, a gândirii analitice a subiecților educaționali. Studenții pot juca roluri diferite într-un scenariu de afaceri, cum ar fi un auditor care examinează documentele financiare ale unei companii, un contabil care trebuie să gestioneze conturile sau un manager financiar care ia decizii pe baza rapoartelor financiare. Jocurile de rol ajută participanții să înțeleagă mai bine cum funcționează diversele procese contabile și cum sunt interdependente într-o organizație [3];

- ◆ *Înregistrarea și analiza tranzacțiilor contabile.* Cursanții primesc o serie de tranzacții financiare (ex: achiziții, vânzări, plăți de salarii, dobânzi) și trebuie să le înregistreze corect în cărțile contabile, să întocmească registrele contabile și să elaboreze rapoartele financiare corespunzătoare. Această metodă le permite participanților să se familiarizeze cu procesul de înregistrare a tranzacțiilor și să înțeleagă legătura dintre diversele conturi contabile;

- ◆ *Realitatea virtuală (VR) și augmentată (AR).* Tehnologiile de realitate virtuală și augmentată sunt tot mai utilizate în formarea profesională, inclusiv în domeniul contabilității. Acestea permit crearea unor simulări imersive, unde participanții pot explora medii contabile virtuale, pot învăța să navigheze prin procesele contabile complexe sau să vizualizeze date financiare în 3D. De exemplu, prin VR, studenții pot simula un audit într-o companie virtuală sau pot explora vizual rapoarte financiare într-un mod mai intuitiv.

Concluzii

În concluzie, metodele active de instruire în contabilitate, susținute de digitalizare și tehnologie, nu doar că ajută la dezvoltarea competențelor tehnice, dar și la îmbunătățirea abilităților de gândire critică, colaborare și adaptabilitate. Aceste metode contribuie la o mai bună înțelegere a teoriei contabile, la dezvoltarea unor competențe practice și la pregătirea eficientă a acestora pentru provocările pieței muncii. Totuși, succesul lor depinde de o implementare bine gândită și de adaptarea constantă la nevoile și feedback-ul studenților.

Referințe bibliografice:

1. BOCOȘ M. Instruire interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană, 2002.
2. CALLO T., PANIȘ A., ANDRIȚCHI V. Educația centrată pe elev. Ghid metodologic. Chișinău, 2010.
3. CRISTEA S. Jocul – o perspectivă pedagogică. În: Didactica Pro..., nr. 2 (60), 2010.
4. HAJI D., BIN HARUN Y. et al. Project-based learning handbook „Educating the Millennial Learner”. First Edition: September 2006. ISBN: 983-3244-31-9.

**RELEVANȚA LUCRULUI INDIVIDUAL ÎN CREȘTEREA PERFORMANȚEI
ACADEMICE**

**THE RELEVANCE OF INDIVIDUAL WORK IN INCREASING ACADEMIC
PERFORMANCE**

Svetlana MIHAILA

dr., conf. univ., Academia de Studii Economice din Moldova, svetlana.mihaila@ase.md

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5289-8885>

Galina BĂDICU

dr., conf. univ., Academia de Studii Economice din Moldova, badicu.galina@ase.md

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9429-3654>

***Abstract.** Students' individual student work is a central component of the modern educational process, having a significant impact on the development of professional competences and increasing academic performance. This research examines the significance and relevance of individual work in higher education, highlighting the connections between self-study, autonomy and optimization of the educational process. The results emphasize the need for educational strategies tailored to the university environment to support student independence and self-motivation within a well-designed curriculum. The research was based on a review of relevant academic literature using sources indexed in the Web of Science (WOS) and the National Bibliometric Tool (NBI).*

Keywords: lucru individual, învățământ superior, performanță academică.

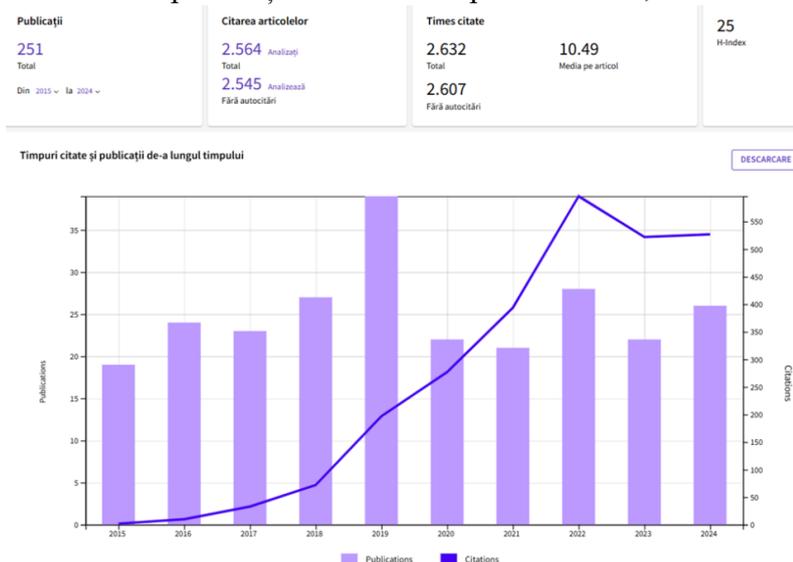
JEL Classification: A2, I23, M41, M42

Introducere. Într-un context educațional dinamic, caracterizat de introducerea tehnologiilor informaționale și de cerințele pieței muncii, lucrul individual devine o prioritate pentru dezvoltarea autonomiei și a competențelor profesionale în domeniul contabilității, auditului și analizei economice. Integrarea eficientă a lucrului individual în procesul educațional este un subiect de interes major în metodologiile didactice aplicate în mediul universitar, cu implicații notabile pentru învățământul economic superior. Importanța lucrului individual joacă un rol crucial în formarea viitorilor profesioniști contabili, oferind studenților oportunitatea de a dezvolta competențe transferabile, autonomie și auto-gestionare. Totodată, acest proces sprijină progresul academic prin crearea unor condiții optime pentru învățare activă și reflexivă. Cercetarea are ca scop analizarea relevanței lucrului individual în creșterea performanței academice a studenților și propunerea unor aspecte eficiente pentru organizarea acestuia în cadrul învățământului economic superior. Obiectivul principal este identificarea condițiilor organizatorice și practicile educaționale universitare care contribuie la eficiența lucrului individual și dezvoltarea competențelor profesionale ale studenților. Deși există o multitudine de cercetări dedicate lucrului individual al studenților, precum și asupra modelelor de organizare a acestuia, problema conceperii, implementării și monitorizării lucrului individual în contextul învățământului superior rămâne o temă deschisă și relevantă pentru cercetare.

Metodologia cercetării. Studiul nostru se va concentra exclusiv pe fundamentală teoretică a cercetării, bazându-se pe analiza literaturii academice relevante, extrase din surse indexate în Web of Science și Instrumentul Bibliometric Național. Analiza critică a publicațiilor și a practicilor educaționale economice va rămâne ca o nouă direcție de cercetare.

Graficul 1 ilustrează evoluția producției academice (publicații) și impactul acesteia (citări) pentru cercetările axate pe lucrul individual al studenților, pe parcursul anilor 2015-2024. În decursul a 10 ani, au fost publicate 251 de lucrări pe tema lucrului individual în baza de date internațională Web of Science. Iată câteva observații relevante desprinse din acest grafic:

- Numărul publicațiilor a crescut până în 2019, ceea ce sugerează un interes academic crescut

pentru tema lucrului individual în acea perioadă. După 2019, producția s-a stabilizat, posibil din cauza concentrării pe aprofundarea subiectului sau prioritizării calității cercetării.

- Creșterea continuă a citărilor, atingând un nivel maxim în 2022, indică faptul că lucrările publicate anterior au început să influențeze semnificativ domeniul educației și al metodelor didactice aplicate în mediul universitar.

Graficul 1. Evoluția producției academice (publicații) și impactul acesteia (citări) pentru cercetările axate pe lucrul individual al studenților

Sursa: elaborat de autori în baza Web of Science

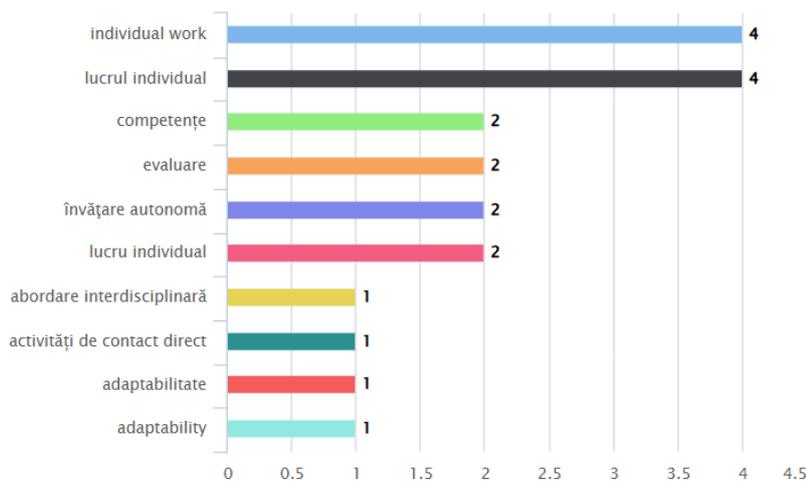
Media de 10,49 citări pe articol reflectă un interes ridicat pentru concluziile acestor cercetări, confirmând relevanța lor pentru profesori, instituții educaționale și factori de decizie.

- H-index-ul 25 sugerează că un număr important de publicații au avut un impact durabil, ceea ce subliniază relevanța temei pentru învățământul superior modern. Acest lucru poate indica faptul că metodele și strategiile identificate pentru lucrul individual al studenților sunt utilizate pe scară largă sau sunt citate ca bază pentru studii ulterioare.

- Creșterea bruscă a citărilor în jurul anului 2021 poate reflecta o adaptare a sistemului educațional în contextul pandemiei COVID-19, care a accentuat nevoia de studiu individual. Rezultatele cercetărilor anterioare ar fi putut deveni esențiale pentru elaborarea strategiilor educaționale în această perioadă.

- Studiile care au contribuit la aceste publicații pot aborda strategii precum dezvoltarea autonomiei studenților, gestionarea timpului, utilizarea tehnologiilor în învățarea individuală și impactul acestora asupra performanței academice. Vizibilitatea cercetărilor confirmă interesul pentru promovarea competențelor individuale ca bază pentru succesul educațional și economic.

În paralel, în perioada 2015-2024, baza națională de date IBN a înregistrat 18 articole relevante

privind lucrul individual, utilizând cuvintele cheie prezentate în graficul 2. Aceste articole subliniază faptul că lucrul individual reprezintă o temă centrală în documentele analizate, având cea mai frecventă apariție dintre toate cuvintele-cheie, atât în limba română („lucrul individual”), cât și în limba engleză („individual work”).

Graficul 2. Frecvența cuvintelor-cheie legate de lucrul individual în cercetările recente

Sursa: elaborat de autori în baza Instrumentului Bibliometric Național

Acest lucru evidențiază relevanța și interesul crescut față de acest subiect în cercetările recente. Pe lângă aceasta, alte concepte precum competențe, evaluare și învățare autonomă sunt asociate în mod direct cu lucrul individual, subliniind conexiunile dintre auto-studiu și dezvoltarea profesională, precum și importanța evaluării în acest context. În plus, concepte precum adaptabilitate și abordare interdisciplinară sugerează că lucrul individual contribuie la dezvoltarea unor aptitudini esențiale pentru educația superioară modernă. Astfel, lucrul individual al studenților este nu doar o componentă fundamentală a procesului educațional, dar și un element-cheie în formarea competențelor profesionale și a autonomiei învățării. Documentele analizate reflectă o tendință clară spre integrarea lucrului individual în strategiile educaționale, în special în învățământul economic superior.

Conținut. Lucrul individual este o activitate esențială, caracterizată prin diversitate și complexitate, ce permite învățarea independentă și personalizată. Acesta contribuie atât la atingerea obiectivelor educaționale, cât și la dezvoltarea activităților extracurriculare, fiind gestionat în funcție de timpul disponibil al studentului [1]. Unele studii subliniază că lucrul individual al studenților devine tot mai relevant în contextul integrării modelelor moderne de învățare și al utilizării tehnologiilor informaționale și de comunicare în învățământul superior. Rezultatele cercetării indică însă o provocare semnificativă: majoritatea studenților nu sunt suficient de independenți, automotivați și capabili să-și gestioneze singuri procesul de învățare [2].

Altă cercetare contribuie la clarificarea și dezvoltarea înțelegerii conceptului de lucru individual în învățământul superior, oferind o perspectivă valoroasă asupra modului în care aceasta poate fi organizat și integrat pentru a sprijini atât formarea profesională, cât și autonomia studenților. Totodată, lucrarea indică nevoia de continuare a studiilor asupra acestei teme pentru a optimiza procesele educaționale și a răspunde mai bine cerințelor moderne [3]. O altă problemă abordată în cercetările naționale [4] vizează necesitatea îmbunătățirii calității lucrului individual al studenților în învățământul superior, pornind de la o analiză detaliată a semnificației sale conceptuale și a surselor de referință relevante. În cadrul studiului, se explorează atât reflecțiile calitative, cât și cele cantitative, din diverse contexte universitare, subliniind rolul esențial al dezvoltării personale și

profesionale a cadrelor didactice și studenților, în toate cele trei cicluri universitare. Această abordare complexă subliniază importanța unei metodologii didactice integrate care să sprijine îmbunătățirea performanțelor academice prin consolidarea autonomiei și responsabilității studenților. Un alt studiu a evaluat necesitatea lucrului individual în învățământul superior, subliniind importanța acestui în consolidarea cunoștințelor și dezvoltării abilităților studenților [5].

Concluzii. În contextul educațional actual, lucrul individual se dovedește a fi o activitate fundamentală pentru învățământul superior, având un rol central în promovarea învățării independente și personalizate. Diversele abordări ale acestui concept subliniază importanța adaptării sale la modelele moderne de învățare și la utilizarea tehnologiilor informaționale, esențiale pentru formarea profesională a studenților economiști.

Totuși, studiile arată că, deși există un interes crescut, studenții întâmpină dificultăți în a-și gestiona eficient procesul de învățare, lipsa autonomiei și automotivării. În această direcție, cercetările recente propun soluții ce includ continuarea studiilor pentru a perfecționa procesele educaționale, dar și integrarea unor metodologii didactice inovative care să sprijine autonomia studenților. Acest abordare va permite să nu doar performanțelor academice, dar și dezvoltarea continuă a cadrelor didactice, esențială pentru a răspunde cerințelor educaționale moderne.

Bibliografie.

1. Drapeau, C. *Invață cum să înveți repede. Tehnici de învățare accelerată.* București: Teora, 2007. 176 p.
2. Panina, T., Kostyuk, N., Dochkin, S., & Pahomova, E. (2019). Dilemas contemporaneous: Education. *Politics and Values*, 6(8), 4
3. Hrytsenko, I. *University students' self-study structure.* 2017
4. Goraș-Postică, V. *Lucrul individual al studenților din perspectiva realizării interconexiunii și continuității între cicluri de învățământ superior.* In: *Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe ale Educației)*, 2019, nr. 9(129), pp. 17-25. ISSN 1857-2103
5. Corcevschi, S. *Hausaufgaben im fremdsprachenunterricht – pro oder contra?* In: *Probleme ale lingvisticii și didacticii limbilor străine: tradiții și inovații*", conferință științifică națională, 3 mai 2023, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: CEP UPS, 2023, pp. 56-63. ISBN 978-9975-46-868-8.

PREGĂTIREA STUDENULUI CONTABIL PENTRU ROLURI STRATEGICE ÎN ERA DIGITALĂ

PREPARING ACCOUNTING STUDENTS FOR STRATEGIC ROLES IN THE DIGITAL ERA

GRAUR Anatol

dr, conf. univ., Academia de Studii Economice din Moldova, graur.anatol@ase.md

ORCID ID: 0000-0003-0466-5627

***Abstract.** This article examines the evolving role of accountants in the digital era, where they are increasingly involved in strategic decision-making, risk assessment, and complex data analysis. The research focuses on identifying essential skills required for the "accountant of the future" and presents modern educational methods to support the development of these skills. By integrating both technical and strategic competencies into the curriculum, educational institutions can prepare students to meet current labor market demands. The article highlights the importance of familiarizing accounting students with digital tools such as Business Intelligence, AI, and RPA, enabling them to provide valuable strategic insights and optimize organizational processes.*

Keywords: strategic accounting, digital tools, Business Intelligence, data analysis, higher education in accounting, digital transformation

JEL Classification: A20, M40

Introducere

În ultima perioadă, rolul contabilului a trecut printr-o transformare profundă, fiind redefinit de progresele tehnologice și de interconectarea globală a economiilor. Dacă în trecut contabilul era văzut în principal ca un specialist în operațiuni financiare și înregistrări contabile, astăzi, acesta este tot mai implicat în luarea deciziilor strategice, în evaluarea riscurilor și în analiza datelor complexe. Această tranziție de la un rol pur tehnic la unul strategic a fost accelerată de tehnologii precum inteligența artificială, analiza datelor și sistemele informatice de ultimă generație, care simplifică și automatizează multe dintre sarcinile tradiționale.

Conținut de bază.

Odată cu evoluția tehnologiei, contabilii sunt expuși la instrumente digitale avansate care nu doar le simplifică activitatea, dar și le extind rolul către funcții strategice. În era digitală, contabilii sunt implicați activ în interpretarea datelor financiare complexe și în elaborarea unor strategii fundamentate pe informații precise, toate acestea cu ajutorul tehnologiilor de analiză de date și inteligență artificială.

Tehnologia a transformat radical modul în care datele financiare sunt colectate, procesate și analizate. În prezent, contabilii nu doar înregistrează tranzacțiile, ci și extrag insight-uri din volume mari de date cu ajutorul platformelor de Business Intelligence (BI) și a algoritmilor de Machine Learning (ML). Această schimbare cere o competență esențială de analiză a datelor, în care contabilii utilizează instrumente digitale pentru a descoperi tendințe, a identifica oportunități de optimizare și a anticipa riscurile.

Un contabil modern trebuie să poată lucra cu instrumente digitale avansate, cum ar fi Power BI, Tableau sau Google Data Studio, pentru a analiza seturi mari de date și a descoperi modele semnificative. Această abilitate permite interpretarea rapidă a informațiilor financiare și adaptarea strategiilor organizaționale în funcție de schimbările din piață.

Cu ajutorul acestor competențe digitale, contabilii pot elabora rapoarte de prognoză, folosind date financiare istorice și date externe pentru a realiza estimări despre viitorul economic al companiei. De exemplu, prin analiza sezonității și a impactului variabilelor macroeconomice, contabilii pot estima posibile fluctuații ale veniturilor și pot propune strategii de reducere a costurilor sau de maximizare a profitului. Aceste rapoarte predictive devin elemente cheie în planificarea strategică a resurselor, permitând o alocare eficientă și proactivă a bugetelor.

Contabilii moderni trebuie să fie capabili să utilizeze platforme precum SAP și Oracle Financials pentru gestionarea proceselor financiare complexe, precum și instrumente de BI precum Tableau și Power BI pentru analiză vizuală și interpretare a datelor. De asemenea, RPA (Robotic Process Automation) automatizează sarcinile repetitive, cum ar fi reconcilierea bancară sau procesarea facturilor, reducând erorile și eliberând timpul necesar pentru activități analitice. Această combinație de tehnologii permite contabililor să aducă o valoare strategică în organizație, oferind perspective bazate pe date și ajutând la deciziile de afaceri fundamentate.

Dezvoltarea competențelor soft necesare pentru roluri strategice

În paralel cu abilitățile tehnice, contabilii moderni au nevoie de o serie de competențe soft care să îi susțină în rolurile lor strategice. Abilitățile de comunicare și colaborare sunt fundamentale pentru a explica datele financiare non-specialiștilor și pentru a lucra eficient în echipe multidisciplinare. De exemplu, contabilii trebuie să fie capabili să prezinte rezultatele analizei lor într-un mod clar și accesibil, astfel încât să faciliteze înțelegerea acestor date de către directori sau manageri din alte departamente, care nu au cunoștințe contabile detaliate. Comunicarea eficientă contribuie la implementarea recomandărilor strategice și la alinierea echipelor în jurul obiectivelor comune.

Software-urile de contabilitate bazate pe cloud, cum ar fi SAP și Oracle Financials, oferă acces în timp real la datele financiare și permit o colaborare eficientă între echipele contabile și cele din alte departamente, indiferent de locație. Aceste soluții optimizează și securizează procesarea și accesul la date financiare, oferind companiilor un sistem centralizat de management al informațiilor financiare.

În cadrul unui sistem bazat pe cloud, contabilii înregistrează și accesează date financiare în timp real, facilitând actualizările instantanee și sincronizarea informațiilor pentru toate departamentele relevante. De exemplu, fiecare modificare a unei intrări financiare, cum ar fi ajustarea inventarului sau facturarea unui client, este disponibilă instantaneu pentru analiza echipelor manageriale și contabile.

Platforme de Business Intelligence (BI), precum Tableau și Power BI, permit contabililor să transforme datele brute în rapoarte vizuale intuitive, care ajută la identificarea tendințelor și la fundamentarea deciziilor strategice. Aceste platforme sunt folosite pentru a crea analize complexe și a prezenta datele într-un format accesibil și clar.

Contabilii pot importa seturi de date financiare din diverse surse (de exemplu, SAP sau alte ERP-uri) în Power BI, pentru a analiza performanța unei companii pe segmente sau divizii. Pot să creeze tablouri de bord personalizate care arată evoluția cifrei de afaceri, profitul brut, sau performanțele pe regiuni.

Inteligența artificială (AI) în contabilitate aduce o valoare adăugată imensă în contabilitate prin capacitatea sa de a detecta anomalii, a prezice tendințe și a efectua analize avansate. Cu AI,

companiile pot eficientiza procese complexe, cum ar fi identificarea riscurilor financiare și detectarea posibilelor fraude.

Algoritmi de învățare automată pot fi integrați în sistemele contabile pentru a analiza tranzacțiile și a semnaliza orice anomalie care poate indica o eroare sau o posibilă fraudă.

Automatizarea proceselor prin robotică (RPA) permite automatizarea sarcinilor repetitive și consumatoare de timp, cum ar fi procesarea extraselor bancare sau facturilor, eliberând timpul contabililor pentru activități cu valoare adăugată ridicată. Tehnologia RPA este folosită pentru a asigura un flux de lucru continuu și fără erori în procesele contabile.

Pentru a pregăti viitorii contabili în era digitală, universitățile pot adopta metode educative concrete care combină instruirea tehnică cu aplicații practice. Iată câteva metode și exemple specifice:

- **Cursuri de analiză a datelor și Business Intelligence în contabilitate.** Pentru a dezvolta competențele de analiză a datelor, programele de contabilitate pot include cursuri specifice de analiză de date și Business Intelligence (BI). Acestea le permit studenților să învețe cum să extragă și să interpreteze date relevante pentru raportare și decizii strategice.

- **Laboratoare de tehnologie contabilă cu software de ultimă generație.** Pentru a oferi o experiență practică a utilizării tehnologiei în contabilitate, universitățile pot crea laboratoare digitale dotate cu software de ultimă generație, unde studenții pot simula procese contabile. Aceste laboratoare permit experimentarea în timp real a activităților contabile, cum ar fi reconcilierea bancară, procesarea facturilor și analiza fluxurilor de numerar.

- **Programe de mentorat.** Pentru a completa educația tehnică și a dezvolta competențele soft și abilitățile strategice, universitățile pot organiza programe de mentorat și colaborare interdisciplinară. Acestea permit studenților să beneficieze de îndrumarea profesioniștilor din industrie și să colaboreze cu colegi din alte domenii. Universitățile pot invita profesioniști din industrie să participe ca mentori, susținând sesiuni periodice de mentorat.

- **Colaborare interdisciplinară.** Prin parteneriate între facultățile de contabilitate, informatică și management, studenții pot dezvolta proiecte care implică atât analiza financiară, cât și înțelegerea tehnologică și managerială. De exemplu, un proiect colaborativ ar putea implica crearea unei soluții de BI pentru managementul riscurilor financiare, în care studenții de la contabilitate furnizează interpretarea datelor, iar cei de la informatică configurează instrumentele necesare.

Aceste metode ajută la construirea unei baze puternice de competențe tehnice și strategice, pregătind studenții pentru cerințele complexe ale pieței muncii moderne.

Concluzii:

Pe măsură ce tehnologia continuă să redefinească practicile contabile, contabilii viitorului trebuie să fie competenți în utilizarea unei game variate de instrumente digitale. Familiarizarea cu software-urile de contabilitate bazate pe cloud, platformele de Business Intelligence (BI), inteligența artificială (AI) și automatizarea proceselor prin robotică (RPA) a devenit o cerință esențială în acest domeniu. Aceste tehnologii nu doar că simplifică procesele contabile tradiționale, dar și extind rolul contabilului, permițându-i să aducă o contribuție strategică prin analize avansate și optimizarea resurselor.

Referințe bibliografice.

1. Miller, D. (2018). *The Future of Accounting: Technology, Automation, and AI*. Contemporary Business Series.
2. White, S. & Lee, C. (2022). *Educational Approaches to Develop Strategic Skills in Accounting*. Journal of Higher Education and Technology, 12(4), 311-329.

**CONTABILITATEA LA INTERSECȚIA CU INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ:
PROVOCARE CONTEMPORANĂ**

**ACCOUNTING AT THE INTERSECTION WITH ARTIFICIAL INTELLIGENCE: THE
CONTEMPORARY CHALLENGE**

FRUMUSACHI Ludmila

doctor în științe economice, lector universitar, USPEE „C.Stere”, lfrumusachi10@gmail.com

ORCID: 0000-0001-7881-9049

***Abstract.** The accounting profession stands out from other professions by assuming responsibility for all stakeholders involved in the activities of an economic entity (shareholders, employees, suppliers-creditors, banks, government, financial institutions, investors, etc.). Therefore, all events in an entity's operations pass through the accounting profession, which means it is involved in all economic sectors (industry, trade, services, media), and the quality of these services has a direct impact on social life. The digitalization of the accounting profession is not a mere option but an inevitability driven by market evolution and customer expectations. The human capacity to create and effectively and intelligently use new knowledge contributes to the ongoing transformation of human society and, more importantly, to the development of entrepreneurial skills as a pillar of sustainable economies. The challenges facing the accounting profession—artificial intelligence, globalization, and information technology—require the continuous adaptation of professional practices. Artificial intelligence (AI) represents a major challenge for the accounting profession, but also an opportunity to evolve and improve the services offered.*

Keywords: educația contabilă, inteligența artificială, profesia contabil, progres tehnologic.

JEL Classifications: M41

Introducere. Necesitatea adaptării profesiei contabili la era digitală, la cerințele businessului, pentru a-i furniza acestuia servicii integrate și pentru a-i ghida direcțiile de acțiune ale acestuia, astfel încât rezultatul să fie dezvoltarea afacerii, actualmente sunt vitale în deosebi pentru managementul entității. Cerințele actuale se învârt în jurul transparenței sporite, accesului instantaneu la informații financiare și răspunsurilor rapide la provocările de business, doleanțe care pot fi atinse doar prin adoptarea tehnologiilor adecvate. Adaptarea la aceste schimbări va fi esențială pentru supraviețuirea și succesul pe termen lung al contabililor. Fie că este vorba despre îmbunătățirea eficienței proceselor sau despre transformarea rolului profesional, sisteme inteligente vor redefini modul în care contabilitatea este practică în viitor. Inteligența artificială este o expresie care stârnește entuziasm atât în rândul începătorilor, cât și al cunoscătorilor. Conceptul de mașină sau ființă conștientă, capabilă să gândească, să învețe și să ia decizii de una singură, este atât de fascinant încât a pătruns în cultura populară de zeci de ani. În lumea de astăzi, observăm aplicații ale tehnologiei inteligente în jurul nostru. Companii precum Tesla, Apple și Google încearcă să reinventeze industria prin utilizarea tehnologiei IA. Să ne oprim totuși la o definiție a IA și anume la cea a unei instituții europene cum este Parlamentul European: Inteligența artificială reprezintă „capacitatea unei mașini de a imita funcții umane, cum ar fi raționamentul, învățarea, planificarea și creativitatea” [1]. Reieșind din aceasta apare întrebarea precum: dacă profesia contabilă va rămâne aceleași, ce schimbări ar putea interveni în profesie și în

literatura de specialitate, cum se vor schimba practicile din lumea reală, dacă țările sunt pe calea cea bună pentru a adopta aplicațiile tehnologiei IA în profesia de contabilitate și audit, ce implicații de politică și ce preocupări etice sunt legate de aceste aplicații.

Aplicarea inteligenței artificiale în economie este argumentată chiar de caracteristicile și necesitățile timpului (dezvoltarea comerțului on-line, e-governanței, realitatea virtuală, roboții industriali). Având capacitatea de a învăța, de a înțelege, de a ști din experiența și de a se descurca în situații vechi și noi, inteligența artificială va colecta informației, examina datele pentru pregătirea alternativelor decizionale și luarea deciziilor [2].

Grewal D.S. definește „IA este un sistem mecanic de simulare care adună cunoștințe și informații, procesând, de asemenea, inteligența universului. Aceasta implică colectarea, interpretarea și, în cele din urmă, diseminarea cunoștințelor, informațiilor și inteligenței către părțile eligibile sub formă de inteligență acționabilă” [3]. Zhang Y. definește IA ca rezultatul utilizărilor de succes ale tehnologiilor de big data și învățare automată pentru a înțelege trecutul și a prognoza viitorul folosind cantități masive de date [4]. Chukwudi V.N. a împărtășit perspectiva că inteligența artificială este capacitatea unui dispozitiv de a efectua sarcini care ar fi realizate în mod normal de creierul uman. Capacitatea de a acumula cunoștințe și abilitatea de a le dobândi sunt două dintre aceste sarcini [5].

Conținut. În viitor, contabilii își vor petrece mai mult timp sintetizând, analizând și raportând volume mari de diverse tipuri de date într-un mod eficient, destinat publicului non-tehnic. De asemenea, există un scop extins al analizei și raportării datelor pentru a sprijini luarea deciziilor în managementul riscurilor și performanței, lanțului de aprovizionare și alte părți esențiale ale afacerii. Capacitatea contabililor de a explora și utiliza pe deplin datele va deveni la fel de importantă ca și cunoașterea nevoilor clienților și părților interesate. IA - „un factor care facilitează inovația”. Descrierea locului de muncă al contabilului de astăzi diferă semnificativ de cea a contabilului de acum 20 de ani. În următorii 20 de ani, rolul contabilei va fi diferit. În următorul deceniu, descrierea locului de muncă al contabililor se va schimba dramatic. Serviciile de consultanță, dezvoltarea afacerilor, servicii de consiliere și gestionarea riscurilor vor necesita mai multă atenție. În acest context, profesia contabilă se va confrunța cu următoarele provocări:

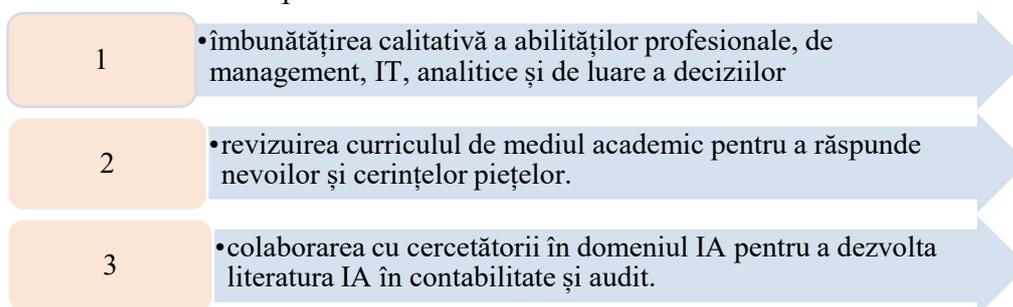

Figura 1. Provocările profesiei contabile

Sursă: elaborată de autor

Folosind IA, registrele contabile sunt gestionate mult mai eficient, se analizează date mari la o viteză atât de mare încât sunt foarte precise, ceea ce evită fraudă contabilă, generând un impact pozitiv asupra calității informațiilor contabile, Totodată, constatăm că IA nu poate înlocui în totalitate raționamentul profesional al contabilului, însă aplicarea acestuia în combinație cu IA poate spori calitatea și eficiența deciziilor adoptate [6, p.18].

„Cum ar trebui să evolueze educația contabilă pentru a satisface mai bine nevoile societății și influența IA?” este o întrebare fundamentală pentru profesorii din domeniul contabil. De aceea este necesar nu doar să urmărim deseori dezvoltarea propriului nostru sistem de educație contabilă, ci și să sistemele similare altor țări pentru a obține perspective de referință. Asistăm la o accelerare fără precedent a evoluției mediului de afaceri, în special în ceea ce privește globalizarea, liberalizarea pieței și difuzarea noilor tehnologii. Aceasta are ca rezultat o presiune constantă asupra instituțiilor de învățământ superior, astfel încât acestea să țină cont de noile constrângeri și să se adapteze constant. În același mod ca și alte domenii de învățământ, educația contabilă necesită o adaptare constantă la schimbările obiectivelor, instrumentelor și cursurilor. Schimbările menționate anterior necesită extinderea atât a cunoștințelor, cât și a competențelor profesioniștilor contabili pentru a răspunde nevoilor profesiei într-un mediu schimbător. Indiferent de cât de multă perturbare cauzează IA profesiei în viitor, este foarte puțin probabil ca nevoia de profesioniști umani să dispară. Prin urmare, ca societate, trebuie să continuăm să folosim acest instrument pentru a ne asigura că valoarea și eficiența rămân mereu pe primul loc. Inteligența artificială va continua să joace un rol transformator în domeniul contabilității, optimizând procesele de gestionare a datelor financiare, îmbunătățind precizia raportărilor și contribuind la prevenirea fraudelor. Cu toate acestea, tehnologia inteligentă nu va înlocui complet profesia contabilă, ci va amplifica importanța expertizei umane în interpretarea și aplicarea cunoștințelor contabile în contextul strategic și de luare a deciziilor. De asemenea, pentru ca profesia contabilă să rămână relevantă într-un mediu tehnologic în continuă schimbare, educația contabilă trebuie să se adapteze rapid la cerințele noilor tehnologii, pregătind viitorii contabili să îmbine competențele tehnice cu abilități critice de gândire și consultanță strategică. Astfel, integrarea acestora în contabilitate va crea noi oportunități, dar va necesita o schimbare continuă în formarea profesională și în practicile zilnice ale contabililor, asigurându-se că aceștia rămân factori esențiali în procesul decizional și în asigurarea transparenței financiare.

Pe măsură ce tehnologia cognitivă este tot mai folosită pentru gestionarea datelor financiare, un alt aspect important de discutat este securitatea și protecția datelor. Implementarea tehnologiilor inteligente presupune colectarea și stocarea unor volume mari de date financiare sensibile. Așadar, riscurile legate de securitatea cibernetică, confidențialitatea datelor și protecția informațiilor devin un subiect esențial. Organizațiile vor trebui să investească în măsuri de securitate avansate, iar profesioniștii contabili vor trebui să fie pregătiți să navigheze în acest peisaj complex de reglementări și riscuri. Un alt subiect esențial este utilizarea etică a IA în contabilitate. În timp ce aceasta aduce multe beneficii, utilizarea sa în domeniul financiar ridică întrebări legate de responsabilitate și transparență. De exemplu, cum se asigură că algoritmiile automatizării avansate nu sunt părtinitori sau că deciziile luate de aceasta respectă reglementările contabile și fiscale? Contabilii și autoritățile de reglementare vor trebui să stabilească norme și proceduri pentru a asigura o utilizare etică și responsabilă a acestor tehnologii.

Concluzii. Inteligența artificială nu va înlocui contabilitatea așa cum o știm noi, dar va transforma profund modul în care aceasta este practică. În loc de a descuraja contabilii, IA va crea noi oportunități pentru aceștia de a adăuga valoare prin analiza datelor, strategii financiare inovative și decizii fundamentate pe informații precise și relevante. Contabilii vor deveni factori esențiali în procesul decizional, iar educația contabilă va juca un rol cheie în asigurarea unei tranziții eficiente către acest

nou model de lucru. Adaptarea continuă și dezvoltarea competențelor vor fi cheia succesului în profesia contabilă în era tehnologică.

Referințe bibliografice.

1. <https://www.europarl.europa.eu/topics/ro/article/20200827STO85804/ce-este-inteligenta-artificiala-si-cum-este-utilizata>
2. AMARFII-RAILEAN, N. Implementarea tehnologiilor informaționale în diagnosticul financiar în condițiile dezvoltării durabile Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/140-144_2.pdf
3. GREWAL, D. S. A Critical Conceptual Analysis of Definitions of Artificial Intelligence as Applicable to Computer Engineering. IOSR Journal of Computer Engineering, 16, 9-13. <https://doi.org/10.9790/0661-16210913> Disponibil: <https://www.iosrjournals.org/iosr-jce/papers/Vol16-issue2/Version-1/C016210913.pdf>
4. ZHANG, Y. și alții. The Impact of Artificial Intelligence and Blockchain on the Accounting Profession. IEEE Access, 8, 110461-110477. Disponibil: <https://doi.org/10.1109/ACCESS.2020.3000505>
5. CHUKWUANI, V. N. & EGIYI, M. A. Automation of Accounting Processes: Impact of Artificial Intelligence. International Journal of Research and Innovation in Social Science (IJRISS), 4, 444-449. Disponibil: <https://www.rsisinternational.org/journals/ijriss/Digital-Library/volume-4-issue-8/444-449.pdf>
6. COJOCARU, M., DOLGHI, C. Raționamentul profesional și inteligența artificială: implicații asupra profesiei contabile
7. Disponibil: <https://conferinte.stiu.md/sites/default/files/evenimente/Culegerea%20de%20TEZE%20%28CZU%2BDOI%29.pdf>

**ROLUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR CONTABIL ÎN PROCESUL DE FORMARE
PROFESIONALĂ ÎN DOMENIUL AUDITULUI**

**THE ROLE OF HIGHER EDUCATION IN ACCOUNTING IN THE PROCESS OF
PROFESSIONAL TRAINING IN THE FIELD OF AUDITING**

IACHIMOVSKI Anatolie

dr., conf. univ., Academia de Studii Economice din Moldova,

iachimovschi.anatolie.constantin@ase.md

ORCID ID: 0000-0002-5393-0100

***Abstract.** Higher accounting education offers secure opportunities for professional training in auditing. The auditor is the person who provides a qualified opinion on the presentation of information in financial statements, therefore the knowledge gained in accounting is essential to obtain a professional qualification in this field. The results of this paper deal with the requirements of audit training in accordance with the current legislative and regulatory framework. The study facilitates the perception of current requirements for entry into the profession based on the investigation of the role of higher accounting education in auditing education.*

Keywords: accounting, audit, education, training, standards.

JEL Classification: M42

Introducere. Învățământul superior contabil oferă oportunități sigure în formarea profesională în domeniul auditului. Auditorul este persoana care oferă o opinie calificată privind prezentarea informațiilor în situațiile financiare, de aceea cunoștințele obținute în contabilitate sunt esențiale pentru a obține o calificare profesională în acest domeniu. Rezultatele lucrării de față tratează cerințele de formare profesională în domeniul auditului în conformitate cu prevederile cadrului legislativ și normativ actual, inclusiv:

- competențele necesare pentru persoanele care intenționează să activeze în audit;
- stagiul de formare profesională în domeniul auditului;
- disciplinele de specialitate pentru examenele de calificare;
- instruirea profesională continuă.

Studiul facilitează percepția cerințelor actuale privind accesarea în profesie bazându-se pe investigarea rolului învățământului superior contabil în formarea profesională în domeniul auditului.

Conținut. Cadrul legislativ și normativ în domeniul auditului prescrie cunoștințele și experiența necesară pentru obținerea calificării profesionale. În esență o parte semnificativă din ele sunt dobândite în cadrul programelor de studii superioare în contabilitate. Ca dovadă sunt informațiile prezentate în tabelul de mai jos, care sunt extrase din Programul de formare profesională 0411.1 Contabilitate și Regulamentul cu privire la certificarea auditorilor [2;3].

În procesul studiilor superioare de contabilitate se dobândesc cunoștințe de aplicare a diverselor metode, tehnici și procedee de colectare și prelucrare a informațiilor în vederea fundamentării

strategiilor profesionale la nivel micro și macroeconomic. Studiile includ însușirea sistemelor de calcul și operare a datelor, modului de aplicare a cadrului juridic care guvernează diferite forme de entități, precum și obținerea cunoștințelor privind contabilizarea, raportarea și auditarea informațiilor financiare.

Tabelul 1. Competențe și abilități dobândite în procesul studiilor superioare contabile

Rezultatele învățării la finalizarea studiilor superioare în contabilitate	Discipline la certificarea auditorilor
Principiile și bazele contabilității	Contabilitatea financiară (CF)
Raportarea financiară	
Contabilitatea costurilor	Contabilitatea managerială (CM)
Principiile de bază ale gestionării entității	
Analiza financiară	Managementul financiar (MF)
Gestionarea riscurilor și controlul intern	
Matematica	
Statistica	
Legislația fiscală, civilă și comercială	Dreptul (D)
Legislația privind insolvabilitatea și proceduri similare	
Gestiunea tehnologiilor informaționale	Tehnologii informaționale (TI)
Gestiunea sistemelor computerizate	
Cerințele legislative în domeniul auditului	Audit (A)
Standardele de audit și de calitate în audit	
Etica profesională în audit	

Sursa: elaborat de autor în baza informației Programului de formare profesională și Regulamentului cu privire la certificarea auditorilor [2;3]

Obținând cunoștințe fundamentale în domeniul economic și cel juridice studenții programului învățământului superior contabil însușesc următoarele discipline de specialitate: bazele contabilității; contabilitatea financiară; contabilitatea în comerț; contabilitatea instituțiilor bugetare; contabilitatea financiară conform IFRS; controlul de gestiune și management al performanțelor; contabilitatea bancară; contabilitatea în ramuri; analiza de gestiune; contabilitatea și raportarea fiscală; analiza situațiilor financiare; contabilitatea financiară aplicată; contabilitatea persoanelor fizice-întreprinzători și profesioniști; politici contabile ale entității; tehnologii informaționale în contabilitate; etica și deontologia profesională; audit financiar; audit intern.

Rezultatele învățării obținute la absolvirea programului de învățământ superior contabil sunt conforme cu cerințele programului de examinare pentru obținerea calificării de auditor în conformitate cu prevederile Legii privind auditul situațiilor financiare nr.271 din 15.12.2017 [1]. În tabel de mai jos sunt prezentate rezultatele învățării la absolvirea programului de învățământ superior contabil, care sunt corelate cu disciplinele la examenele de calificare în audit a căror tematică este stabilită în Programul de examinare pentru obținerea calificării în audit [4].

Tabelul 2. Cunoștințe în audit ale absolvenților învățământului superior contabil

Formarea competențelor în cadrul studiilor superioare contabile	Criteriul eligibilității în audit
Reglementarea activității de audit, responsabilitățile asumate	A
Sistemul de management al calității și revizuirea calității misiunilor	
Planificarea, exercitarea și raportarea rezultatelor auditului	
Reglementarea contabilității și raportării financiare	CF
Contabilitatea activelor, capitalului propriu și datoriilor entității	
Contabilitatea veniturilor și cheltuielilor	
Particularitățile contabilității în ramuri	
Standardele Internaționale de Raportare Financiară	
Contabilitatea persoanelor fizice-întreprinzători și profesioniști	
Bazele organizatorice ale contabilității manageriale	
Contabilitatea costurilor și a produselor	
Activitatea de bugetare, controlul de gestiune	
Raportarea managerială	CM
Analiza financiară în fundamentarea deciziilor	
Previzuni și planificare financiară	
Evaluarea și riscul activelor financiare	MF
Politici de investiții, finanțare și de dividend	
Gestiunea activelor și riscurile asociate finanțării	
Strategii financiare, evaluarea patrimonială și financiară	
Elemente de matematică și statistică	
Impozite și taxe	
Taxa pe valoarea adăugată și accize	
Contribuții și primă de asigurări de stat obligatorii	
Elemente de bază ale sistemului de drept	
Dreptul civil, dreptul obligațional, dreptul muncii, dreptul comercial	D
Sisteme de operare	
Procesare de text, calculul tabelar	
Baze de date, internetul și Poșta electronică	TI

Sursa: elaborat de autor în baza informației Programului de formare profesională și Programul de examinare pentru obținerea calificării în audit [2;4]

La finalizarea studiilor de învățământ superior contabil, absolvenții în calitate de viitori auditori se pot manifesta în acest domeniu datorită următoarelor capacități dobândite la facultate:

- evaluarea controalelor interne, aplicarea tehnicilor și testelor de audit, inclusiv utilizarea sistemelor IT pentru a identifica și comunica riscurile de control și consecințele potențiale ale acestora, făcând recomandări adecvate;
- demonstrarea modului în care auditorul obține și acceptă misiunile de audit, evaluează riscul de denaturare semnificativă și realizează o misiune de audit a situațiilor financiare.

Concluzii. Cunoștințele obținute în cadrul studiilor de învățământ superior contabil sunt fundamentale pentru formarea profesională în domeniul auditului. În urma analizei tematicii Programul de examinare pentru obținerea calificării în audit se poate de concluzionat că Programul de formare profesională pentru studenții facultății de contabilitate conține disciplinele necesare pentru obținerea competențelor corespunzătoare la susținerea examenelor de certificare în audit. Astfel, absolvenții studiilor de învățământ superior contabil pot da dovadă de abilități la exercitarea și documentarea procedurilor și probelor de auditor, necesare îndeplinirii obiectivelor misiunilor de audit.

Referințe bibliografice:

1. Legea privind auditul situațiilor financiare nr.271 din 15.12.2017 (data intrării în vigoare 01.01.2019). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 7-17 din 12.01.2018.
2. Decizia Consiliului de supraveghere publică a auditului nr.16 din 14.08.2019 privind aprobarea Regulamentului cu privire la certificarea auditorilor [online]. Disponibil: <http://cspa.md>.
3. Planul de învățământ pentru programul de studii superioare în contabilitate [online]. Disponibil: <https://ase.md/files/studii/planuri/2024/zi/CONT.pdf>
4. Programul de examinare pentru obținerea calificării profesionale de auditor [online]. <https://cspa.md/sites/default/files/PROGRAM%202024.semnat.pdf>
5. Manual de Standarde Internaționale de Audit și Control de Calitate. Codul Etic al Profesioniștilor Contabili [online]. Disponibil: <https://mf.gov.md/ro/lex/contabilitate-%C8%99i-audit>.

**ROLUL CURRICULUMULUI CONTABIL ÎN DEZVOLTAREA
COMPETENȚELOR DE EVALUARE A PATRIMONIULUI**

**THE ROLE OF THE ACCOUNTING CURRICULUM IN DEVELOPMENT
ASSETS EVALUATION COMPETENCES**

GRIGOROI Lilia

PhD, docent, Academy of Economic Studies, lilia.grigoroii@ase.md

ORCID ID: 0000-0002-9741-0932

FRUNZE Rodica

student PhD, univ. assist., Academy of Economic Studies, frunze.rodica@ase.md

ORCID ID: 0009-0008-8868-1950

***Abstract.** Asset valuation is an essential component of accounting, having direct implications for the economic decisions of an entity. To ensure a correct and consistent valuation, a solid training in accounting is necessary. In this context, the accounting curriculum plays a crucial role in developing the skills necessary to make reliable and relevant valuations.*

Cuvinte cheie: evaluare, patrimoniu, competențe de evaluare, decizii, curriculum contabil, evaluator.

JEL Classification: I23, M14

Introducere. Evaluarea este o activitate din sfera serviciilor profesionale (consultanță, audit, proiectare, avocatură) și trebuie efectuată, de experți evaluatori profesioniști, care respectă principiile, metode și atât standardele de contabilitate (SNC, IFRS), cât și cele profesionale și etice specifice (Standardele Internaționale de Evaluare - IVS), prin care se estimează o valoare pentru dreptul de proprietate respectiv (entitate, bunuri imobile și mobile, imobilizări necorporale, active financiare), care să fie cât mai apropiată de valoarea pe care o recunoaște piața în urma tranzacțiilor. Astfel, odată cu majorarea entităților și grupurilor care conform Legii contabilității și raportării financiare [1] sunt obligate să țină evidența contabilă sau să întocmească situații financiare conform IFRS, uneori chiar cointeresate, deoarece globalizarea va impune necesitatea aplicării IFRS, acesta este viitorul nostru inevitabil pentru a atrage investitori străini sau a pătrunde pe piața internațională. De aici, apare și necesitatea evaluării entității care derivă din solicitarea utilizatorilor acestui serviciu de consultanță, respectiv investitorii actuali (acționarii, fondatorii) și potențiali, personalul, creditorii ș.a.

O dată cu elaborarea reglementărilor contabile naționale în conformitate cu cerințele Directivelor UE și IFRS și trecerea la acestea în mod obligatoriu sau benevol, apare importanța profesioniștilor în implementarea IFRS și crește importanța activității de evaluare și recunoașterea rolului evaluatorului profesionist, unde sunt necesari specialiști în primul rând la Ministerul Finanțelor al RM, Inspectoratul Fiscal de Stat și în special în secția de control al agenților economici, Biroul de Statistică, Banca Națională a Moldovei, alte organe de stat și entitățile de interes public sau privat [2]. Aceste funcții (evaluator sau expert-evaluator) pe tipuri de specializare se regăsesc și în Clasificatorului Ocupațiilor din Republica

Moldova [3], ceea ce ne demonstrează necesitatea și importanța studierii aprofundate a evaluării elementelor patrimoniale, ca disciplină separată, de rând cu disciplinele de contabilitate și auditul.

Conținut. Problema evaluării reprezintă, probabil, cel mai controversat subiect din contabilitate. Aceasta are în vedere atribuirea unei valori monetare unei operațiuni economice. Evaluarea reprezintă un procedeu al metodei contabilității care constă în măsurarea valorică a activelor, datoriilor, capitalului propriu, veniturilor, cheltuielilor și rezultatelor financiare. Pentru ca evaluarea să se dea o imagine fidelă patrimoniului, situației financiare și rezultatelor, la efectuarea evaluării trebuie de respectat careva principii (stabilirii obiectului evaluării, costului istoric, prudenței, valorii reale, permanenței metodelor și concurenței).

Dezvoltarea IVS s-a realizat urmărindu-se trei obiective principale [4]:

1. Pentru a înlesni tranzacțiile internaționale și a contribui la viabilitatea piețelor internaționale prin promovarea transparenței în raportările financiare, precum și creșterea încrederii în evaluările realizate pentru garantarea împrumuturilor, pentru tranzacții care implică transfer al dreptului de proprietate, pentru soluționarea litigiilor și pentru determinarea impozitelor asupra proprietății.
2. Pentru a servi ca un etalon profesional pentru evaluatorii din întreaga lume, pentru evaluări credibile și să satisfacă cerințele pentru raportări financiare.
3. Pentru a furniza Standarde de evaluare și de raportare financiară, care să satisfacă cerințele țărilor în dezvoltare sau în curs de industrializare [4].

Un curriculum contabil bine structurat trebuie să ofere studenților o înțelegere aprofundată a următoarelor concepte și abilități:

- **Principiile contabile generale:** studenții trebuie să înțeleagă principiile fundamentale ale contabilității, precum principiul entității, principiul continuității activității, principiul prudenței și principiul consecvenței. Aceste principii stau la baza evaluării elementelor patrimoniale.
- **Bazele teoretice ale evaluării:** studenții trebuie să cunoască diferitele metode de evaluare (cost istoric, cost curent, valoare netă realizabilă, valoare actualizată) și să fie capabili să le aplice în situații practice.
- **Standardele internaționale de contabilitate (IAS/IFRS):** cunoașterea acestor standarde este esențială pentru a asigura conformitatea evaluărilor cu cele mai bune practici internaționale.
- **Normele legale și reglementările specifice:** studenții trebuie să fie familiarizați cu legislația națională în materie de contabilitate și cu reglementările specifice industriei în care activează.
- **Instrumente și tehnici de evaluare:** studenții trebuie să stăpânească instrumentele și tehnicile specifice evaluării, cum ar fi analiza financiară, evaluarea imobilizărilor, evaluarea stocurilor și evaluarea întreprinderilor.
- **Abilități de analiză și sinteză:** evaluarea patrimoniului necesită capacitatea de a analiza informații complexe, de a sintetiza rezultatele și de a formula concluzii pertinente.

Modalități de dezvoltare a competențelor de evaluare în cadrul curriculumului contabil:

- **Cursuri teoretice:** cursurile teoretice trebuie să ofere o bază solidă în principiile contabile, metodele de evaluare și standardele internaționale.
- **Exerciții practice:** exercițiile practice, cazurile de studiu și simulările permit studenților să aplice cunoștințele teoretice în situații reale.
- **Proiecte de evaluare:** proiectele de evaluare permit studenților să lucreze în echipă și să dezvolte abilități de analiză și sinteză.

- Vizite la întreprinderi: vizitele la întreprinderi oferă studenților oportunitatea de a vedea cum se aplică în practică principiile și tehnicile de evaluare.
- Stagii de practică: stagiile de practică permit studenților să dobândească experiență practică în domeniul evaluării patrimoniului.

Procesul de evaluare poate fi rezumat astfel: evaluatorul (1) îmbină informațiile relevante; (2) realizează cercetarea de piață; (3) aplică tehnicile analitice adecvate, cunoștințele, experiența și discernământul pentru atingerea concluziilor; (4) formulează opinia asupra valorii sau alte concluzii și (5) întocmește un anumit tip de raport de evaluare. La etapa aplicării tehnicilor evaluatorul trebuie să în considerare toate cele trei abordări: prin cost, compararea și venit. Nu este impusă utilizarea tuturor celor trei abordări, dar evaluatorul trebuie să ia fiecare abordare în considerare și să explice de ce au fost omise cele neutilizate [5].

Concluzie. Ce este evaluarea: o știință exactă, o disciplină științifică, o previziune sau un proces de estimare? Formularea este utilizată și că evaluarea bunurilor este și știință și artă în același timp. Este știință pentru că utilizează formule de calcul specifice matematicii și e artă pentru că necesită ca „ingredientele” utilizate în aplicarea formulelor matematice să fie observate, analizate și selectate din comportamentul participanților la piață, respectiv din surse de informare ce reflectă comportamentul actorilor pieței. Prețul de pe piață, transpus în valoarea de piață în cazul evaluărilor, nu e o mărime măsurată, ci e rezultatul intersecției dintre dorințele vânzătorilor și cumpărătorilor. Prima dată a existat prețul și apoi valoarea. Ulterior, pe baza prețurilor și a intențiilor de vânzare/cumpărare, s-a născut evaluarea ca o profesie care să vină în sprijinul părților implicate într-o tranzacție. Categorie, așadar, e un proces de estimare. El se utilizează astăzi de cele mai multe ori în evaluări care nu au la bază o tranzacție obligatorie pe baza evaluării, cum ar fi: evaluarea pentru garantarea împrumuturilor, evaluarea pentru raportare financiară sau evaluarea pentru impozitarea clădirilor. Astfel, partea științifică a evaluării e destul de clară și verificabilă. Și este comună peste tot în lume. Însă partea de artă e diferită de la țară la țară, datorită nivelului diferit de acces la informații transparente privind tranzacțiile. În concluzie, evaluarea este și știință și artă. Partea de artă însă fiind importantă, este firesc ca analiza rezultatului să fie exact ca analiza operelor de artă: plină de subiectivism, de aceea curriculumul contabil joacă un rol esențial în dezvoltarea competențelor de evaluare a patrimoniului. Prin oferirea unei baze teoretice solide, a exercițiilor practice și a oportunităților de aplicare a cunoștințelor în contexte reale, curriculumul poate pregăti specialiști în contabilitate capabili să efectueze evaluări precise și relevante, contribuind astfel la o mai bună transparență și luare a deciziilor în cadrul entităților economice. Deci, analizând programele de studii la facultatea Contabilitate pe site-ul caae.ase.md, propun introducerea unei discipline noi privind studierea aprofundată a procesului de evaluare pe toate elementele patrimoniale și a actelor normative și legislative privind evaluarea, pentru aprofundarea cunoștințelor în domeniu, înțelegerea importanței evaluării și impactului acesteia la luarea deciziilor economice asupra situației financiare a entităților.

Referințe

1. Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017, publicat în Monitorul Oficial nr.1-6 din 05-01-2018. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143282&lang=ro#
2. Standardele Naționale de Contabilitate aprobate prin ordinul nr. 118 din 06.08.2013. Disponibil: <https://mf.gov.md/sites/default/files/legislatie/Standardele%20Na%20C8%9Bionale%20de%20Contabilitate%20aprobate%20prin%20ordinul%20nr.%20118%20din%2006.08.2013.pdf>

COLOCVIU ȘTIINȚIFIC CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ
În memoriam Profesorului Viorel ȚURCANU, ediția III, 15 noiembrie 2024
Învățământul superior contabil: provocări și soluții

3. Ordinul Ministrului Muncii și Protecției Sociale nr. 11 din 12.11.2021 cu privire la aprobarea Clasificatorului Ocupațiilor din Republica Moldova. Disponibil: <https://fscre.md/wp-content/uploads/2022/02/CORM-2021.pdf>
4. Sorin V. Stan, Ion Anghel. Evaluarea întreprinderii. Ediția a treia revizuită. IROVAL București. INVEL MULTIMEDIA București 2007
5. American Society of Appraisers. Evaluarea mașinilor și echipamentelor. Traducere de Asociația Națională a Evaluatorilor din România cu acordul Societății Americane a Evaluatorilor. Copyright 2004.

ACREDITAREA PROGRAMELOR DE FORMARE PROFESIONALĂ A ADULȚILOR: GARANTAREA CALITĂȚII?

ACCREDITATION OF ADULT VOCATIONAL TRAINING PROGRAMS: QUALITY ASSURANCE?

CARAMAN Stela

asistent universitar, Academia de Studii Economice din Moldova, caraman@ase.md

ORCID ID: [0000-0003-1523-7126](https://orcid.org/0000-0003-1523-7126)

***Abstract.** Accreditation of adult vocational training programs is an essential process for ensuring the quality of continuing education and skills acquired by participants. These programs are designed to meet the needs of the labor market, giving adults the opportunity to develop or update the skills needed to cope with economic and technological change. Accreditation guarantees that programs meet specific educational standards, thus ensuring their relevance and effectiveness.*

The accreditation process involves evaluating teaching methods, educational materials, trainer competence and institutional resources to ensure that the program provides quality learning. It also includes checking that learning outcomes are clear, measurable and linked to labor market requirements. In addition, accreditation contributes to the formal recognition of obtained certificates, which facilitates the professional integration of adults.

Another important aspect is that accreditation fosters transparency and trust in vocational training programs for both employers and participants. This process is essential to ensure quality, relevant and accessible education adapted to market and participant needs.

Keywords: accreditation, professional training, program, skills

JEL Classification: I20, I23

Introducere. Acreditarea programelor de formare profesională reprezintă un proces vital pentru asigurarea unui învățământ de calitate și relevant pentru nevoile pieței muncii. Prin intermediul acestui proces, se garantează că programele de formare profesională sunt conforme cu standardele educaționale și sunt capabile să dezvolte competențele necesare adulților pentru a face față provocărilor economice și tehnologice. În acest context, acreditarea nu doar că validează calitatea și eficiența programelor, dar asigură și recunoașterea oficială a abilităților dobândite de participanți. Articolul de față explorează importanța acreditării în formarea profesională, criteriile implicate în procesul de evaluare și beneficiile pe care le aduce atât pentru angajatori, cât și pentru participanți.

Conținut. Calitatea în educație este ansamblul de caracteristici ale unui program de formare profesională și ale furnizorului acestuia prin care sunt îndeplinite așteptările beneficiarilor și standardele de calitate. Principiile care ghidează întregul sistem de asigurare a calității educației din țara noastră sunt enunțate în Codul Educației al Republicii Moldova și redate în figura 1:

Formarea profesională de calitate a adulților reprezintă una din prioritățile Republicii Moldova, fiind enunțată în politicile statale ale acesteia. Astfel, în Obiectul 3 "Garantarea educației relevante și de calitate pentru toți pe întreg parcursul vieții" din Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova

Europeană 2030” se menționează, că una dintre prioritățile prevăzute pentru a asigura o educație de calitate, relevantă, pe tot parcursul vieții constă în ”implementarea conceptului de educație continuă și învățare pe tot parcursul vieții, în concordanță cu cerințele pieței forței de muncă, inclusiv prin oportunități de (re)calificare a populației apte de muncă, pentru asigurarea competitivității acesteia” [2].

Aspectele cu privire la organizarea și realizarea educației adulților din Republica Moldova se realizează prin intermediul *Regulamentului cu privire la educația adulților*, aprobat prin H.G. nr. 222 din 26-03-2024 (în continuare - Regulament).

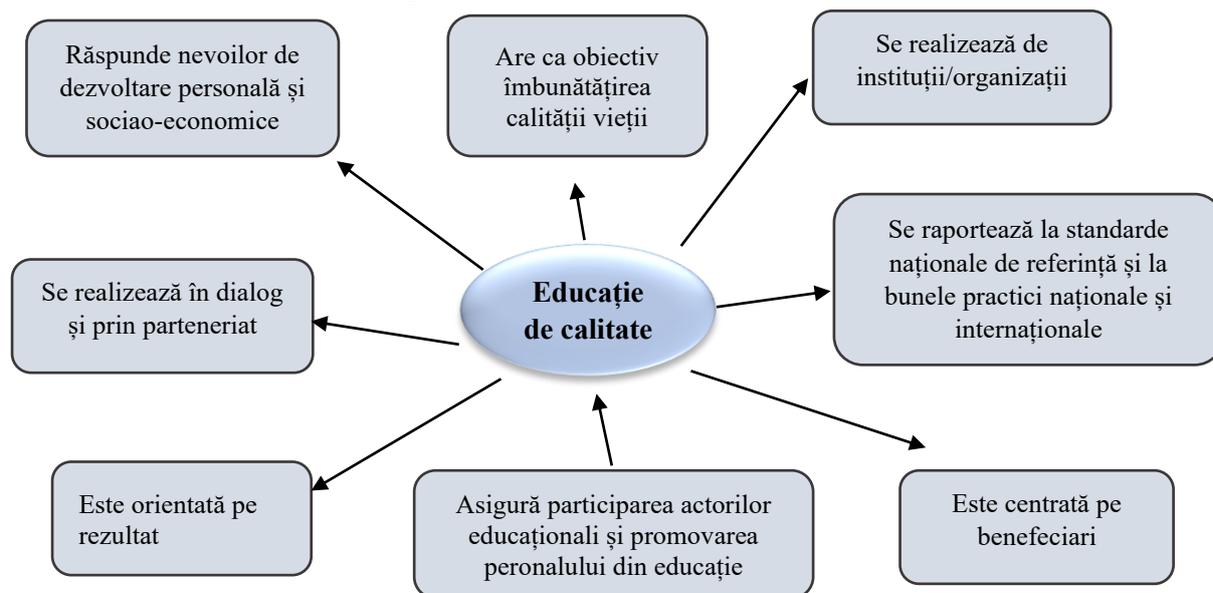

Figura 1. Principiile fundamentale ale educației de calitate

Sursa: elaborată de autor în baza Codul Educației al RM [1]

Conform pct. 26 al Regulamentului, programele de formare profesională a adulților în contextul educației formale sunt organizate în instituții/organizații publice ori private care sunt supuse evaluării externe în vederea *autorizării/acreditării* și sunt abilitate pentru această activitate în conformitate cu legislația [3]. Însă, pentru realizarea acestei proceduri urmează a fi îndeplinite mai multe cerințe prevăzute de legislația în vigoare.

În acest context, trebuie de menționat, că proiectarea programelor de formare reprezintă etapa esențială a procesului educațional. În această etapă, este important să se ia în considerare datele obținute din analiza nevoilor de formare, pe baza cărora se vor defini competențele ce trebuie dezvoltate în rândul participanților la programele de formare.

Programele de educație generală a adulților și/sau de formare profesională se elaborează și se dezvoltă în conformitate cu *Metodologia de elaborare a programelor de educație a adulților în cadrul învățării pe tot parcursul vieții* (în continuare - Metodologie), aprobată prin Ordinul Ministerului Educației și Cercetării al RM nr. 785 din 30.05.2024.

Pentru fiecare program de formare se stabilește planul de învățământ, se elaborează cursul de formare, se alege metodele de formare potrivite și instrumentele de evaluare adecvate.

Planul de învățământ oferă o viziune detaliată a programului de formare, analizând obiectivele formării, competențele și rezultatele așteptate, subiectele specifice pentru dobândirea acestor competențe, metodele de învățare adecvate, materialele necesare, precum și modalitățile de evaluare.

Metodele de învățare trebuie să răspundă diferitelor stiluri de învățare ale adulților, să stimuleze implicarea activă a cursanților în procesul educațional, să faciliteze interacțiunea acestora cu formatorul, materialele de învățare și colegii, să le ofere oportunitatea de a reflecta asupra a ceea ce au învățat și să le furnizeze feedback-ul necesar pentru a spori eficiența învățării. Inovația va juca un rol esențial în fiecare etapă a dezvoltării conținuturilor de formare.

Proiectarea și implementarea programului de formare trebuie să fie realizat de personal calificat. Potrivit pct. 28 al Metodologiei, programele de formare profesională se realizează cu personal care are profilul sau specialitatea corespunzătoare programului de formare profesională, nivelului respectiv al CNC și care pregătire psihopedagogică [4].

Înainte de începerea implementării, programul aprobat de conducerea instituției sau organizației prestatoare urmează a fi coordonat cu ministerele de resort (pct. 43 al Metodologiei). Spre exemplu, programul de formare profesională continuă prin specializare ”Contabilitate și 1C” se va coordona cu Ministerul Finanțelor al RM și Ministerul Educației și al Cercetării al RM. Ulterior, instituțiile/organizațiile prestatoare vor solicita demararea procedurii de evaluare externă.

Conform cap. 5. Inițierea, elaborarea, aprobarea și autorizarea de funcționare provizorie/acreditarea Programelor al Metodologiei, etapa de inițiere a procedurii de evaluare externă la Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (în continuare – ANACEC) este prevăzută pentru:

- instituțiile de învățământ superior, care prestează programe de formare profesională a adulților;
- instituțiile de învățământ profesional tehnic, care prestează programe de formare profesională a adulților;
- instituțiile sau organizațiile publice sau private care prestează servicii educaționale/ de formare profesională [3].

Nu se prevede procedura de evaluare externă la ANACEC doar pentru instituțiile sau organizațiile publice sau private care prestează servicii de educație generală a adulților.

Prin urmare, calitatea programelor de formare profesională este asigurată de către ANACEC care stimulează creșterea nivelului de responsabilitate a instituțiilor din domeniile educației față de calitatea serviciilor prestate.

Evaluarea externă în vederea acreditării are ca scop demonstrarea existenței și funcționalității resurselor, facilităților și structurilor instituționale la nivel minim acceptabil, care asigură premise pentru desfășurarea în continuare a procesului didactic pentru programul de formare continuă în conformitate cu cadrul legislativ în vigoare.

Această procedură se realizează în baza prevederilor Codului Educației (Titlul VII. Învățare pe tot parcursul vieții), a standardelor de acreditare, criteriilor și a indicatorilor de performanță stabiliți în Metodologia de evaluare externă a calității, precum și a standardelor de evaluare și a standardelor de evaluare minim obligatorii.

Concluzii. Educația adulților nu este doar o opțiune, ci o necesitate într-o lume dinamică și complexă. Ea contribuie la dezvoltarea personală, la îmbunătățirea perspectivelor de angajare, la creșterea competitivității economice și la promovarea unei societăți mai echitabile și incluzive. Prin sprijinirea educației continue, putem construi comunități mai puternice, mai inovatoare și mai rezistente la provocările viitorului. Deși adulții și-ar dori să frecventeze cursuri de dezvoltare profesională și personală (gândire critică, activism civic/voluntariat, drepturi, sănătate, dialog intercultural,

tehnologia informației și comunicației etc.), acestea nu sunt accesibile, fie din punct de vedere financiar, fie geografic.

Accreditarea programelor de formare continuă nu este doar un proces administrativ, ci o dovadă care atestă calitatea programului și o promisiune de calitate și relevanță. Deși rolul ei esențial constă în creșterea încrederii beneficiarilor în produse calitative de instruire, la momentul actual sistemul de acreditare a programelor de formare continuă este anevoios și inaccesibil furnizorilor de servicii, în special din regiunile rurale, mulți renunțând la elaborarea și acreditarea programelor pentru adulți.

Referințe bibliografice.

1. Codul Educației al Republicii Moldova, COD Nr. 15 din 17-07-2014. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138940&lang=ro#;
2. Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” nr. 315 din 17 noiembrie 2022. Disponibil: <https://gov.md/ro/moldova2030>;
3. Regulamentul cu privire la educația adulților, aprobat prin Hotărârea Guvernului Nr. 222 din 26-03-2024. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142707&lang=ro;
4. Metodologia de elaborare a programelor de educație a adulților în cadrul învățării pe tot parcursul vieții, aprobată prin Ordinul Ministerului Educației și Cercetării al RM nr. 785 din 30.05.2024. Disponibil: Ordinului MEC nr. 785 din 30.05.2024;
5. Cadrul european de referință al competențelor-cheie pentru educație și formare pe parcursul întregii vieți. Disponibil: <https://mec.gov.md/ro/content/cadrul-european-de-referinta-al-competentelor-cheie-pentru-educatie-si-formare-pe-parcursul>.

ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR ȘI DIGITALIZAREA: TIMP ONLINE ȘI TIMP OFFLINE

HIGHER EDUCATION AND DIGITIZATION: ONLINE TIME AND OFFLINE TIME

BUTNARU (CIOBOTAR) Alina

Drd., Univeristatea Ștefan cel Mare din Suceava, alinabutnaru91@yahoo.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-8240-2194>

***Abstract.** The limits of technology are still unknown. It will bring more and more change, and the direction of the world economy will inevitably be influenced by this. On the other hand, specialists in all fields are an important resource for evolution. In this context, those who train future professionals need to be always active, up to date with legislative changes, accounting programs, modern platforms for analyzing data and conveying correct reasoning for interpreting results and finding solutions for specific situations. The burnout phenomenon is becoming a topic of discussion at many international conferences and the consequences can be very serious. Digitization has brought with it many opportunities, but the challenges must be managed in such a way that in 20 years' time they do not balance the benefits. To confirm the existence of this situation, we have highlighted the number of articles of each country, using specific search terms, made a theoretical analysis of the causes that can lead to stress, overload, a list of the main existing solutions, and finally we have concluded that the balance between online and offline must ensure firstly health, and then performance.*

Keywords: education, digitization, online, offline, burnout.

JEL Classification: A20, M41.

Introducere. Digitalizarea a adus cu ea provocări, dar și soluții importante. Cadrele didactice universitare au identificat metode interactive de predare, au acces la baze mari de date, articole științifice, participări la conferințe cu practicieni de pe diferite continente, iar dezvoltarea lor profesională este mult mai intensă. Învățământul contabil este influențat de multe alte domenii, pentru că reflectarea situațiilor companiilor active pe diferite piețe este foarte importantă pentru investitori, angajați, management. Cu această ocazie, urmărirea schimbărilor ce au loc în diferite industrii și țări este mult mai ușor de făcut odată cu amplificarea digitalizării. Programele de contabilitate sunt complexe, tehnologia poate oferi contabililor informații în timp real, solicitate de administratorii firmelor în vederea stabilirii deciziilor, strategiilor viitoare. Dezvoltarea abilităților digitale, filtrarea informațiilor, dezvoltarea capacităților de analiză, interpretarea datelor sunt etape importante care trebuie parcurse și transmise de către cadrele didactice universitare către viitorii profesioniști. Pe de altă parte aceasta presupune un timp relativ mare petrecut online, activ, în fața calculatorului de către reprezentanții mediului academic. Ne-am propus evidențierea principalelor cauze ce pot conduce la o suprasolicitare ca urmare utilizării tehnologiei de către cadrele didactice - *burnout profesional* și accentuarea principalelor soluții. Timpul offline a început să fie o strigență vitală pentru că, în fond, sănătatea cadrelor didactice, odihna, echibrul din viața personală are involuntar consecințe asupra vieții profesionale, iar prin intermediul platformei Web Of Science am evidențiat că există o preocupare în rândul specialiștilor, dat fiind numărul de articole publicate, din diferite țări ale lumii.

Conținut. Tranziția către tehnologie a fost o etapă importantă care a produs schimbări de ordin economic, politic sau social: viteza cu care circulă documentele, informațiile, programele și softwar-urile, capacitatea lor de a prelucra serii mari de date, algoritmi avansați care răspund necesităților utilizatorilor, inovația în medicină și aparatură medicală cu rol vital pentru pacienți. Mediul universitar, inclusiv Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava, investește tot mai mult în cercetare, iar odată cu era digitalizării multe din procesele accesării proiectelor europene au devenit mai accesibile. Câteva din proiectele importante în derulare sunt: *USV DIGITAL – Universitate digitalizată*, *Studentii conectați la profesii emergente*, *Viitor durabil (2022-2025)*, *NetZeRoCities – Centrul Național de Competențe și Soluții pentru Dezvoltarea Orașelor Inteligente Neutre climatic (2022-2025)*, *Crearea și dezvoltarea Centrului de orientare, asociere și consiliere în cariera de cercetător pentru Regiunea de dezvoltare Nord-Est a României în cadrul Universității “Ștefan cel Mare” din Suceava (2023-2025)*, *Artificial intelligence-powered personalized health and genomics libraries for the analysis of long-term effects in COVID-19 patients (AI-PHGL-COVID), (2023-2026)*, *Performanță în formarea profesională prin parteneriatul cu mediul economic pentru dezvoltarea rutei complete de învățământ dual la USV – DUAL USV (2023-2026)*, *Dezvoltarea infrastructurii sociale în USV (acronim DIS-USV) (2024-2025)*, [1]. Parteneriatele mediul academic-mediul privat-instituții de reglementare, a devenit mult mai important și datorită posibilității întâlnirilor online. Cadrele didactice, la fel și studenții, au posibilitatea de a acumula experiență prin parteneriatele cu alte universități europene, stagii de practică, participări la cursuri, explorarea altor sisteme contabile, strategii de afaceri, metodologii de lucru și abordare. Digitalizarea permite inclusiv doctoranzilor analiza unui volum mare de date cu ajutorul diferitor platforme și programe. Mediul online este interesant, activ, dinamic, provocator. Din alt punct de vedere însă, digitalizarea a adus cu ea și o ușoară dependență de tehnologie. Deși scrisul de mână a fost de mult înlocuit cu tastele, *deadline-urile* sunt din ce în ce mai scurte, iar activitățile din ce în ce mai multe. Mediul online este dinamic, dar și comercial, iar contabilitatea este o disciplină atât teoretică, cât și practică, înțelegerea ei presupune atenție, studiu, perseverență, simț critic. Tehnologia are și un efect de suprasolicitare pentru că timpul de muncă al cadrelor didactice, deși asistat și ajutat de aceasta, a devenit mult mai mare. Utilizarea materialelor digitale folosite pentru facilitarea colaborării cu studenții, cu alte cadre didactice, analizarea proiectelor, referatelor online, organizarea platformelor de studiu, transmiterea informațiilor, asigurarea unui *feedback* constant, continuu și constructiv, pregătirea publicațiilor, completarea cataloagelor electronice, asigurarea unui timp optim de afișare, presupune o prezență online aproape nelimitată. Există un risc crescut al apariției suprasolicitării, iar posibilitatea de resimțire a *burnout-ului* poate fi iminentă, Figura 1. Informațiile circulă mai rapid, dar sunt și mult mai multe, concomitent, iar timpul pentru filtrarea, pregătirea unui răspuns este diferit. Există specialiști care atrag atenția asupra micro-stresorilor și a reducerii capacității de a face față stresului, pentru ca tamponurile umane biologice sunt eliminate [2].

COLOCVIU ȘTIINȚIFIC CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ
În memoriam Profesorului Viorel ȚURCANU, ediția III, 15 noiembrie 2024
Învățământul superior contabil: provocări și soluții

Burnout, recunoscut ca diagnostic medical de Organizația Mondială a Sănătății (OMS)			
Online	Offline	Offline	Offline
<ul style="list-style-type: none"> - Predare online și hibridă; - Comunicare constantă prin e-mail și platforme de învățare; - Evaluare digitală; - Gestionarea platformelor de învățare; - Participarea la webinarii și conferințe online; - Administrarea întâlnirilor și colaborărilor online; - Proiecte de cercetare și publicare: - Oferirea feedback-ului detaliat; - Presiunea de a folosi tehnologia la nivel avansat; 	<ul style="list-style-type: none"> - În loc să folosească multe platforme diferite pentru teme, comunicare și notare, profesorii ar trebui să încerce să-și combine instrumentele în mai puține opțiuni; - limite pentru timpul de ecran; - încorporarea elementelor interactive, cum ar fi forumuri de discuții, proiecte de colaborare și activități virtuale de grup; - prioritizarea propriei bunăstare pentru a combate oboseala tehnologică; - cursuri de dezvoltare profesională [3]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Luarea de pauze sau crearea de zone sau zile fără tehnologie; - recunoașterea de către conducere a oboselei tehnologice a cadrelor didactice, care este cauzată de schimbările prea frecvente, să atenueze stresul; - oferirea nivelurilor adecvate de sprijin tehnologic și oportunități de dezvoltare profesională [4]. 	<ul style="list-style-type: none"> - Respectarea Zilei Globale a Decanoctării (prima săptămână a lunii martie, 7.03.2025), [5]. - Echilibrul viață profesională - viață personală; - Prioritizarea factorilor vitali: sănătate, timp personal/timp profesional.

Figura 1. Cauze și soluții ale burnout-ului.

Sursa: prelucrare după [3], [4], [5].

În literatura de specialitate găsim un număr mare de articole ce tratează problematica suprasolicitării, a burnout-ului în contextul tehnologiei. O căutare în platforma Web of Science Core Collection, utilizând termenii burnout, technology, teacher, a oferit 298 articole publicate în perioada 1992-2024, ținând cont că cele mai multe dintre acestea au apărut în anii 2020-2024, un număr de 203 lucrări. Țările de proveniență al celor mai multe dintre publicații sunt, după cum urmează: China - 41, Italia - 7, Spania - 7, Iran - 6, Turcia - 6, USA - 6, Rusia - 4. România și Republica Moldova au publicat câte un singur articol în care se întâlnesc concomitent cei trei termeni, Figura 2.

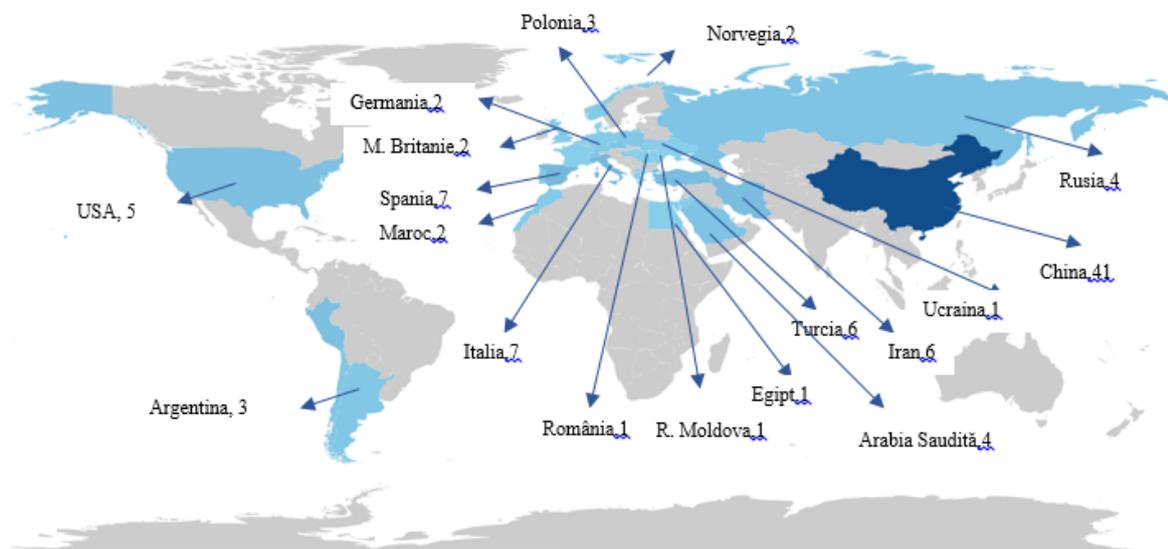

Figura 1. Producția științifică a țărilor

Sursa: prelucrare proprie cu ajutorul programului Biblioshiny

Digitalizarea este provocatoare și pentru studenți, iar în acest context cadrele didactice trebuie să fie mereu cu un pas înaintea pentru a putea organiza cursurile, seminariile, conferințele în așa fel încât să aducă elementul de noutate al prezentării informațiilor, într-o formulă diferită de ce a descoperit el în insușiile anterioare.

Concluzii. Într-o societate în care viteza de răspuns poate influența desfășurarea activității, în care filtrarea și transmiterea informațiilor este o sarcină ce trebuie tratată cu multă responsabilitate și în care calitatea cunoștințelor este net superioară cantității acesteia, celor care sunt responsabili cu formarea viitorilor specialiști le revine o sarcină dificilă. Faptul că tehnologia va avansa din ce în ce mai mult, iar profesioniștii din domeniul contabil, mediul academic va trebui să se adapteze noilor schimbări este o realitate. Însă nu trebuie neglijate consecințele creșterii timpului pe care îl petrec studenții și cadrele didactice în fața calculatorului. Viața socială, sănătatea fizică și psihică este foarte importantă pentru obținerea unor rezultate favorabile în ceea ce privește formarea viitorilor angajați. Chiar dacă organismul uman trebuie să se obișnuiască cu alt ritm și alt stil de viață datorat inteligenței artificiale, digitalizării, tehnologiei moderne, trebuie păstrate limite în care suntem conectați, activi în mediul virtual și limite în care părțile învățământului superior contabil îl pot folosi pentru stabilirea unui echilibru emoțional sănătos, cu condiția că o oră offline nu trebuie recuperată ulterior cu 3 online. Implimentarea unor soluții fiabile, reale se poate face prin dialogul tuturor părților implicate în activitatea învățământului superior contabil, iar un viitor chestionar adresat acestora ar putea fi util pentru a analiza situația concretă. Fiecare specializare, departament are ritmul său specific sarcinilor, iar colectarea răspunsurilor relevante atât din partea studenților cât și a cadrelor didactice din structura universității la care studiez ar putea contribui la elaborarea unor concluzii complexe, cu soluții practice.

Referințe bibliografice.

1. Serviciul de Management, Programe și Proiecte Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava, Proiecte finanțate prin Planul Național de Redresare și Reziliență, <https://smpp.usv.ro/proiecte-in-derulare/proiecte-finantate-prin-planul-national-de-redresare-si-rezilienta/>
2. Goodwin K., 2024, „Beat Digital Burnout”. Education horizons. <https://educationhorizons.com/blog/technology-that-combats-teacher-and-leader-digital-burnout/>
3. <https://www.acacia.edu/blog/7-ways-to-overcome-tech-fatigue-in-teachers/>
4. Halupa, C., & Bolliger, D. U. (2020). Technology fatigue of faculty in higher education. *Journal of Education and Practice*, 11(18), 16-26. <https://doi.org/10.7176/JEP/11-18-02;>
5. <https://www.globaldayofunplugging.org/>

**CONSIDERAȚII PRIVIND STRUCTURA ȘI MODUL DE PREDARE-ÎNVĂȚARE A
DISCIPLINEI „POLITICI ȘI OPȚIUNI CONTABILE” LA CICLUL II – MASTERAT**

**CONSIDERATIONS REGARDING THE STRUCTURE AND TEACHING-LEARNING
METHODS OF THE DISCIPLINE "ACCOUNTING POLICIES AND OPTIONS" AT THE
MASTER'S LEVEL**

NEDERIȚA Alexandru

dr. hab., prof. univ., Academia de Studii Economice din Moldova, nederita.alexandru@ase.md

ORCID ID: 0000-0001-9980-8808

***Abstract.** This study investigates the structure and main teaching-learning methods of the accounting policies and options discipline. This discipline is essential for the professional development of highly qualified specialists in the field of accounting and auditing. The teaching and learning of this discipline examines the methods of selecting and developing accounting procedures and methods that can be applied by various types of entities in keeping accounts and preparing financial statements. To conduct this study, scientific research methods such as the analysis of the normative framework, the identification, grouping, comparison, and synthesis of information related to accounting policies and options were used.*

The study is based on national, european, and international accounting regulations, taking into account the teaching and learning requirements of accounting disciplines at the Master's level. The research results present recommendations for improving the content and teaching methods of the accounting policies and options discipline.

Keywords: accounting policies, accounting procedures, professional judgment, course unit, master's degree.

JEL Classification: M41, A22, A23

Introducere. Politici și opțiuni contabile constituie una din disciplinele opționale la ciclul II – masterat, programul „Contabilitate și audit”. Obiectivul general al disciplinei constă în aprofundarea cunoștințelor aferente prevederilor reglementărilor contabile naționale, europene și internaționale și a modului de aplicare a acestora în practica contabilă, precum și în dezvoltarea de competențe privind utilizarea raționamentului profesional în selectarea și elaborarea procedeeleor și metodelor contabile [1]. Pentru însușirea disciplinei sus-menționate studenții-masteranzi trebuie să corespundă anumitor cerințe referitoare la promovarea unităților de curs „Bazele contabilității”, „Contabilitatea financiară avansată 1 și 2”, „Contabilitate financiară conform IFRS” și „Analiza situațiilor financiare”, precum și să dețină competențe de lucru pe diverse platforme digitale.

În procesul predării-învățării disciplinei politici și opțiuni contabile apar un șir de probleme, principalele dintre care se referă la:

- identificarea subiectelor și stabilirea structurii unității de curs „Politici și opțiuni contabile”;
- delimitarea subiectelor aferente politicilor și opțiunilor contabile de subiectele altor discipline, inclusiv a celor predate la ciclul I - licență;
- asigurarea coerenței disciplinei cu alte unități de curs din cadrul programului de masterat „Contabilitate și audit”;

- corelarea procesului de predare-învățare și de evaluare a rezultatelor învățării.

Metodologia cercetării. Obiectivul studiului constă în cercetarea aspectelor teoretice și practice privind predarea-învățarea modalităților de elaborare și de aplicare a politicilor contabile, precum și de prezentare a informațiilor aferente în situațiile financiare. Sunt investigate problemele privind formarea și aplicarea raționamentului profesional în selectarea și elaborarea procedeeleor și metodelor de evidență a elementelor situațiilor financiare. În cadrul investigațiilor au fost utilizate metode de cercetare științifică cum ar fi: analiza cadrului normativ, identificarea, gruparea, compararea și sinteza informațiilor aferente politicilor și opțiunilor contabile.

Suportul studiului îl constituie reglementările contabile naționale, europene și internaționale, precum și literatura de specialitate din Republica Moldova și din alte țări.

Conținut. În procesul de predare-învățare a disciplinei „Politici și opțiuni contabile” este necesar să se acorde atenție următoarelor aspecte de ordin general:

- politicile contabile reprezintă unul din documentele principale și obligatorii care determină totalitatea de principii, baze, convenții, reguli și practici specifice aplicate de o entitate la ținerea contabilității și întocmirea situațiilor financiare. Acest document se elaborează de către fiecare entitate de sine stătător în funcție de categoria acesteia, de dimensiunea, forma juridică de organizare, domeniul/profilul de activitate al entității, de necesitățile informaționale proprii și de cerințele cadrului normativ al contabilității și raportării financiare. Absența sau elaborarea incorectă a politicilor contabile sunt calificate drept încălcări a regulilor de ținere a contabilității și se sancționează în conformitate cu legislația în vigoare;

- regulile principale privind formarea politicilor contabile și prezentarea informațiilor aferente în situațiile financiare sunt reglementate de Legea contabilității și raportării financiare [2], SNC „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile, erori și evenimente ulterioare” [3] și „Prezentarea situațiilor financiare” [4]. Totodată, entitatea poate se utilizeze și prevederile altor reglementări contabile, precum și se elaboreze de sine stătător procedeele contabile care nu se conțin în actele normative, însă sunt condiționate de particularitățile activității și de necesitățile informaționale proprii ale utilizatorilor situațiilor financiare;

- politicile contabile trebuie să includă modalitatea de aplicare (prospectivă sau retroactivă a procedeeleor și metodelor de evidență a elementelor situațiilor financiare;

- structura politicilor contabile nu este reglementată sub aspect normativ. În opinia noastră, elementele politicilor contabile pot fi grupate în următoarele compartimente:

- √ *dispoziții generale;*

- √ *procedee contabile pentru care actele normative prevăd diferite variante;*

- √ *procedee contabile elaborată de sine stătător.*

În afară de compartimentele sus-menționate, politicile contabile ale entității pot cuprinde și unele anexe care rezultă din prevederile reglementărilor contabile naționale.

- informațiile privind politicile contabile urmează a fi prezentate în nota explicativă la situațiile financiare [2, art. 22 alin. (3) lit. a)]. Volumul, structura și forma de prezentare a acestor informații se stabilește de către entitate de sine stătător. Astfel, elementele politicilor contabile pot fi prezentate integral într-un compartiment distinct al notei explicative sau în diferite compartimente ale acesteia (de exemplu, procedeele de evidență a imobilizărilor necorporale și corporale, a stocurilor, a creanțelor și a datoriilor pot fi prezentate în compartimentele corespunzătoare ale notei explicative).

• unele aspecte aferente elaborării, aplicării și dezvăluirii politicilor contabile în conformitate cu cerințele reglementărilor contabile naționale, europene și internaționale sunt investigate în literatura de specialitate [5, 6, 7, 8], precum și în materialele didactice elaborate de către titularul de curs și plasate pe platforma digitală - MOODLE-ASEM.

Structura disciplinei politice și opțiuni contabile trebuie să includă subiecte aferente modalităților generale privind elaborarea și aplicarea politicilor contabile, precum și procedeele de evidență a activelor, capitalului propriu, datoriilor, costurilor, veniturilor și cheltuielilor. Astfel, în curriculumul universitar la disciplina sus-menționată sunt prevăzute următoarele compartimente (teme):

- *Reguli generale privind elaborarea, modificarea și aplicarea politicilor contabile;*
- *Politici și opțiuni contabile privind activele, capitalul propriu și datoriile;*
- *Politici și opțiuni contabile aferente costurilor de producție, veniturilor și cheltuielilor;*
- *Prezentarea informațiilor privind politicile contabile în situațiile financiare individuale și consolidate.*

În cadrul prelegerilor trebuie să fie analizate sub aspect problematic modalitățile de selectare și de aplicare a procedeele de evidență a elementelor situațiilor financiare. Materialul urmează a fi expus conform prevederilor reglementărilor contabile naționale în comparație cu normele europene și internaționale.

Seminarele se recomandă să fie desfășurate cu aplicarea metodelor, tehnicilor și procedeele moderne cum ar fi: întrebări de autoevaluare și de discuție, activități dirijate (în echipă și individuale), teste de autoevaluare a cunoștințelor și capacităților de comunicare, examinarea situațiilor problematice etc. Materialele didactice (problemele, studiile de caz) necesare pentru seminare sunt elaborate de către titularul de curs și rezolvate de către studenți atât la orele de auditoriu cât și în procesul activității individuale.

Evaluarea cunoștințelor se realizează în următorul mod:

- la începutul studierii disciplinei - pentru a identifica capacitățile de învățare a studenților și nivelul de pregătire al acestora etc.;
- pe parcursul studierii disciplinei - prin intermediul testelor de cunoștință și abilități și a referatelor de seminar;
- la finalizarea studierii disciplinei - prin examen în formă scrisă care constă în elaborarea unui model de politici contabile și în explicarea modului de prezentare a informațiilor aferente acestora în situațiile financiare.

Concluzii. Predarea-învățarea disciplinei „Politici și opțiuni contabile” este necesară și importantă pentru aprofundarea cunoștințelor studenților-masteranzi, precum și pentru formarea și dezvoltarea raționamentului profesional al acestora. Cunoștințele și deprinderile practice obținute de către studenți în urma studierii acestei disciplinei vor facilita angajarea acestora în câmpul muncii și vor asigura capacitatea lor de a selecta în mod corect procedeele și metodele de evidență care sunt prevăzute în reglementările contabile și care corespund particularităților activității și necesităților informaționale proprii ale entității. Totodată, studenții vor dobândi capacități de elaborare a procedeele contabile care nu se conțin în actele normative. Studiarea disciplinei sus-menționate și însușirea corectă a conținutului acesteia va asigura un nivel înalt de calificare a absolvenților programului de masterat „Contabilitate și audit” și, ca urmare va permite realizarea cu succes a sarcinilor de lucru privind ținerea contabilității în entitățile din diferite sectoare și ramuri ale economiei naționale.

Referințe bibliografice:

1. Curriculumul universitar la unitatea de curs „Politici și opțiuni contabile”, ciclul II – studii superioare de master, programul de studii „Contabilitate și audit”. Disponibil: <https://moodle.ase.md/enrol/index.php?id=642>
2. Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017. Disponibil: <http://lex.justice.md/md/373601/>
3. SNC „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile, erori și evenimente ulterioare”, aprobat prin ordinul Ministerului finanțelor al Republicii Moldova nr. 118/2013. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=43855&lang=ro
4. SNC Prezentarea situațiilor financiare. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=43855&lang=ro
5. FELEAGA, L., FELEAG, N., Politici și opțiuni contabile, Editura Economica, București – 2007.
6. Ghid practic de aplicare a Reglementărilor contabile conforme cu Directivele Europene. București, Editura CECCAR - 2015.
7. Manualul de politici contabile și Manualul de proceduri contabile actualizate pentru 2022 Disponibil: https://librarie.contzilla.ro/politici-LP?campaignid=15371097522&adgroupid=131074767838&gclid=EAIaIQobChMI_m_qF2qLz-QIV_wIGAB2a4QDwEAMYASAAEgLBH_D_BwE
8. NEDERIȚA, A. Particularitățile formării politicilor contabile pe anul 2021. În: Contabilitate și audit, 2020, nr. 12. Disponibil: <https://contabilitate.md/article/3158?cHash=82f981f4cfd3a5b4dc9c103c7a773c00>

**PREDAREA DISCIPLINEI "CONTABILITATE FINANCIARĂ" ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
SUPERIOR: PROVOCĂRI ȘI SOLUȚII**

**TEACHING THE "FINANCIAL ACCOUNTING "DISCIPLINE IN HIGHER
EDUCATION: CHALLENGES AND SOLUTIONS**

POPOVICI Angela

dr, conf. univ., Academia de Studii Economice din Moldova, popovici.angela.alexandru@ase.md

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8844-0304>

***Abstract.** In the context of constant challenges and rapid changes in the economic field, higher education faces the need to adapt its methods and educational content to prepare specialists capable of meeting market demands and technological advancements. This article aims to analyze the challenges encountered in teaching the "Financial Accounting" discipline in higher education and to identify solutions that can contribute to enhancing the educational process. The study conducted by the author identifies methodological and technological challenges within the financial accounting course and proposes innovative solutions, such as adapting teaching materials to the local and international context, improving collaboration between the academic and professional environments, and using technology in accounting education, including the use of interactive digital platforms. The main hypotheses identified suggest that implementing these methods can lead to a better understanding of accounting concepts by students and greater adaptability to professional requirements. The study's conclusions are based on a critical review of previous research and an assessment of the impact that modern educational techniques have on academic performance in the field of financial accounting.*

Keywords: higher education, financial accounting, teaching, learning, standards.

JEL Classification: M42

Introducere. Învățământul superior contabil din Republica Moldova reprezintă o componentă importantă a formării specialiștilor în domeniul economic și financiar. Disciplina "Contabilitatea financiară" joacă un rol esențial în pregătirea viitorilor contabili, oferindu-le competențele necesare pentru înțelegerea și aplicarea principiilor contabile conform standardelor naționale și internaționale. Cu toate acestea, contextul economic dinamic, cerințele pieței muncii și alinierea la Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) aduc multiple provocări pentru cadrele didactice și studenți.

Obiectivul acestui studiu este de a examina principalele dificultăți întâmpinate în procesul de predare și învățare a contabilității financiare, precum și de a identifica soluții eficiente pentru îmbunătățirea competențelor studenților în acest domeniu.

Întrebările de cercetare abordate sunt: Care sunt provocările majore în formarea competențelor de contabilitate financiară în învățământul superior din Republica Moldova? Ce metode și resurse pot fi utilizate pentru a facilita o înțelegere mai profundă a principiilor contabile și aplicarea acestora în practică?

Studiul de față folosește o metodologie bazată pe analiza literaturii de specialitate și pe observații din practica didactică. În cadrul analizei, se realizează o revizuire critică a literaturii de specialitate relevante, concentrându-se asupra studiilor care abordează provocările și soluțiile identificate în

predarea contabilității financiare la nivel universitar. Această analiză contribuie la o mai bună înțelegere a modalităților prin care învățământul superior contabil din Republica Moldova poate evolua pentru a răspunde cerințelor economiei moderne și a contribui eficient la dezvoltarea resursei umane din sectorul financiar-contabil.

Conținut. Învățământul superior în domeniul contabilității din Republica Moldova, în special în cadrul disciplinei "Contabilitatea financiară," se confruntă cu numeroase provocări într-un context economic și legislativ în continuă schimbare, care, în principal, se referă la:

1. Adaptarea la standardele internaționale și naționale

Republica Moldova s-a angajat în alinierea normelor sale contabile la IFRS. Aceasta necesită ca învățământul superior contabil să pregătească studenții pentru o înțelegere profundă a acestor standarde și aplicarea lor corectă. Totuși, tranziția de la cadrul contabil național la IFRS întâmpină provocări în actualizarea curriculumului, resurselor și în pregătirea cadrelor didactice.

2. Complexitatea legislației și a reglementărilor

Reglementările contabile și fiscale sunt în continuă schimbare și devin tot mai complexe. Această dinamică adaugă o presiune suplimentară asupra predării contabilității financiare, deoarece programele de studiu trebuie să fie actualizate frecvent pentru a reflecta aceste modificări. Profesorii trebuie să fie pregătiți să ofere studenților cunoștințe actualizate și abilități de adaptare la schimbările legislative, ceea ce poate fi dificil în contextul unui curriculum rigid sau al unei frecvențe ridicate a schimbărilor.

3. Accesul la resurse didactice moderne

Majoritatea universităților din Republica Moldova nu dispun de materiale didactice actualizate la zi cu evoluțiile internaționale din domeniul contabilității. Resursele limitate, accesul restrâns la baze de date și publicații internaționale reprezintă bariere în pregătirea completă și actualizată a studenților.

4. Dezvoltarea competențelor practice

În sistemul de învățământ din țară, accentul este încă pus în mare măsură pe învățarea teoretică, lăsând mai puțin spațiu pentru formarea practică. Prin urmare, un alt aspect esențial îl constituie decalajul între teoria contabilă predată în instituțiile de învățământ și aplicabilitatea acesteia în situațiile reale din mediul de afaceri. Curriculumul universitar se concentrează deseori pe înțelegerea principiilor contabile, a SNC și IFRS, dar nu oferă întotdeauna suficientă oportunitate pentru aplicarea practică a cunoștințelor. Lipsa unor programe de practică bine structurate, pe termen mai îndelungat (minim 3 luni) și plătite, precum și colaborarea redusă cu mediul de afaceri îngreunează dezvoltarea competențelor practice necesare unui contabil modern. Această lipsă de aplicabilitate poate limita pregătirea studenților și capacitatea lor de a se adapta la cerințele profesiei.

5. Utilizarea limitată a tehnologiei

Într-o lume digitalizată, tehnologiile moderne și software-urile de contabilitate sunt esențiale pentru eficiență și acuratețe. Unul dintre factorii cheie care afectează predarea contabilității financiare este avansul tehnologic. Apariția platformelor digitale, a software-urilor contabile și a instrumentelor de automatizare influențează semnificativ cerințele pentru competențele viitorilor profesioniști. Studenții trebuie să învețe să utilizeze tehnologii și aplicații care devin indispensabile în practica contabilă, însă multe instituții de învățământ superior nu dispun de resursele necesare pentru a integra complet aceste tehnologii în cursuri. Această provocare impune nevoia de actualizare a metodelor didactice și de acces la resurse digitale moderne. Prin urmare, în Republica Moldova, utilizarea

tehnologiei în procesul de învățare a contabilității este limitată, iar această realitate influențează pregătirea viitorilor contabili pentru cerințele de pe piața muncii.

6. Pregătirea cadrelor didactice

Formarea continuă a cadrelor didactice este esențială pentru a rămâne la curent cu noile tendințe și schimbări legislative în domeniul contabilității. În absența unor programe de formare continuă bine structurate, profesorii întâmpină dificultăți în actualizarea cunoștințelor și, implicit, în adaptarea metodelor de predare.

Rezultatele cercetării indică faptul că, pentru a face față provocărilor actuale, este esențială integrarea unor soluții inovatoare în procesul educațional. Printre acestea se numără:

1. Actualizarea curriculei și alinierea cu cerințele internaționale

Este esențială revizuirea și actualizarea periodică a curriculei la disciplina "Contabilitatea financiară" pentru a include subiecte actuale și cazuri practice este esențială pentru a reflecta schimbările legislative și reglementările contabile. Colaborarea cu profesioniștii din industrie poate oferi o perspectivă mai realistă asupra cerințelor actuale și poate facilita dezvoltarea unui curriculum flexibil și adaptabil la schimbări. Astfel, cursurile pot include prelegeri/seminare susținute de practicieni, studii de caz și simulări care să asigure o pregătire teoretică și practică solidă a studenților.

2. Accesul la materiale educaționale și colaborarea internațională

Universitățile ar trebui să încurajeze accesul la baze de date internaționale, publicații și platforme de învățare care să sprijine cadrele didactice și studenții în actualizarea cunoștințelor. Parteneriatele cu universități din străinătate ar facilita schimbul de informații și accesul la resurse educaționale moderne.

3. Implementarea unui sistem de practică și simulări financiare

Integrarea unui program de practică bine structurat în curriculumul universitar ar contribui la formarea competențelor aplicate. De asemenea, utilizarea simulărilor financiare și a studiilor de caz poate ajuta studenții să înțeleagă mai bine complexitatea contabilității financiare și aplicarea acesteia în situații reale. De asemenea, colaborările cu companii de software pot facilita accesul gratuit sau la preț redus pentru studenți, ajutând la pregătirea practică.

4. Investiții în tehnologie și software de contabilitate

Facilitarea accesului la programe software recunoscute în domeniul contabil și financiar este o soluție necesară pentru a crește competențele digitale ale studenților. Totodată, învățarea bazată pe tehnologie poate transforma procesul educațional, făcându-l mai atractiv și mai eficient.

5. Formarea continuă a cadrelor didactice. Un alt pas important este organizarea unor programe de formare continuă pentru cadrele didactice, axate pe ultimele tendințe și cerințe internaționale din contabilitate. Aceste programe pot include seminare, workshopuri și colaborări internaționale care să sprijine dezvoltarea abilităților profesorilor.

Concluzii. Învățământul superior contabil din Republica Moldova se află la o răscruce între cerințele tradiționale și provocările impuse de piața muncii modernă. Pentru a răspunde nevoilor viitorilor contabili și pentru a contribui la dezvoltarea sectorului financiar național, este esențial ca universitățile să adopte o abordare inovatoare și să investească în soluții durabile. Rezultatele cercetării arată că adaptarea și flexibilitatea curriculumului, accesul la resurse educaționale moderne, creșterea oportunităților de practică și utilizarea tehnologiei sunt doar câteva dintre măsurile care pot îmbunătăți considerabil calitatea învățământului contabil în Republica Moldova. Această transformare va permite studenților să se adapteze mai ușor la cerințele pieței de muncă, astfel, va

contribui nu doar la o mai bună pregătire a studenților, ci și la consolidarea sistemului financiar prin formarea unor specialiști competenți și bine pregătiți.

În concluzie, pentru a menține relevanța și calitatea învățământului superior contabil în Republica Moldova, este necesară o abordare dinamică, centrată pe adaptare și inovare. Realizarea unor schimbări în curriculum, resurse și metode de predare poate contribui semnificativ la pregătirea unor contabili bine instruiți, capabili să răspundă cerințelor unei economii globalizate și să sprijine dezvoltarea financiară a țării.

Referințe bibliografice:

1. Arens, A. A., Loebbecke, J. K. Control și Audit Financir. Editura Economică, București, 2018.
<https://ro.scribd.com/document/376836082/Suport-Curs-Control-Si-Audit-Financiar-2018-Partea-I-1>
2. Ministry of Education, Culture and Research of the Republic of Moldova. Strategia de modernizare a învățământului superior. Chișinău, 2021. https://utm.md/edu/legal/strategia_rm.pdf
3. Mironiuc, M. Instrumente de analiză financiar-contabilă și evaluare a performanței financiare. Editura ASE, București, 2017.
4. Popa, I., Radu, M. Integrarea standardelor IFRS în învățământul superior contabil: Provocări și soluții. Revista Contabilitate și Audit, nr. 6 (4), 2022, p. 25-33.
5. Zeff, S. A. (2019). The Evolution of US Generally Accepted Accounting Principles (GAAP) and the International Financial Reporting Standards (IFRS). Journal of Accounting, 54(2), 112-130.
6. Educație digitală. Revistă de teorie și practică educațională Didactica pro, 2020, nr.2-3.
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/j_nr_file/Didactica%20Pro_2_3_120-121.pdf
7. Chirteș Codruța. Provocări ale educației contabile preuniversitare în era digitalizării. 2022.
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/168-172_30.pdf

ABORDĂRI INTERDISCIPLINARE ÎN PREDAREA CONTABILITĂȚII MANAGERIALE

INTERDISCIPLINARY APPROACHES IN TEACHING MANAGEMENT ACCOUNTING

Ludmila GRABAROVSKI

dr., conf.univ., Academia de Studii Economice din Moldova grabarovski.ludmila@ase.md

ORCID ID [0000-0002-1778-7474](https://orcid.org/0000-0002-1778-7474)

***Abstract.** The efficient development of an entity requires professional and competent management focused on customer orientation, cost optimization, and responsiveness to market changes. The foundation of these management skills is laid at the university level and later consolidated and developed in practice. The primary role in generating information aimed at monitoring available resources and the current efficiency of their use belongs to managerial accounting. The managerial accounting system, as a crucial tool for resource management and achieving the entity's objectives by providing useful and relevant information, does not exist in isolation. It is closely linked to other disciplines such as economics, economic mathematics, marketing, information technologies, analysis, control, psychology, and more. This study aims to provide a synthesis of interdisciplinary approaches in teaching managerial accounting to prepare students for the real conditions of a competitive economic environment.*

Keywords: interdisciplinaritate, alfabetizare funcțională, adoptarea deciziilor, control managerial, costurile, microeconomie, raportare managerială.

JEL Classification: M21, M41, A22, D04

Introducere. Unul dintre scopurile învățământului superior cu profil economic este consolidarea competențelor necesare pentru a oferi studenților oportunitatea de a integra cunoștințele teoretice și experiența practică dobândite în contextul provocărilor economice contemporane: adaptarea la schimbările rapide ale pieței globale, gestionarea resurselor într-un mod sustenabil, integrarea noilor tehnologii și digitalizarea, precum și abordarea inegalităților economice și sociale. Provocările menționate necesită implementarea unor soluții inovatoare și flexibile pentru crearea condițiilor în care se dezvoltă capacitatea de a analiza și evalua informațiile primite, ceea ce indică alfabetizarea funcțională. În opinia unor autori, educația economică, fiind realizată corect și sistematic, creează o gândire economică elementară proprie, caracterizată prin spirit întreprinzător, soluționare creativă a problemelor, inițiativă, responsabilitate, atitudine conștientă față de bunurile sociale și personale [1]. Alfabetizarea funcțională presupune atât dezvoltarea cunoștințelor teoretice, cât și capacitatea de a le folosi în practică. Aceasta este susținută prin adoptarea unei abordări interdisciplinare care permite studenților: să obțină o înțelegere holistică a fenomenelor și procesului studiat; să identifice conexiuni între obiectele individuale și să înțeleagă aplicabilitatea acestora în viața reală; să dezvolte gândirea creativă, logică și comunicativă.

Baza teoretică și metodologică a studiului s-a fundamentat pe lucrările științifice ale autorilor autohtoni și străini: Noroc L., Buzinschi E., Savițchi C. [1], Moldovan V., Grabarovski L., Cușmăunsă R., Caraman S. [2], Grigoroș L., Lazari L. [3], Creps T. [4], Alawattage Chandana and Danture Wickramasinghe [5]. În cadrul studiului au fost utilizate metode de cercetare precum gruparea, sistematizarea, analiza, sinteza, inducția și deducția.

Conținut. Contabilitatea managerială este o disciplină obligatorie de specialitate, având ca scop dobândirea cunoștințelor, abilităților și competențelor necesare formării gândirii economice, precum și dezvoltarea deprinderilor practice pentru gestionarea, raportarea și utilizarea informațiilor contabile în cadrul activității de management al entității [2]. Principalul obiectiv al disciplinei îl constituie acumularea cunoștințelor teoretico-metodologice în vederea calculării și repartizării costurilor și a rezultatelor, elaborării bugetelor de bază și flexibile, pregătirii rapoartelor interne și adoptării deciziilor manageriale relevante și oportune. Un contabil calificat trebuie să fie versat în mai multe discipline și „să nu se limiteze doar la regulile contabile pentru unele domenii de activitate”. Deoarece, contabilul este parte componentă a managementului entității, el trebuie să fie capabil și deschis de a acorda asistență în complexitatea financiară ale anumitor decizii, cum ar fi alegerea între a angaja un contractant independent (externare de servicii) sau un angajat full-time, de a cumpăra sau de a închiria un spațiu pentru birou, luarea în considerare a costurilor și beneficiilor pentru fiecare opțiune disponibilă [3].

În cercetările unor autori abordarea interdisciplinară este examinată din perspectiva sintezei cunoștințelor obținute pe baza disciplinelor fundamentale (teoria economică, statistica economică, contabilitatea) și a disciplinelor taxonomice (macroeconomia, microeconomia, econometria) [4]. Clasificarea acestor discipline pe tipuri de conexiuni interdisciplinare este prezentată în Tabelul 1.

Tabelul 1. Clasificarea disciplinelor pe tipuri de conexiuni interdisciplinare

Criteriu de clasificare	Caracteristica
Anterioare	discipline în studiul cărora definițiile dobândite și metodele de cercetare sunt fundamentate și vor fi aplicabile pentru studii ulterioare în alte discipline (matematica economică, statistica, filosofia, psihologia social-economică, etica etc.)
Paralele și repetitive	discipline care studiază domenii generale și conexe ale activității profesionale, utilizând un aparat terminologic și metodologic comun (managementul resurselor umane, economia comportamentală, managementul financiar, finanțe, marketing, sociologia muncii etc.)
Perspective	discipline pentru care cunoștințele și aptitudinile dobândite vor deveni bază fundamentală și vor fi utilizate în activități profesionale, contribuind la dezvoltarea unor tehnologii noi, inovații și abordări (informatică și inteligență artificială, ecologie și dezvoltare durabilă, marketing digital, tehnologii financiare – FinTech etc.)

Sursa: sintetizat de autor în baza [4]

În continuare vom examina mai detaliat abordările interdisciplinare în predarea contabilității manageriale, oferind o perspectivă mai amplă asupra informațiilor provenite din domeniul disciplinelor economice generale și specializate. Câteva abordări interdisciplinare relevante includ:

Integrarea contabilității manageriale cu macro și microeconomia. Macroeconomia studiază economia în ansamblu. Prin contabilitatea managerială studenții pot corela datele contabile cu variabilele macroeconomice precum inflația, ratele dobânzii și fluctuațiile valutare. Astfel, se examinează modul în care aceste variabile influențează costurile și rentabilitatea afacerii, dezvoltându-se abilități de anticipare a impactului economic asupra finanțelor în cadrul unei entități. Din punct de vedere al microeconomiei și comportamentului pieței contabilitatea managerială prin costurile marginale, elasticitatea cererii și a principiilor cererii și ofertei ajută la calculul și interpretarea costurilor și veniturilor, contribuind astfel la adoptarea unor decizii bazate pe o analiza aprofundată.

Interacțiunea dintre contabilitatea managerială și marketing. Înțelegerea marketingului ajută la analiza segmentelor de piață, identificarea preferințelor consumatorilor și ajustarea costurilor pentru a crea oferte de valoare. Prin contabilitatea pe centre de profit, studenții pot învăța să analizeze rentabilitatea fiecărui segment de piață. De exemplu, se pot calcula costurile și veniturile asociate unui anumit segment de clienți, oferind informații necesare pentru alocarea resurselor de marketing.

Integrarea contabilității manageriale cu managementul operational. Utilizarea instrumentelor contabilității manageriale cu privire la alocarea costurilor bazate pe activități (ABC -costing) și costurilor din lanțul de aprovizionare devine o parte esențială a managementului operațional. Studenții pot determina costurile directe și indirecte și pot adopta decizii privind optimizarea costurilor de producție, transport, logistică, aprovizionare și stocare, ceea ce ajută la identificarea costurilor reale asociate fiecărui proces și la îmbunătățirea eficienței operaționale.

Integrarea contabilității manageriale cu managementul financiar. Contabilitatea managerială se axează pe furnizarea de informații financiare și non-financiare interne, utile pentru gestionarea operativă a afacerii, în timp ce managementul financiar se ocupă cu planificarea, analiza și controlul resurselor financiare pentru a atinge obiectivele strategice. Cu toate acestea **managementul financiar** este utilizat de contabilitatea managerială pentru **optimizarea resurselor financiare, îmbunătățirea performanței economice și maximizarea profitabilității.**

Ținem să menționăm că contabilitatea managerială este asociată și cu disciplinele derivate contabilității care includ: Contabilitatea financiară, Controlul de gestiune, Auditul intern, Analiza activității economice etc. Contabilitatea managerială utilizează datele din contabilitatea financiară pentru elaborarea rapoartelor interne, care ajută managerii să ia decizii. Astfel, rapoartele financiare pot constitui bază pentru analiza costurilor, rentabilității, precum și pentru prognoza fluxurilor financiare viitoare, ceea ce permite evaluarea eficienței utilizării resurselor și dezvoltarea strategiilor pentru creșterea profitului. Verificarea rapoartelor interne în cadrul auditului asigură corectitudinea aplicării metodelor de contabilitate managerială și respectarea procedurilor interne.

O abordare integrată în predarea contabilității manageriale prevede utilizarea sistemelor software pentru automatizarea proceselor de colectare, stocare și prelucrare a informațiilor. Extinderea, intensitatea și ritmul accelerat al digitalizării în domeniul afacerilor, economiei și a societății aduc schimbări fundamentale în modul de lucru al profesiei contabile și îndeosebi prin prisma noilor provocări care stau în fața educației universitare.

Concluzii. Abordările interdisciplinare în predarea contabilității manageriale sunt esențiale pentru o înțelegere amplă și detaliată a acestui domeniu. Integrarea cunoștințelor din diverse discipline economice, permite studenților să înțeleagă complexitatea activităților financiare și de management ale unei entități. Prin utilizarea metodelor și instrumentelor specifice fiecărei discipline, se formează o viziune holistică asupra proceselor interne și externe ale unei afaceri, ceea ce ajută la dezvoltarea abilității de a lua decizii prompte și eficiente.

O abordare interdisciplinară îmbogățește cunoștințele teoretice ale studenților și contribuie la dezvoltarea abilităților practice, prin stimularea gândirii critice și a capacității de a rezolva probleme complexe. Personalul contabil calificat trebuie să ajute entității să comunice în limbajul financiar și să ofere informații eficiente și în timp util, să fie capabil să se adapteze și să facă față provocărilor din mediul de afaceri actual, care este tot mai dinamic și interconectat. Având în vedere cerințele unei

profesii contabile orientate spre sustenabilitate, este important ca studenților să li se ofere și posibilitatea de a explora implicațiile ecologice și sociale ale conceptelor și metodelor studiate [5]. Așadar, predarea contabilității manageriale dintr-o perspectivă interdisciplinară este nu doar o necesitate didactică, ci și o strategie cheie pentru formarea unor profesioniști bine pregătiți, capabili să contribuie la succesul și sustenabilitatea entităților din diverse sectoare economice. Integrând tehnologiile moderne și metodele analitice avansate, aceasta devine un pilon central în procesul decizional și în dezvoltarea strategică.

Referințe bibliografice

1. Noroc L., Buzinschi E., Savițchi C. Interdisciplinaritatea științelor socioumane și formarea competențelor educaționale europene în învățământul superior. În: Simpozionul „Centenarul unirii: educația în spiritul valorilor naționale din perspectiva dialogului pedagogic” Chișinău, Moldova, 28-30 noiembrie 2018, pp.92-98. [accesat 01.11.2024]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/92-98_13.pdf
2. Moldovan V., Grabarovschi L., Cușmăunsă R., Caraman S. Disciplinele „Contabilitatea managerială” și „Control de gestiune” în lumina ultimelor provocări din domeniul contabilității. În: „Predarea-învățarea disciplinelor de contabilitate, audit și analiză economică în contextul noilor reglementări”, Conferința națională didactico-științifică din 27 februarie 2014, Chișinău: ASEM, 2014, pp. 63-66. [accesat 31.10.2024]. Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/conf_feb_2014.pdf
3. Grigori L., Lazari L. Educația universitară contabilă: avem nevoie de schimbare? În: „Contabilitatea și auditul în condițiile globalizării: realități și perspective de dezvoltare”, Conferința Științifică Internațională din 19-20 aprilie 2018, Chișinău, ASEM, 2018, pp.9-16. [accesat 31.10.2024]. Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/conf_con_20.04.18.pdf
4. Крепс Т.В. Междисциплинарный подход в исследованиях и преподавании: преимущества и проблемы применения. Научный вестник ЮИМ, №1, 2019, pp.115-120. [accesat 01.11.2024] Disponibil: <file:///D:/Downloads/mezhdistsiplinaryy-podhod-v-issledovaniyah-i-prepodavanii-preimuschestva-i-problemy-primeneniya.pdf>
5. Alawattage Chandana and Danture Wickramasinghe. "Teaching Strategic Management Accounting with Sustainability." *Journal of Accounting Education*, vol. 23, no. 1, 2024, pp. 1-20. [accesat 01.11.2024] Disponibil: <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/09639284.2024.2404923?needAccess=true>

METODE INTERACTIVE APLICATE PENTRU ÎNVĂȚAREA DISCIPLINEI
"CONTABILITATEA ÎN ALIMENTAȚIA PUBLICĂ"

INTERACTIVE METHODS APPLIED FOR LEARNING THE DISCIPLINE
"ACCOUNTING IN PUBLIC FOOD"

HAREA Ruslan

dr., conf.univ., Academia de Studii Economice din Moldova, harea.ruslan@ase.md

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0098-6837>

HAREA Ruxanda

studentă, anul III, Facultatea „Contabilitate”, harea.ruxanda@ase.md

***Abstract.** Accounting disciplines such as “Accounting in the Public Food Industry” present unique challenges for students, largely due to the complexity of the topics addressed. Interactive learning methods provide an effective approach to enhance both theoretical understanding and practical application of these concepts. This article discusses innovative interactive strategies designed to teach this discipline, emphasizing their role in boosting student engagement, academic achievements, and overall motivation.*

Keywords: accounting education, interactive learning, teaching methods, accounting innovation

JEL Classification: M41

Introducere.

Contabilitatea într-o alimentație publică este o disciplină de bază pentru studenții din domeniul economic, oferind cunoștințe fundamentale despre gestiunea financiară a unităților din industria ospitalității. Cu toate acestea, metodologia clasică de predare, bazată pe prelegeri teoretice, poate fi insuficientă pentru a menține atenția și interesul studenților. Metodele interactive, precum studiile de caz, jocurile de rol și simulările, au potențialul de a transforma procesul educațional într-unul dinamic și captivant.

Metodologie de cercetare.

Cercetarea s-a concentrat pe implementarea unor metode interactive în predarea disciplinei „Contabilitatea într-o alimentație publică” la Academia de Studii Economice din Moldova. Au fost utilizate următoarele metode:

1. Metoda studiilor de caz a constat în analiza unor situații reale din industria alimentației publice. Studenții au avut oportunitatea să aplice principiile contabile în mod practic, explorând provocările și complexitatea mediului de afaceri. Aceasta a contribuit la dezvoltarea abilităților de analiză critică și luare a deciziilor, promovând totodată colaborarea între participanți pentru identificarea celor mai eficiente soluții.
2. Jocurile de rol au presupus simularea unor poziții organizaționale cheie, cum ar fi contabili, manageri sau inspectorii financiari. Aceasta le-a permis studenților să înțeleagă procesele decizionale

complexe dintr-o organizație, să identifice probleme practice și să elaboreze soluții inovatoare. Activitățile au contribuit semnificativ la îmbunătățirea abilităților de negociere, comunicare și leadership, oferind studenților o pregătire practică valoroasă.

3. Utilizarea simulărilor informatizate a oferit studenților posibilitatea de a lucra cu software specializat pentru gestionarea scenariilor financiare complexe. Această abordare a permis aplicarea directă a cunoștințelor teoretice, stimulând identificarea erorilor și luarea deciziilor bine fundamentate. Realismul și interactivitatea acestor activități au fost deosebit de apreciate pentru impactul lor asupra învățării practice.

4. Dezbaterile structurate au fost concepute ca platforme interactive pentru analizarea problemelor contabile controversate. Studenții au fost încurajați să argumenteze din perspective multiple, dezvoltându-și astfel gândirea critică și capacitatea de a susține poziții bine fundamentate. Sesiunile de feedback detaliat au contribuit la consolidarea încrederii în sine și la îmbunătățirea abilităților de prezentare publică și dialog constructiv.

Conținut de bază.

The American Institute of Certified Public Accountants (AICPA) a subliniat patru domenii de bază asupra cărora trebuie să se concentreze predarea și învățarea. Acestea sunt competențele funcționale, competențele personale, competențele cu perspectivă largă asupra afacerilor și integrarea acestora [1]. Integrarea acestor competențe este crucială. Deși fiecare dintre aceste categorii este importantă independent, studenții trebuie să fie capabili să combine abilitățile din toate cele trei domenii. Profesia contabilă necesită tot mai multă creativitate și gândire inovativă pentru a rămâne competitivă. În acest sens, Comisia de Schimbare în Educația Contabilă (AECC) a afirmat că programele de contabilitate nu ar trebui să se concentreze în principal pe memorarea faptelor tehnice. Studenții ar trebui să fie învățați să utilizeze strategii de învățare eficiente pentru a continua să învețe pe tot parcursul vieții lor. Participarea activă la procesul de învățare, rezolvarea problemelor nestructurate și învățarea prin practică ar trebui să fie prioritare. De asemenea, se recomandă lucrul în grupuri pentru a dezvolta abilități de comunicare, intelectuale și interpersonale.

Învățarea interactiv-creativă reprezintă un proces evolutiv bazat pe deschiderea față de experiențe noi, care sunt investigate și rezolvate prin metode precum explorarea, deducția, analiza, sinteza, generalizarea, abstractizarea și concretizarea [2]. Acest tip de învățare pune accent pe realizarea conexiunilor între simțuri și necesită o implicare profundă la nivel intelectual, psihomotor, emoțional și volitiv. În cadrul învățării interactiv-creative, studentul are rolul de a descoperi, imagina, construi și redefini semnificațiile, reflectând asupra lor prin prisma propriei personalități și activând procesele mentale superioare și creative.

Acest tip de învățare se dezvoltă prin eforturi individuale și colective, fiind susținută de interacțiunea cursantului cu ceilalți, bazată pe schimburi sociale care facilitează asimilarea noilor cunoștințe. Procesul pune în prim-plan colaborarea și explorarea creativă, oferind studenților oportunitatea de a învăța activ și de a crea legături între idei și concepte.

Tabel nr. 1. Beneficiile și valențele formative ale metodelor interactive

Beneficiile metodelor interactive	Valențele formative ale metodelor interactive
<ul style="list-style-type: none">• Creează obiceiuri;• Facilitează învățarea în ritmul propriu;• Stimulează cooperarea, nu competiția;• Sunt atractive și pot fi abordate din perspectiva diferitelor stiluri de învățare.	<ul style="list-style-type: none">• Stimulează implicarea activă;• Exersează capacitatea analitică a studenților;• Asigură o mai bună implementare a cunoștințelor și abilităților;• Valorifică și stimulează potențialul creativ;• Lucrează la dezvoltarea gândirii critice a studenților;• Stimulează responsabilitatea;• Asigură dezvoltarea culturii de grup, cooperării și asistenței mutuale;• Dezvoltă capacitatea de argumentare.

Sursa: elaborat de autori în baza [3]

O inițiativă revoluționară în educația contabilă este dezvoltarea unui mediu de simulare interactivă, bazată pe integrarea tehnologiilor inspirate din jocuri video. Această metodă transformă modul tradițional de predare, oferind o experiență de învățare centrată pe student. Prin interactivitate, aceasta permite explorarea relațiilor complexe și înțelegerea profundă a contextului contabil [3]. Spre deosebire de metodele tradiționale, care se concentrează pe „învățarea cu hârtie și creion”, simulările interactive aduc un nivel ridicat de dinamism și permit dezvoltarea abilităților critice, precum analiza, luarea deciziilor și gândirea strategică.

Acest mediu inovativ folosește cazuri contabile interactive prezentate într-un format digital, eliminând limitările impuse de abordările tradiționale. Studenții pot naviga într-un mediu virtual, interacționând cu diverse personaje și scenarii, ceea ce le oferă o perspectivă multidimensională asupra situațiilor contabile. Platforma include opțiuni de personalizare a avatarurilor studenților, care explorează un oraș virtual pentru a colecta informații din perspective diverse, cum ar fi cea a unui CEO sau a unui angajat.

Această metodă implică activ studenții în procesul de învățare și le oferă oportunitatea de a observa impactul diferitelor tratamente contabile asupra situațiilor financiare și asupra consecințelor economice pentru părțile interesate [4]. Spre deosebire de software-ul tradițional de contabilitate, simulările interactive sunt concepute pentru a dezvolta abilități avansate, precum judecata profesională și capacitatea de a evalua alternative multiple.

Concluzii.

Adoptarea metodelor interactive în predarea disciplinei „Contabilitatea într-o alimentație publică” este esențială pentru a răspunde nevoilor educaționale ale studenților din generația actuală. Aceste metode nu doar îmbunătățesc performanțele academice, ci și dezvoltă competențele necesare pentru carierele viitoare. Prin urmare, este recomandată integrarea acestor tehnici în programele de învățământ.

Referințe bibliografice:

1. American Institute of Certified Public Accountants (AICPA). (1998) “AICPA Core Competency Framework for Entry into the Accounting Profession”, New York: AICPA, Disponibil: <http://www.aicpa.org>.

COLOCVIU ȘTIINȚIFIC CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ
În memoriam Profesorului Viorel ȚURCANU, ediția III, 15 noiembrie 2024
Învățământul superior contabil: provocări și soluții

2. Kolb, D. A. *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Prentice Hall. Disponibil: https://ptgmedia.pearsoncmg.com/images/9780133892406/sample-pages/9780133892406.pdf?utm_source=chatgpt.com
3. Prince, M. Does active learning work? A review of the research. *Journal of Engineering Education*, 93(3), 223-231.
4. Chickering, A. W., & Gamson, Z. F. Seven Principles for Good Practice in Undergraduate Education. *American Association for Higher Education Bulletin*, 39(7), 3-7. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/228044220_Seven_Principles_of_Good_Practice_in_Undergraduate_Education

**ROLUL METODELOR INTERACTIVE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE ÎN CREȘTEREA
CALITĂȚII PREDĂRII DISCIPLINEI "CONTABILITATEA INSTITUȚIILOR
BUGETARE"**

**THE ROLE OF INTERACTIVE TEACHING-LEARNING METHODS IN IMPROVING
THE QUALITY OF TEACHING THE COURSE "ACCOUNTING FOR BUDGETARY
INSTITUTIONS"**

MELNIC Georgeta

dr., conf. univ., Academia de Studii Economice din Moldova, melnic.georgeta@ase.md

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3876-5394>

***Abstract.** In this article, the importance of using various interactive teaching and learning methods is examined, such as brainstorming, project-based learning, case study analysis, etc., within the course "Accounting for Budgetary Institutions." Interactive methods support skill development, emphasize personal growth and action-oriented abilities, and encourage research and experimentation, stimulating individual work, initiative, creativity, and critical thinking. The teacher's primary role is to provide students with the opportunity to "discover themselves," assert themselves, and express their originality, ingenuity, and uniqueness.*

Keywords: higher education, higher education institutions, interactive teaching and learning methods, digital educational resources, digital educational resource storage equipment.

JEL Classification: I20, I21, I23

Introducere.

În prezent, în instituțiile de învățământ superior, principala provocare este garantarea calității educației, un proces bazat pe examinarea atentă, evaluarea și luarea deciziilor corecte privind desfășurarea activităților educative, în care sunt implicate atât cadrele didactice, cât și studenții. O altă chestiune de importanță majoră este adaptarea constantă la noile tendințe în ceea ce privește metodele de predare interactive.

Procesul educativ reprezintă nucleul sistemului de învățământ universitar, fiind cea mai avansată formă de instruire, educare și formare, desfășurată în mod organizat, structurat, pe baza unui curriculum conceput în conformitate cu standarde științifice și psihopedagogice.

Metodele interactive de predare și învățare reprezintă un pilon esențial al educației universitare, fiind instrumente eficiente pentru facilitarea acumulării cunoștințelor la nivel cognitiv, dezvoltarea abilităților la nivel practic și formarea atitudinilor și competențelor la un nivel integrator, complex și creativ.

În contrast cu cele clasice, metodele interactive plasează în centrul atenției studentul, care devine factor activ și responsabil pentru propriile alegeri. Aceste metode contribuie esențial la transformarea studentului într-un participant implicat în procesul de învățare, scoțându-l din zona de pasivitate, confort și din rolul de simplu receptor de informații.

Conținut.

În învățământul superior din Republica Moldova, conform Recomandărilor cu privire la participarea studenților în asigurarea calității formării profesionale în învățământul superior se aplică mai multe principii privind asigurarea calității, inclusiv, respectarea diversității instituțiilor în mediul universitar, instituțiile la rândul lor luându-și angajamentul de a crește permanent calitatea formării profesionale, dezvoltarea continuă a relației între cercetare și educație, cooperarea cu diverse agenții de asigurare a calității din spațiul european al învățământului superior – membri ai ENQA (Asociația Europeană pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior); precum și includerea studenților ca parteneri în comunitatea academică și revizuirea periodică a propriilor acțiuni, pentru a fi în conformitate cu liniile de acțiune ale celor mai dezvoltate țări [4].

Numai prin înțelegerea și aplicarea următoarelor opt principii ale calității stabilite de Codul Educației din Republica Moldova nr. 152 din 17.07.2014, poate fi asigurată implementarea corectă a procesului Bologna și obținerea unor rezultate de calitate:

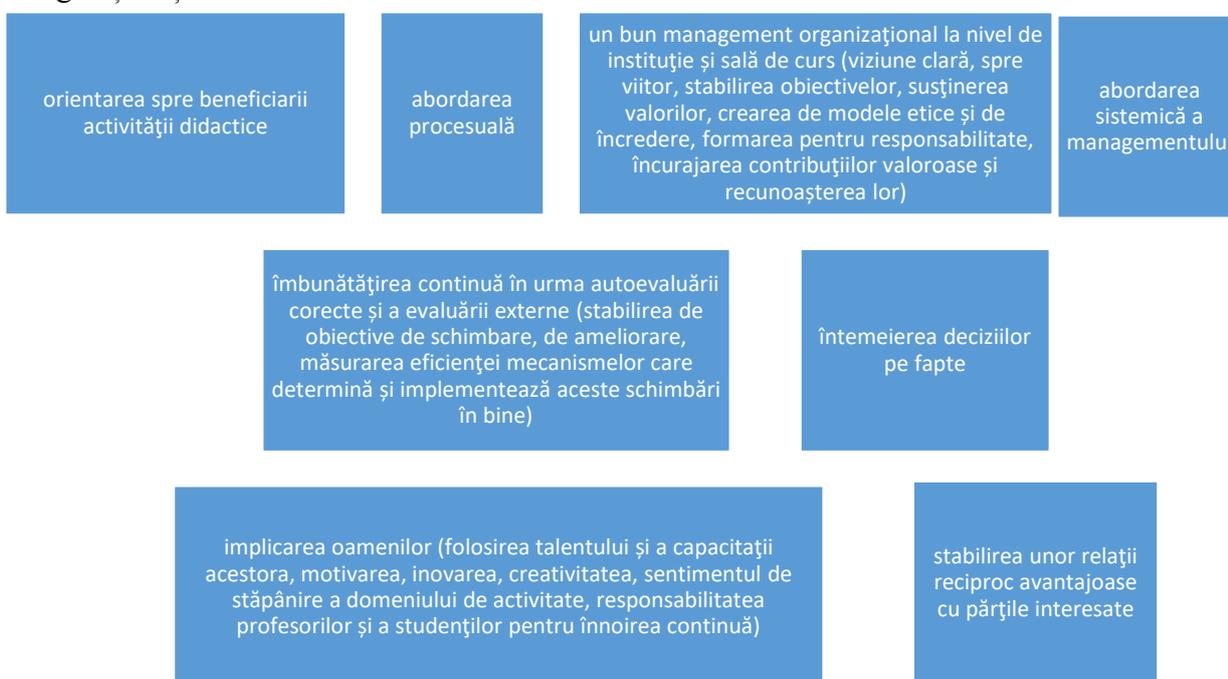

Figura 1. Principii ale calității stabilite de Codul Educației din Republica Moldova

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor din [1]

Strategia de dezvoltare a ASEM pentru anii 2023-2027 [5] cap.IV. ”Activitatea didactică și metodică” cuprinde obiectivul general 4 - creșterea continuă a calității procesului educațional și promovarea culturii calității la nivel instituțional, inclusiv obiectivul specific 4.3.1.- sporirea continuă a calității serviciilor educaționale și dezvoltarea sistemului intern de asigurare a calității. Iar un alt obiectiv specific esențial fiind obiectivul 4.1.3 - promovarea și implementarea învățământului modern centrat pe student și dezvoltarea de competențe prin modernizarea, adaptarea și flexibilizarea procesului de predare-învățare-evaluare.

Unitatea de curs „Contabilitatea instituțiilor bugetare” are un rol esențial în formarea specialistului din domeniul ”Contabilitate”, deoarece dezvoltă competențele profesionale specifice necesare unui contabil. Studiarea disciplinei ”Contabilitatea instituțiilor bugetare” este condiționată de bună înțelegere a proceselor și operațiunilor economice a instituțiilor bugetare, de efectele pe care

tranzacțiile și alte evenimente le au asupra Bugetului de stat. Conținutul cursului dezvoltă aspectele teoretice și metodologice privind prelucrarea datelor și obținerea informațiilor aferente Rapoartelor financiare bugetare.

Contabilitatea instituțiilor bugetare are statut de disciplină opțională/obligatorie de specialitate. Curriculumul la această unitate de curs se proiectează ținându-se cont de diverse abordări, astfel, în final fiind sincronizate abordarea psihocentrică (în centrul atenției este studentul cu nevoile sale, ritmul propriu de învățare și dezvoltare), sociocentrică (axarea pe asumarea valorilor democrației, drepturilor omului, statului de drept și diversității culturale), individualizată (din perspectiva educației incluzive, care vizează valorificarea tuturor diferențelor și calităților subiectului prin dezvoltarea potențialului fiecărui student).

Metoda interactivă («Inter» - reciproc, «act» - a acționa) - presupune interacțiunea, prezența în regimul de conversație, de dialog cu cineva [6].

Scopul metodelor interactive este de a crea un mediu de învățare confortabil, în care studentul își percepe propriul succes și realizările intelectuale, ceea ce face procesul educativ mai productiv. Aceste metode susțin dezvoltarea abilităților, aptitudinilor și competențelor profesionale, pregătind terenul pentru aplicarea cunoștințelor dobândite în viitoarea activitate profesională.

Metodele interactive de instruire care se utilizează și/sau pot fi utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare la o unitate de curs sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul 1. Metodele interactive de instruire

Enumerarea metodelor interactive de instruire	Descriere
Masa rotundă (discuții, dezbateri)	o metodă de instruire activă, una dintre formele organizaționale a activităților de cunoaștere, care permite de a întări materia anterior studiată, de a completa materia, de a forma deprinderi de rezolvare a problemelor etc.
Brainstorming	o tehnică pentru stimularea în echipă a gândirii creatoare a indivizilor, bazată pe emiterea liberă de idei pentru rezolvarea unei probleme (Oprea, 2006). O strategie care oferă posibilitatea de a-i pune pe studenți în situația de a se gândi asupra însărcinărilor la tema 4 predată+++++++ și de a le aplica în practică
Jocuri de afaceri și de rol	o formă de recuperare a conținutului social și disciplinar a activității profesionale, modelarea sistemelor de relații, a diferitor condiții ale activității profesionale caracteristice pentru tipul dat de practică
Case-study (analiza situațiilor concrete, analiza situațională)	o tehnică de instruire care utilizează descrierea situațiilor reale și rezolvarea problemelor situaționale: standarde, critice, extremale
Metoda proiectelor	o metodă interactivă de predare-învățare, care presupune o micro cercetare sau o investigare sistematică a unui subiect care prezintă interes pentru studenți.

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor din [6]

Concluzii.

Prin scopul său, disciplina „Contabilitatea instituțiilor bugetare” își propune să formeze la studenți o gândire economică și deprinderi practice privind toate sectoarele de evidență a instituțiilor bugetare, iar utilizarea metodelor interactive de predare-învățare permite de a crește gradul de asimilare a materialului de către studenți, implicarea mai activă a acestora în procesul de studiu.

Referințe bibliografice.

1. Codul Educației al Republicii Moldova nr.152 din 17.07.2014.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138917&lang=ro
2. Standarde și linii directoare pentru Asigurarea Calității în Spațiul European al Învățământului Superior (ESG)
https://mecc.gov.md/sites/default/files/esg_in_romanian_by_anosr_0.pdf
3. Ordinul Ministrului Educației nr. 738 din 5 august 2016 cu privire la participarea studenților în asigurarea calității. https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_part.studenti.pdf
4. Recomandări cu privire la participarea studenților în asigurarea calității formării profesionale în învățământul superior.
https://mecc.gov.md/sites/default/files/recomandari_asig_calitate_studenti.pdf
5. Strategia de dezvoltare a ASEM pentru anii 2023-2027.
https://ase.md/files/legal/interne/plan_strategic_2023-27.pdf
6. POPESCU, A. Rolul metodelor interactive de predare-învățare-evaluare în activitatea didactică universitară
[e
searchgate.net/publication/338166231_Rolul_metodelor_interactive_de_predare-invatare-evaluare_in_activitatea_didactica_universitara_-_The_role_of_interactive_teaching-learning-evaluation_methods_in_university_didactic_activity](https://www.researchgate.net/publication/338166231_Rolul_metodelor_interactive_de_predare-invatare-evaluare_in_activitatea_didactica_universitara_-_The_role_of_interactive_teaching-learning-evaluation_methods_in_university_didactic_activity).

**EFICIENȚA METODELOR DIDACTICE MODERNE DE INSTRUIRE LA DISCIPLINA
“ANALIZA ECONOMICO-FINANCIARĂ”**

**EFFICIENCY OF MODERN TEACHING METHODS IN THE DISCIPLINE
"ECONOMIC-FINANCIAL ANALYSIS"**

CHIRILOV Nelea

dr., conf.univ., Academia de Studii Economice din Moldova, chirilov.nelea.vladimir@ase.md

ORCID ID: [0000-0003-4979-4633](https://orcid.org/0000-0003-4979-4633)

***Abstract.** The application of modern training methods to the "Economic-Financial Analysis" discipline has an important role in the formation of intellectual capacities, the development of critical thinking and communication skills of future economists. Improving the quality of teaching the discipline of economic-financial analysis forces the teacher to know and use modern teaching methods. The application of modern methods in the teaching-learning-evaluation process stimulates the accumulation of sustainable knowledge, develops the activity of effective learning, increases the ability to process and manipulate economic information, etc. This article describes some of the most effective, interesting and interactive teaching methods.*

Keywords: didactică, predare, evaluare, metode interactive, activitate didactică, învățare eficientă.

JEL Classification: I21, M40

Introducere. Analiza activității economico-financiară a entității este în continuă evoluție, solicitând specialiști cu flexibilitate și capacitate de adaptare la noile condiții moderne de globalizare și digitalizare. Prin urmare, entitățile se confruntă cu noi provocări, care necesită analiști financiari nu numai cu profunde cunoștințe teoretice, dar și cu abilități practice excepționale.

În acest context, dezvoltarea economică modernă determină nevoia societății și a entităților nu numai în specialiști de înaltă calificare, competenți în profesie, ci și competenți în activități economice practice, cu cunoștințe de înaltă calitate, capabil să analizeze, să decidă și să se dezvolte profesional. Astăzi acest subiect, foarte relevant, dă naștere la schimbări de strategie și tactici de predare a disciplinei „Analiza economico-financiară”, deoarece metodele tradiționale de predare oferă cunoștințe fundamentale, dar adesea nu se acordă suficientă atenție aptitudinilor practice.

Accentul în procesul de învățare modern sunt transferate de la comunicarea informativă între doi subiecți ai sistemului de învățământ „profesor - student”, spre procesul de cunoaștere în sine și modalitățile de transfer al cunoștințelor în activități practice. Eficacitatea acestui proces depinde de numeroasele componente, dar în *centrul atenției este studentul și activitatea sa cognitivă.*

Metode de predare a disciplinei „Analiza economico-financiară”. Formarea motivației, activarea gândirii creative, analiza informațiilor pentru a rezolva probleme, a genera idei și a gestiona rezultate etc. – sunt sarcinile predării disciplinei „Analiza economico-financiară” și pot fi rezolvate doar printr-o abordare creativă a organizării procesului educațional, combinarea metodelor tradiționale și moderne de predare, ce acționează ca un garant al eficacității procesului educațional.

Tehnica pedagogică ca ansamblu de instrumente și metode pentru reproducerea procesului de învățare și educație este concepută pe baza unor idei noi, se modelează în funcție de scopul identificat și de obiectivele de învățare formulate, și implementate de către profesor, ținând cont de numărul de ore alocate pentru studierea disciplinei, condițiile și mijloacele de predare utilizate, temele studiate, semnificația materialului educațional pentru continuarea educației profesionale a studenților etc.

Procesul de predare a disciplinei „Analiza economico-financiară” se bazează pe două activități, *transmiterea cunoștințelor și dobândirea de cunoștințe*. În primul caz, profesorul trimite informații și studenții le primesc. După cum știm, metodele de predare a disciplinei „Analiza economico-financiară” pot fi împărțite în trei grupe: *metode pasive, metode active și metode interactive*. Fiecare metodă are propriile sale caracteristici, condiții și situații de utilizare.

Metodele pasive - profesorul este în centrul predării disciplinei „Analiza economico-financiară”, el joacă un rol activ, dar studenții sunt pasivi. Controlul poate fi realizat prin întrebări, lucru individual, lucrări de control, teste etc. Având în vedere existența unei cantități mari de informații la disciplina „Analiza economico-financiară”, profesorul folosind abilitățile sale de lector, transmite conținutul prelegerii către studenți, dar studenții nu tot timpul reușesc să le studieze. Din acest punct de vedere metodele pasive sunt ineficiente. Dar, dacă lecțiile sunt dedicate familiarizării, de exemplu, cu termeni și definiții necesare pentru înțelegerea materialului următor, folosirea metodelor pasive este justificată. În plus, sunt atractive și din punct de vedere a capacității de a transmite studenților o cantitate mare de material educațional deodată.

Metodele active - profesorul este activ și studenții sunt activi. Rolul și activitatea lor este egală în procesul de interacțiune. Studenții pot adresa întrebări și pot să-și exprime ideile. **Metodele inovatoare**, reprezintă o formă modernizată a metodelor active, iar scopul lor este de a evalua activitatea profesorilor și studenților, folosind noi metode de predare, inclusiv mijloace tehnice de predare. De menționat, că atenția trebuie să se concentreze asupra acțiunii interioare a studenților. Ei trebuie să aibă motivația interioară pentru ca să participe activ la lecție. Folosind metode interactive, rolul profesorului este de a direcționa activitatea studenților pentru obținerea scopului lecției.

Folosind **metode interactive de predare**, permitem studenților să-și descopere potențialul și să-și dezvolte abilități analitice specifice. În cursul dialogului, studentul învață să asculte și să audă, să analizeze afirmațiile altora și să formeze opinia proprie, să formuleze decizii și să dezvolte abilitățile critice și de comunicare. Desigur, acest dialog necesită multă muncă din partea profesorului, și anume, în selectarea subiectelor cu conținut problematic, elaborarea unui plan de lecție, sarcini ale lecției, selectarea metodelor de diagnosticare a rezultatelor etc. În același timp, profesorul trebuie să fie pregătit pentru o oarecare spontaneitate din partea studenților, în funcție de potențialul și abilitățile studenților, și de gradul motivației de a învăța. Cu toate acestea, aceste metode permit crearea condițiilor pentru ca studenții să-și demonstreze abilitățile, crearea motivație pentru activități creative și de cercetare, obținerea de informații și transformarea acestora în cunoștințe și abilități necesare dezvoltării competențelor pentru rezolvarea problemelor profesionale și de altă natură.

Utilizarea metodelor de predare active și interactive, pe de o parte „îngreunează viața” profesorului, deoarece, în primul rând, el însuși trebuie să devină mai activ, cheltuind efort și timp suplimentar pregătirii orelor, desfășurându-le în mod activ, formularea problemelor actuale care corespund temei studiate, folosirea modalității de activare a gândirii creative etc. Studenții, la rândul lor, participă în procesul de găsim a informațiilor necesare, rezolvarea problemei puse de profesor, înțelegerea motivului activităților de învățare etc.

Mai jos, descriem doar unele tipuri de metode interactive de predare.

Învățare bazată pe probleme este atunci când studentul dobândește cunoștințe noi prin rezolvarea unei probleme sau situații problematice. Sarcina profesorului, este de a crea situații problematice, de a implica studenții în analiza și rezolvarea acestora. Profesorul trebuie să îndrume studenții să găsească soluții corecte la o problemă, sugerând, de exemplu, anumite surse de informații necesare. Învățarea bazată pe probleme implică faptul că studenții joacă un rol activ în planificarea, monitorizarea și evaluarea procesului de învățare. Acest proces de învățare le inspiră și dezvoltă studenților o mentalitate activă de învățare, studenții fiind mai implicați în procesul de învățare. Astfel, o prelegere bazată pe probleme stimulează procesul de cunoaștere a studenților, dezvoltă independența studenților, creează abilitățile de rezolvare a problemelor și formulare a concluziilor.

Metoda proiectului este o metodă interactivă de predare-învățare-evaluare, care presupune o micro-cercetare sau o investigație sistematică a unui subiect, cu interes pentru studenți. Această metodă permite dezvoltarea gândirii analitice, critice și creative ale studenților. Metoda proiectului oferă o serie de *avantaje*, și anume: este o metodă de evaluare care ajută la dezvoltarea capacităților cognitive și practice ale studenților; oferă șansa de a analiza, în acest scop studentul folosește în mod adecvat cunoștințele, instrumentele și materialele disponibile pentru a ajunge la proiectul final propus; dezvoltă abilitățile de cooperare, comunicare și interrelaționare între studenți; crește responsabilitatea studentului față de învățare și față de colegii din grup etc. De exemplu, ca o aplicație practică prin metoda proiectului la disciplina „Analiza economico-financiară”, studenții au fost împărțiți în 5 grupe a câte 4-5 studenți, iar fiecare grup a avut sarcina de lucru de a efectua analiza situațiilor financiare a unei entități din Republica Moldova. Astfel, metoda proiectului are un caracter practico-aplicativ care dezvoltă capacitatea studenților de a se transpune în activitatea practică reală.

Metoda studiului de caz presupune antrenarea studenților la dezbateri datorită modului în care le sunt solicitate cunoștințele și experiența personală în rezolvarea unui studiu de caz. Studiul de caz la disciplina „Analiza economico-financiară” constă în prezentarea unei situații reale de la entitate cu datele necesare înțelegerii problemei, pentru elaborarea și adoptarea unei decizii economice. După ce fiecare student și-a formulat o părere, studenții trebuie să-și confrunte în grup opiniile și să ajungă la o decizie acceptată de majoritatea membrilor grupului.

Masa rotundă este o metodă interactivă care constă în analizarea unei probleme de către un grup de studenți, în cadrul unei discuții conduse de către profesor sau o persoană pregătită în prealabil pentru acest scop. Fiecare student are deplina libertate de a-și exprima opinia, în acest fel există posibilitatea aprecierii cunoștințelor profesionale și a experienței proprii. Prin discutarea la „mese rotunde”, pot apărea noi sugestii, se descoperă erorile și omisiunile indicându-se cea mai bună soluție de rezolvare a problemei. Sarcinile principale în organizarea „mesei rotunde” la disciplina „Analiza economico-financiară” sunt: discutarea problemelor referitoare la tema; utilizarea diverselor materiale intuitive: scheme, diagrame, grafice, audio și video înregistrări, imagini etc.; întreținerea discuțiilor nu doar prin rapoarte, dar prin exprimarea opiniei proprii, dovezilor, argumentelor etc.

Metoda Brainstorming este o metodă de stimulare a gândirii creatoare, în scopul obținerii cât mai multor idei, privind modul de rezolvare a unor probleme care să conducă la soluția optimă. Metoda Brainstorming reunește o grupă de studenți, care discută asupra unei probleme ce trebuie rezolvată. Principiul acestei metode este acela ca toți studenții să-și exprime în mod liber ideile lor referitoare la problema respectivă, în mod spontan și fără nici o reținere. Profesorul nu are voie să folosească aprecieri descurajatoare sau etichetări la adresa studenților prin care ar frâna fluxul de idei al acestora.

Dimpotrivă, este necesar ca toți studenții la dezbateri să sesizeze, ideile prezentate în mod reciproc, să le combine unele cu altele, prin care se ajunge la idei și concluzii care pot fi utilizate în practică, și care nu ar fi apărut niciodată în cazul unei dezbateri izolate.

Concluzii. Ținând cont de cele menționate, se poate afirma că activitățile inovatoare ale profesorilor în căutarea, dezvoltarea și implementarea de noi metode de predare care activează gândirea creativă a studenților este o tendință modernă și o promițătoare dezvoltare a educației. Prin urmare, atitudinea activă și creatoare a studenților este o consecință atât a stilului de predare al profesorului și metodelor de predare folosite, cât și a dorinței studentului de a cunoaște.

De remarcat, că toate metodele de predare discutate în articol (precum și multe altele) sunt folosite de profesorii Departamentului Contabilitate, Audit și Analiză Economică al ASEM.

Referințe bibliografice.

1. Pânișoară, I.O. Comunicarea eficientă. Ediția a IV-a, revăzută și adăugită. Iași: Editura Polirom, 2015.
2. Metode și tehnici de elaborare și adoptare a deciziei administrative.
<https://administrare.info/domenii/administra%C8%9Bie-public%C4%83/17049-metode-%C5%9Fi-tehnici-de-elaborare-%C5%9Fi-adoptare-a-deciziei-administrative>
3. Breben, S.; Gongea, E.; Ruiu, G.; Fulga, M. Metode interactive de grup – ghid metodic. Craiova: Editura Arves, 2002.
4. Двуличанская, Н. Н., Интерактивные методы обучения как средство формирования ключевых компетенций, Наука и образование: электронное научно-техническое издание, 2011.

**PROVOCĂRI ÎN PROCESUL DE PREDARE A DISCIPLINEI "CONTABILITATEA
FINANCIARĂ APLICATĂ"**

**CHALLENGES IN THE PROCESS OF TEACHING THE DISCIPLINE "APPLIED
FINANCIAL ACCOUNTING"**

CAUȘ Lidia

dr., conf. univ., Academia de Studii Economice din Moldova, caus.lidia.ion@ase.md

ORCID ID: 0000-0003-3203-3221

***Abstract.** The evolution of society and accounting has also imposed new requirements on university accounting education. Accounting education contributes to community development by offering quality and professional services. To achieve these goals, universities use study programs aligned with international education standards. As a result of the training, students obtain knowledge, skills and competencies in the field of accounting necessary for practical professional activity, required by the business environment, public and private sector. The effective educational process implies the diversification of the educational offer, which contributes to the sustainability of the respective organizations.*

Keywords: accounting, accountant, professional skills, accounting documents, financial statements.

JEL Classification: M41

Introducere. Societatea bazată pe cunoaștere atribuie învățământului superior un rol esențial, pe deplin recunoscut atât la nivel comunitar, cât și la nivel global. Educația contribuie la dezvoltarea abilităților cetățenilor și progresul întregii societăți. Contabilii profesioniști sunt căutați de angajatori. Astfel, universitățile pregătesc specialiști profesioniști în domeniu. Globalizarea impune armonizarea permanentă a învățământului superior contabil la cerințele directivelor UE.

Contabilitatea este principala sursă de informații economice pentru toate categoriile de utilizatori, iar Standardele Internaționale de Raportare financiare modernizează și perfecționează sistemul contabil. Contabilul trebuie să devină consilierul strategic al administrației, capabil să întocmească, interpreteze și să prezinte informațiile financiare-contabile clar pentru a facilita procesul decizional. Odată cu dezvoltarea societății și evoluția contabilității exigențele față de profesia contabilă au crescut. Ca rezultat contabilitatea trebuie să răspundă schimbărilor. Trebuie să anticipăm schimbările prin scoaterea în evidență a provocărilor profesiei contabile și să ajutăm mediul de afaceri să se adapteze la viitor.

Conținut. Contabilitatea prin intermediul situațiilor financiare asigură transparență financiară deplină, furnizând informații detaliate utilizatorilor de informații. Contabilul are o varietate de funcții în cadrul unei entități și o responsabilitate majoră. Acesta colectează informațiile, înregistrează operațiunile și prezintă situațiile financiare în conformitate cu cerințele Legii Contabilității și raportării financiare.

În contextul globalizării economiei mondiale, contabilul trebuie să respecte valorile profesiei: educația, etica și calitatea serviciilor prestate. Contabilii sunt adesea implicați în gestionarea riscurilor prin oferirea de opinii cu privire la riscurile și oportunitățile actuale și viitoare legate de deciziile

administrației. Cariera de succes a contabilului depinde de competențele profesionale, dobândite în cadrul studiilor universitare.

Instituțiile de învățământ superior au misiunea de a pregăti contabili cu competențe și abilități complexe și interdisciplinare, în conformitate cu cerințele Standardeor Internaționale de Educație. Standardele Internaționale de Educație identifică cerințele minime de calificare în trei domenii: cunoștințe educaționale și profesionale, experiența practică, actualizarea permanentă și continuă a cunoștințelor și abilităților. Prima strategie educațională se referă la precalificarea unui profesionist contabil pornind din faza universitară și continuând cu stagiul necesar obținerii calității de expert contabil sau contabil certificat.

Colaborarea strânsă între mediul de afaceri cu mediul academic, au condus la elaborarea unor programe de studii competitive, în corespundere cu exigențele Standardelor Internaționale de Educație. În programul de învățământ pentru domeniul de formare profesională, la specialitatea „Contabilitate” din cadrul facultății „Contabilitate” a Academiei de Studii Economice din Moldova este inclusă disciplina practică ”Contabilitatea financiară aplicată”.

Contabilitatea financiară aplicată este disciplina de dezvoltare a cunoștințelor și dobândire a abilităților și competențelor de continuitate în domeniul contabilității și constă în întărirea și sistematizarea cunoștințelor primite în baza cursului „Contabilitatea financiară I” și „Contabilitatea financiară II”. Această disciplină dezvoltă aptitudinile practice privind organizarea și ținerea contabilității și contribuie la cunoașterea aprofundată a regulilor de aplicare prevăzute de Standardele Naționale de Contabilitate.

Entitățile, indiferent de tipul acestora, sunt obligate să țină evidența contabilă în conformitate cu Legea contabilității și raportării financiare. În așa mod aceste entități trebuie să parcurgă toate etapele ciclului contabil începând cu întocmirea documentelor primare și centralizatoare, evaluarea și recunoașterea elementelor contabile, reflectarea informațiilor în conturile contabile, perfectarea registrelor contabile, finalizând cu întocmirea situațiilor financiare.

Scopul contabilității financiare aplicate este pregătirea informației despre starea resurselor economice disponibile și a surselor de formare a acestora. Aspectul financiar al contabilității cuprinde partea informațională a acesteia, în care scopul final este obținerea rapoartelor financiare și fiscale. Contabilitatea financiară aplicată conține arii de competențe prin intercalarea cunoștințelor acumulate la disciplinele teoretice contabilitate financiară și raportare financiară, contabilitate managerială, contabilitatea impozitelor. Domeniile de cunoștințe sunt conexe în pregătirea unui contabil profesionist, care sunt absolut necesare, atribuindu-se la interdisciplinaritate. Contabilitatea financiară aplicată include obiective educaționale care dezvoltă abilități de comparare, prelucrare, interpretare și analiză a informației contabile.

Contabilul trebuie să elaboreze și să fundamenteze cele mai adecvate politici contabile, având la bază raționamentul profesional și adaptându-se la modificările legislative. Provocarea în cazul acestei etape constă în modelarea unei politici contabile a unei entități practice în vederea stabilirii echilibrului financiar și cuprinderii tuturor necesităților informaționale ale companiei.

Entitatea prelucrează zilnic, conform normelor legale în vigoare, documentele justificative pentru toate faptele economice și le înregistrează în borderouri și registre contabile analitice și sintetice. Situațiile financiare generate de contabilitatea financiară sunt publice și destinate, în mare parte, utilizatorilor externi ai entității: fondatorului, conducerii, organelor publice de statistică, organelor de monitorizare a activității și celor de control, băncii, partenerilor etc.

Entitatea trebuie să utilizeze formulare tipizate de documente primare, iar în lipsa formularelor tipizate sau dacă acestea nu satisfac necesitățile entității, aceasta poate elabora și utiliza formulare de documente, aprobate de conducerea ei și incluse în anexe la politicile contabile, cu condiția includerii în acestea a elementelor obligatorii. În cadrul contabilității financiare aplicate este detaliat studiat procesul de documentare a operațiunilor economice, sunt descrise documentele contabile utilizate pentru fiecare tranzacție și pașii necesari de realizat din punct de vedere contabil. Studenții completează modele de documente justificative, care sunt necesare pentru fiecare tip de tranzacție descrisă în studii de caz.

Rolul contabilului într-o entitate a evoluat de la un simplu operator spre un consilier strategic în administrarea unei afaceri, capabil să întocmească, să interpreteze și să prezinte informațiile financiar-contabile pentru a facilita procesul decizional. Programul de studii la ASEM este raportat la cerințele înaintate față de profesia contabilă prin Standardele Internaționale de Educație și este acreditat de Asociația Experților Contabili Autorizați (ACCA) din Marea Britanie. Curricula universitară la disciplina Contabilitate financiară aplicată acreditată, a fost elaborată și aprobată în concordanță cu exigențele înaintate de către acest organism profesional internațional.

Buna guvernare în administrarea financiară a entităților, presupune o transparență financiară deplină, furnizând informații detaliate despre modul în care sunt utilizate resursele financiare. Transparența financiară deplină practică de serviciul contabil, conduce la furnizarea informațiilor detaliate despre modul în care sunt utilizate resursele financiare la companie.

În vederea asigurării calității procesului de predare-învățare și în formarea competențelor profesionale o provocare majoră constă în dezvoltarea abilităților ale studenților de folosire a informațiilor contabilul trebuie să ofere servicii de înalta calitate prin aplicarea cunoștințelor cu judecata profesională, atitudine obiectivă și comportament etic.

Însa pentru un contabil modern nu mai sunt suficiente doar cunoștințele academice. Provocările profesionale sunt dictate și de noile tehnologii informaționale pe fundalul unei capacități de adaptabilitate sporită. Viitorul aparține tehnologiilor informaționale, iar contabilul trebuie rapid să se adapteze la exigențele tehnologiilor informaționale devenind performant și în domeniul IT. Provocarea majoră cu care se confruntă la moment mediul academic din domeniul contabil constă în identificarea fondurilor pentru implementarea tehnologiilor informaționale în procesul de studii.

Contabilul nu mai poate fi instruit doar în baza disciplinelor tradiționale, acesta trebuie format din aptitudinile disciplinelor conexe, precum tehnologia, statistica și matematica. Interdisciplinaritatea devine esențială pentru studentul contabil. Studentul contabil trebuie să dobândească aptitudini, competențe și experiențe necesare pentru a fi eficienți în activitatea entităților și în gestionarea riscurilor.

Pentru configurarea unui contabil al viitorului în concordanță cu necesitățile pieței muncii, se impune necesitatea reconfigurării procesului de predare-învățare, care urmează să fie focusat mai mult pe dezvoltarea capacității de a identifica probleme, de a găsi informații necesare, de a analiza și identifica soluții.

Concluzii. Evoluția societății și a contabilității a impus noi cerințe și față de educația universitară contabilă. Rolul contabilului într-o entitate a evoluat de la un simplu operator spre un consilier strategic în administrarea unei afaceri, capabil să întocmească, interpreteze și să prezinte informațiile financiar-contabile într-o manieră clară pentru a facilita procesul decizional. În acest context, au sporit și exigențele față de educația contabilă de calitate. În acest articol am recurs la detalierea cerințelor

față de educația universitară contabilă națională în convergență cu Standardele Internaționale de Educație. Spre finalul articolului constatăm că cunoștințele, competențele și obiectivele educaționale ale profesiei contabile se regăsesc prin disciplinele incluse în planurile de învățământ la specialitățile „Contabilitate” acreditate de ACCA, din cadrul ASEM.

Una dintre provocările de bază ale mediului universitar național constă în asigurarea nivelului de cunoștințe de bază tuturor studenților, precum și competențe suficiente pentru aplicarea acestor cunoștințe în practică. Aceste cunoștințe trebuie să conducă la abilitatea de a selecta diverse variante alternative, de a lua decizii optime, de a prezenta informația și de a explica ideile într-o manieră clară, folosind mijloace de comunicare verbală și scrisă, părților interesate de domeniul contabil.

Referințe bibliografice.

1. Legea contabilității și raportării financiare nr.287 din 15.12.2017. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldov, nr.1-6 din 05.01.2018.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125231&lang=ro#
2. Standardele Naționale de Contabilitate, aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nr.118 din 06.08.2013, modificat prin Ordinul nr.100 din 28.06.19. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 233-237 din 22.10.2013, nr.230-237 din 19.07.2019.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125822&lang=ro#
3. HLACIUC, E., ANTON, A. Profesia contabilă, adevăr și provocare. Studiu de caz Republica Moldova, România și Ucraina. În: Materialele Conferinței „Contabilitatea și auditul în condițiile globalizării: realități și perspective de dezvoltare”, Chișinău, 19-20 aprilie 2018, p.75-78.
4. GHIURA, A., GRANCEA, M. Rolul profesioniștilor contabili în gestionarea entităților. În: CECCAR Business Review, 2021, no2, p.17-24, DOI: <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2021.02.02>

COLOCVIU ȘTIINȚIFIC CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ
În memoriam Profesorului Viorel ȚURCANU, ediția III, 15 noiembrie 2024
Învățământul superior contabil: provocări și soluții

Serviciul Editorial-Poligrafic
al Academiei de Studii Economice din Moldova
Chișinău, MD-2005, str. Bănulescu-Bodoni 59.
Tel.: 022-402-910
www.ase.md